प्रकरण ६ वे

संकलित माहितीचे विशदीकरण

-: प्रकरण ६ वे. :-

-: संकलित माहितीचे विशदीकरण. :-

६.१ प्रौढांच्या संकलित माहितीचे विशदीकरण.

६.२ संघटकांच्या संकलित माहितीचे विशदीकरण.

६.३ पर्यवेक्षकांच्या संकलित माहितीचे विशदीकरण.

६.४ अधिकारी वर्ग यांच्या संकलित माहितीचे विशदीकरण.

६.५ प्रौढ शिक्षण वर्ग केंद्राच्या गांवाच्या संकलित माहितीचे विशदीकरण.

औसा तालुक्यातील प्रौढ शिक्षण कार्यक्रमाच्या केंद्राचा चिकित्सक अभ्यास.

कोष्टक क्रमांक :६.१:-औसा तालुका प्रौढ शिक्षण केंद्रे व प्रौढांची निवड याचा तपशील.

अ.नं.	इसवी सन.	योजना प्रकार.	केंद्राची संख्या. स्त्री. केंद्र.	केंद्राची संख्या. पुरुष केंद्र.	स्त्री प्रौढ	पुरुष प्रौढ.	एकूण प्रौढ.
१)	१९८८.८९	ग्रा.का. प्रौ. शि.	१०	१०	२०	२०	४०
२)	१९८९.९०	-"-"-			२०	२०	४०
३)	१९८९.९०	रा.प्रौ. शि. का.	५	५	१०	१०	२०
४)	१९८८.८९	राष्ट्रीय प्रौ. शि.	५	५	१०	१०	२०
५)	एकूण		२०	२०	६०	६०	१२०

टीप :- ग्रा.का.प्रौढ.शि. = ग्रामीण कार्यात्मक प्रौढ शिक्षण योजना.
रा. प्रौढ.शि.का = राज्य प्रौढ शिक्षण कार्यक्रम.
रा. प्रौढ.शि. = राष्ट्रीय प्रौढ शिक्षण का.योजना विद्यापीठ.)

औसा तालुक्यातील प्रौढ शिक्षण कार्यक्रमाच्या केंद्राचा चिकित्सक अभ्यास हा विषय अभ्यासकाने शोध प्रबंधासाठी निवडलेला आहे. या संबंधीचा अभ्यास करताना कोष्टक क्रमांक. ६.१

औसा तालुक्यातील प्रौढ शिक्षण केंद्रे आणि प्रौढांची निवड याचा तपशील याचा अभ्यास करताना. -

औसा तालुक्यात १९८८.८९ व १९८९.९० या दोन वर्षात प्रौढ शिक्षण या संबंधी तीन योजना राबविल्या जात होत्या, व राबविल्या जात आहेत. या योजना :-

१) ग्रामीण कार्यात्मक साक्षरता योजना

२) राज्य प्रौढ शिक्षण योजना.

३) राष्ट्रीय प्रौढ शिक्षण योजना.

अभ्यासकाने केंद्राची निवड करताना ग्रामीण कार्यात्मक साक्षरता योजना या प्रकारातील केंद्राची निवड करताना १९८८-८९ आणि१९८९-९० अशी दोन वर्षे निवडली.

एकाच संघटकाकडे सतत दोन वर्षे म्हणजे १९८८-८९ आणि १९८९-९० अशी केंद्रे आहेत, यांची निवड केली त्यात प्रत्येकी १ स्त्री प्रौढ केंद्र आणि १ पुरुष प्रौढ केंद्र या प्रकारे ग्रामीण कार्यात्मक साक्षरता योजना या योजना यातील २ वर्षासाठी एक या प्रमाणे १० स्त्री प्रौढ केंद्र, आणि १० पुरुष प्रौढ केंद्रे निवडली.

या प्रत्येक केंद्रातून एक वर्षासाठी दोन प्रौढ या प्रमाणे १९८८.८९ व १९८९.९० या दोन वर्षासाठी प्रत्येकी दोन प्रौढ म्हणजे एका स्त्री केंद्रातून ४ स्त्री प्रौढन-एक पुरुष केंद्रातून ४ पुरुष निवडले. कोष्टक क्रमांक ६.१ प्रमाणे ग्रामीण कार्यात्मक साक्षरता योजना यातून एकून ४० स्त्री प्रौढ न-४० पुरुष प्रौढ असे एकूण ८० प्रौढ निवडले.

राज्य प्रौढ शिक्षण योजना जिल्हा प्रौढ शिक्षण विभाग, लातून यांना २०० केंद्राची मान्यता आली, व यातील कांही केंद्राची सुरुवात १.४.१९८९ पासून झाली. या पैकी अभ्यासकाने औसा तालुक्यातील ५ स्त्री केंद्रे आणि ५ पुरुष केंद्रे अशी एकूण १० केंद्रे निवडली. या केंद्राची प्रत्येकी २ प्रौढ म्हणजे २० प्रौढांची निवड केली.

विद्यापीठ अनुदान मंडळातर्फे मराठवाडा विद्यापीठ औरंगाबाद संलग्न महाविद्यालयात राष्ट्रीय प्रौढ शिक्षण योजना औसा तालुक्यात राबविली जाते. श्री कुमारस्वामी महाविद्यालय औसा श्री. महात्मा बसवेश्वर महाविद्यालय लातूर आणि दयानंद वाणिज्य महाविद्यालय लातूर यांचे मार्फत स्त्री प्रौढ शिक्षण केंद्रे आणि पुरुष प्रौढ शिक्षण केंद्रे १९८८-८९ मध्यें चालविली गेली. यातील ५ स्त्री प्रौढ शिक्षण केंद्रे आणि ५ पुरुष प्रौढ शिक्षण केंद्रे अभ्यासकाने अभ्यासासाठी निवडली या प्रत्येक केंद्रातील प्रत्येकी दोन प्रौढ या प्रकारे एकूण १० केंद्रे आणि २० प्रौढ यांची निवड अभ्यासकाने अभ्यासासाठी केली.

कोष्टक क्रमांक: ६.२:-औसा तालुका प्रौढ शिक्षण वर्गातील स्त्रिया व पुरुष यांची वर्गवारी. याचा तपशील.

प्रौढांच्यासाठी अनुसूची प्रश्नावली प्रश्न क्र. १ याचा आधारे

अ.नं.	स्त्री/पुरुष.	एकूण संख्या	वारंवारता	शेकडा प्रमाण
१.	स्त्री.	६०	६०	५०
२.	पुरुष.	६०	६०	५०
३.	एकूण.	१२०	१२०	१००

कोष्टक क्रमांक ६.२ - औसा तालुका प्रौढ शिक्षण वर्गातील स्त्री व पुरुष यांची वर्गवारी- या संबंधीचा आहे, अभ्यासकाने निवड केलेल्या केंद्रातील प्रौढाची संख्या कोष्टक क्रमांक ६.२ मध्यें दर्शविल्या प्रमाणे घेवून, पुरुष प्रौढाचे व स्त्री प्रौढाचे प्रमाण शेकडा ५० समान असे आहे.

कोष्टक क्रमांक ६.३ -प्रौढांची धर्मानुसार वर्गवारी याचा तपशील.

प्रौढाच्या साठी अनुसूची प्रश्न८ याच्या आधारे.

अ.न.	धर्म	स्त्री.		पुरुष.		वारं वारता	शेकडा. सरासरी.
		एकूण	शेकडा	एकूण	शेकडा		
१.	हिंदु.	४०	३३.३३	३९	३२.५०	७९	६५.८३
२.	मुस्लीम.	०९	७.५	१०	८.३३	१९	१५.८३
३.	ख्रिश्चन.	x	x	x	x	x	x
४.	नवबौध्द	११	९.१७	११	९.१७	२२	१८.३४
५.	इतर.	x	x	x	x	x	x
६.	एकूण	६०	५०.००	६०	५०.००	१२०	१००.००

कोष्टक क्रमांक:६.३- प्रौढांच्या धर्माच्या वर्गवारीचा तपशील या संबंधीचा आहे. याचा अभ्यास करताना अभ्यासकाला खालील बाबी दिसून आल्या :-

१) हिंदूधर्म. - या धर्मातील -

स्त्री प्रौढांची संख्या ४० शेकडा प्रमाण ३३.३३ आहे.
पुरुष प्रौढांची संख्या ३९,शेकडा प्रमाण ३२.५ आहे.
या मध्यें हिंदु स्त्री प्रौढांच्या प्रमाण पेक्षा हिंदू पुरुष प्रौढाचे प्रमाण शेकडा.०.८३ ने कमी आहे.

२) मुस्लीम धर्म - या धर्मातील -

स्त्री प्रौढाची संख्या ९ शेकडा प्रमाण७.५ आहे.
पुरुष प्रौढांची संख्या १० शेकडा प्रमाण ८.३३ आहे.
या मध्यें मुस्लीम स्त्री प्रौढांच्या प्रमाणापेक्षा मुस्लीम पुरुष प्रौढाचे प्रमाण शेकडा.०.८३ ने जास्त आहे.

३) नवबौध्द - या धर्मातील -

स्त्री प्रौढाची संख्या ११, शेकडा प्रमाण ९.१७ आहे.

पुरुष प्रौढाची संख्या ११, शेकडा प्रमाण ९.१७ आहे.

या मध्यें नवबौध्द धर्मातील स्त्री प्रौढ आणि पुरुष प्रौढ यांचे प्रमाण समान आहे.

प्रौढ शिक्षण वर्गातील प्रौढाच्या धर्माच्या वारंवारितेचा अभ्यास करताना अभ्यासकाला असे दिसून आले की -

१) हिंदुधर्म - या धर्मातील प्रौढाची वारंवारिता ७९, शेकडा प्रमाण ६५.८३ आहे.

हे प्रमाण - मुस्लीम धर्मातील प्रौढाच्या वारंवारिते पेक्षा शे. ५0 ने, आणि

नवबौध्द धर्मातील प्रौढाच्या वारंवारिते पेक्षा शे. ४७.४९ ने, जास्त आहे.

२) मुस्लीम धर्म - या धर्मातील प्रौढाची वारंवारिता १९ शेकडा प्रमाण १५.८३ आहे.

हे प्रमाण - हिंदु धर्माच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ५0 ने आणि नव बौध्द धर्माच्या वारंवारिते पेक्षा शे. २.५१ ने, कमी आहे.

३) नव बौध्द - या धर्मातील प्रौढाची वारंवारिता २२ शेकडा प्रमाण १८.३४ आहे.

हे प्रमाण - हिंदु धर्माच्या वारंवारिते पेक्षा शे. ४७.४९ ने, कमी आहे. आणि

मुस्लीम धर्माच्या वारंवारिते पेक्षा शे. २.५१ जास्त आहे.

४) ख्रिश्चन धर्म - या धर्मातील एकही स्त्री प्रौढ व पुरुष प्रौढ अभ्यासकाला दिसून आला नाही.

कोष्टक क्र. ६.४ :- प्रौढ शिक्षण वर्गात प्रवेश घेतलेल्या प्रौढांची मागास- - बिगर मागास वर्गवारी याचा तपशील.

प्रौढांच्यासाठी अनुसूची प्रश्न क्र. १ याच्या आधारे.

अ.नं.	मागास/ बिगर मागास	स्त्री प्रौढ एकूण	स्त्री प्रौढ शेकडा प्रमाण.	पुरुष प्रौढ एकूण	पुरुष प्रौढ शेकडा प्रमाण	वारं वारिता	शेकडा सरासरी
१.	मागास	१९	१५.८३	२१	१७.५	४०	३३.३३
२.	बिगर मागास	२१	१७.५	१८	१५.०	३९	३२.५
३.	इतर नव बौध्द मुस्लीम	२०	१६.६७	४१	१७.५	४१	३४.१७
४.	एकूण.	६०	५०	६०	५०	१२०	१००.००

कोष्टक क्र. ६.४ प्रौढांच्या मागास बिगर मागास यांच्या वर्गवारी संबंधीचा आहे. या तपशीलाचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता खालील बाबी दिसून आल्या.

१) मागास वर्गीय :- या वर्गातील प्रौढा मध्यें.-

स्त्री प्रौढांची संख्या १९, शेकडा प्रमाण १५.८३ आहे.
पुरुष प्रौढांची संख्या २१, शेकडा प्रमाण १७.५ आहे.
यात मागास वर्गीय स्त्री प्रौढाचे प्रमाण मागास वर्गीय पुरुष प्रौढा पेक्षा शेकडा १.६७ ने कमी आहे.

२) बिगर मागास:- या वर्गातील प्रौढाच्या मध्यें

स्त्री प्रौढांची संख्या २१, शेकडा प्रमाण १७.५ आहे.
पुरुष प्रौढांची संख्या १८, शेकडा प्रमाण १५ आहे.
यात बिगर मागास वर्गीय स्त्री प्रौढाचे प्रमाण बिगर मागास वर्गीय पुरुष प्रौढा पेक्षा शेकडा २.५ ने जास्त आहे.

३) इतर वर्गीय :- या वर्गातील प्रौढांच्या मध्यें -

स्त्री प्रौढांची संख्या २०, शेकडा प्रमाण १६.६७ आहे.

पुरुष प्रौढांची संख्या २१, शेकडा प्रमाण १७,५ आहे.

यात इतर वर्गीय स्त्री प्रौढाचे प्रमाण इतर वर्गीय पुरुष प्रौढा पेक्षा शेकडा ०.८३ ने कमी आहे.

प्रौढांची मागास- बिगर मागास वर्गीवारीच्या वारंवारितेचा अभ्यास, करताना अभ्यासकाला खालील बाबी दिसून आल्या :-

१) मागास वर्गीय :- या वर्गातील प्रौढांची एकूण वारंवारिता ४०, शेकडा प्रमाण ३३.३३ आहे.

हे प्रमाण - बिगर मागास वर्गीय वारंवारिते पेक्षा शे. ०.८३ नेजास्त आहे.

इतर वर्गीय याच्या वारंवारितेपेक्षा शेकडा ०.८४ ने कमी आहे.

२) बिगर मागास:- या वर्गातील प्रौढांची एकूण वारंवारिता ३९ शेकडा प्रमाण ३२.५ आहे.

हे प्रमाण - मागास वर्गीय या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ०.८३ ने इतर वर्गीय या वारंवारितेपेक्षा शेकडा १.६७ ने कमी आहे.

३) इतर वर्गीय :- या वर्गातील प्रौढांची एकूण वारंवारिता ४१, शेकडा प्रमाण ३४.१७ आहे.

हे प्रमाण -- मागास वर्गीय या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ०.८४ ने, बिगर मागास वर्गीय या वारंवारिते पेक्षा शेकडा १.६७ जास्त आहे.

प्रौढांचा वयोगट स्तंभालेख

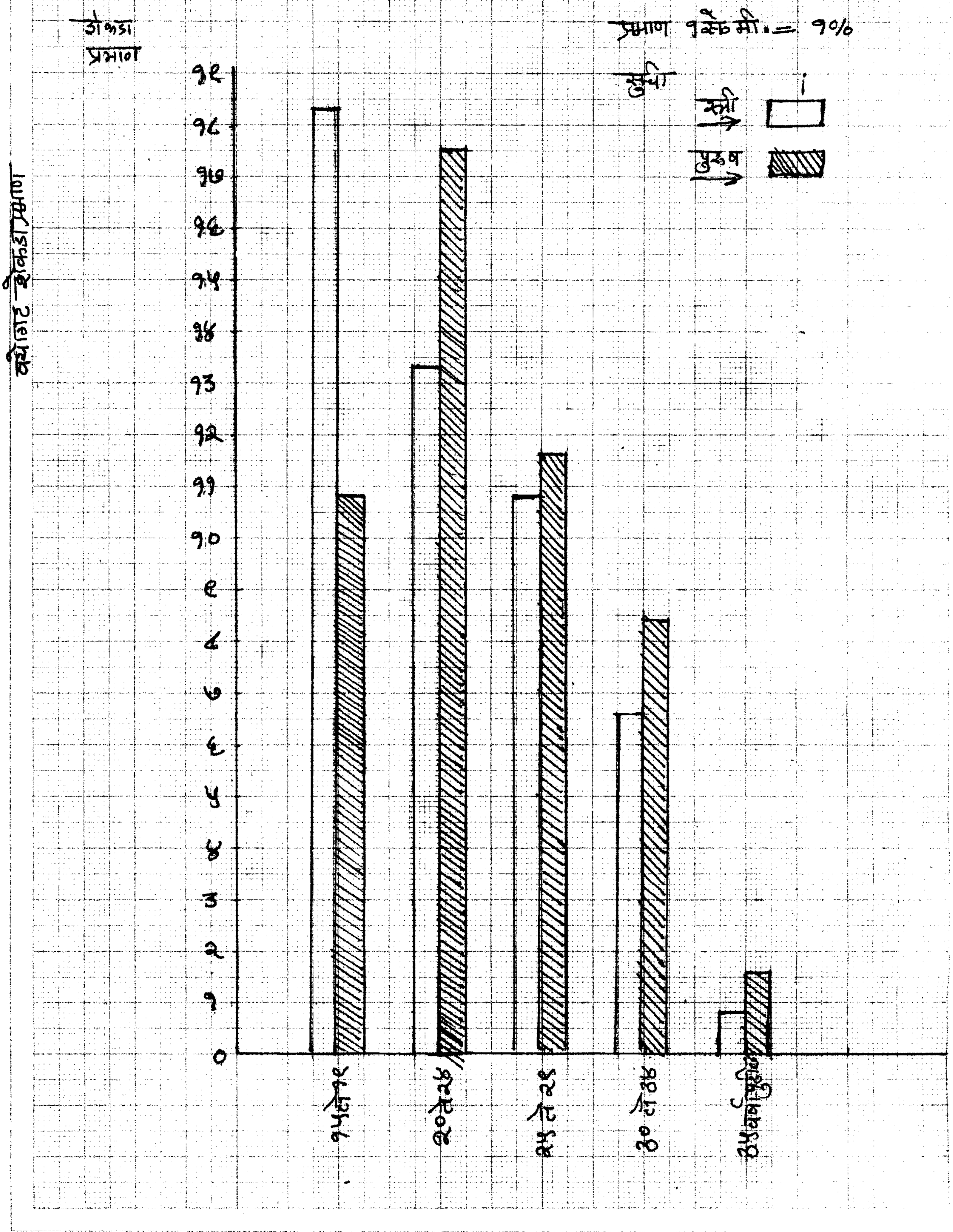

कोष्टक क्र. ६.५ च्या समोर याचा-
या उद्देशांक आलेख जोडलेला आहे.

कोष्टक क्रं.:६.५ - प्रौढ शिक्षण वर्गातील प्रौढांची वयोगटानुसार वर्गवारी याचा तपशील.

प्रौढांच्यासाठी अनुसूची प्रश्न क्र.१ यांच्या आधारे.

अ.नं.	वयोगट	स्त्री प्रौढ		पुरुष प्रौढ		वार -	शेकडा
		एकूण	शे.प्रमाण	एकूण	शे. प्रमाण	वारिता	सरासरी
१.	१५ ते १९	२२	१८.३३	१३	१०.८४	३५	२९.१७
२.	२० ते २४	१६	१३.३३	२१	१७.५	३७	३०.८३
३.	२५ ते २९	१३	१०.८४	१४	११.६६	२७	२२.५०
४.	३० ते ३४	८	६.६६	१०	८.३४	१८	१५.००
५.	३५ पुढील	१	०.८४	२	१.६६	३	२.५
६.	एकूण	६०	५०	६०	५०	१२०	१००.००

कोष्टक क्र.६.५ प्रौढ शिक्षण वर्गातील प्रौढांची वयोगटा नुसार वर्गवारी या संबंधीचा आहे. या तपशीलाचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता खालील बाबी दिसून आल्या.

१) १५ ते १९ -:- या वयोगटा मध्ये

स्त्री प्रौढांची संख्या २२ शेकडा प्रमाण १८.३३ आहे.
पुरुष प्रौढांची संख्या १३ शेकडा प्रमाण १०.८४ आहे.
यात स्त्री प्रौढांचे प्रमाण, पुरुष प्रौढा पेक्षा शेकडा ७.३९ ने जास्त आहे.

२) २० ते २४ :- या वयोगटा मध्यें

स्त्री प्रौढांची संख्या १६, शेकडा प्रमाण १३.३३ आहे.

पुरूष प्रौढांची संख्या २१, शेकडा प्रमाण १७.५० आहे.

यात स्त्री प्रौढाचे प्रमाण पुरूष प्रौढांच्या प्रमाणा पेक्षा शेकडा ४.२३ ने कमी आहे.

३) २५ ते २९ :- या वयोगटा मध्यें

स्त्री प्रौढांची संख्या १३ शेकडा प्रमाण १०.८४ आहे.

पुरूष प्रौढांची संख्या १४ शेकडा प्रमाण ११.६६ आहे.

यात स्त्री प्रौढाचे प्रमाण पुरूष प्रौढा पेक्षा शेकडा ०.८२ ने कमी आहे.

४) ३० ते ३४ :- या वयोगटा मध्यें

स्त्री प्रौढांची संख्या ८ शेकडा प्रमाण ६.६६ आहे.

पुरूष प्रौढांची संख्या १० शेकडा प्रमाण ८.३४ आहे.

यात स्त्री प्रौढाचे प्रमाण, पुरूष प्रौढा पेक्षा शेकडा १.६८ ने कमी आहे.

५) ३५ पुढील :- या वयोगटा मध्यें

स्त्री प्रौढांची संख्या १ शेकडा प्रमाण ०.८४ आहे.

पुरूष प्रौढांची संख्या २ शेकडा प्रमाण १.६६ आहे.

यात स्त्री प्रौढाचे प्रमाण पुरूष प्रौढां पेक्षा शेकडा ०.८२ ने कमी आहे.

प्रौढ शिक्षण वर्गातील प्रौढांची वयोगटानुसार वर्गवारी याच्या वारंवारितेचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता खालील बाबी दिसून आल्या :-

१) वयोगट १५ ते १९ :- या वयोगटाची -

एकूण वारंवारिता ३५ शेकडा प्रमाण २९.१७ आहे.

हे प्रमाण -- वयोगट २५ ते २९ या वारंवारितेपेक्षा शेकडा ६.६७ ने

वयोगट ३० ते ३४ या वारंवारिते पेक्षा शेकडा १४.१७ ने
वयोगट ३५ पुढील या वारंवारिते पेक्षा शेकडा २६.६७ ने
जास्त आहे.
वयोगट २० ते २४ या वारंवारिते पेक्षा शेकडा १.६६ ने
कमी आहे.

२) वयोगट २० ते २४ - या वयोगटाची एकूण वारंवारिता ३७ शे. प्रमाण ३०.८३ आहे.

हे प्रमाण --वयोगट १५ ते १९ या वारंवारिते पेक्षा शेकडा१.६७ ने
वयोगट २५ ते २९ या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ८.३३ ने
वयोगट ३० ते ३४ या वारंवारिते पेक्षा शेकडा१५.८३ ने
वयोगट ३५ पुढील या वारंवारिते पेक्षा शेकडा२८.५३ ने
जास्त आहे.

३) वयोगट २५ ते २९ :- या वयोगटाची
एकूण वारंवारिता २७ शेकडा प्रमाण २२.५० आहे.

हे प्रमाण - वयोगट ३० ते ३४ या वारंवारिते पेक्षा शे. ७.५० ने.
वयोगट ३५ पुढील या वारंवारिते पेक्षा शे. २० ने
जास्त आहे.
वयोगट १५ ते १९ या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ६.६७ ने
कमी वयोगट २० ते २४ या वारंवारिते पेक्षा शे.८.३३ ने
कमी आहे.

४) वयोगट ३० ते ३४- या वयोगटाची -
एकूण वारंवारिता १८ शेकडा प्रमाण १५ आहे.

हे प्रमाण - वयोगट ३५ पुढील वारंवारिते पेक्षा शेकडा १२.५ ने
जास्त आहे.
वयोगट १५ ते १९ या वारंवारिते पेक्षा शे. १४.१७ ने
वयोगट २० ते २४ या वारंवारिते पेक्षा शे. १५.८३ ने

वयोगट २५ ते २९ या वारंवारीते पेक्षा शे. ७.५ ने
कमी आहे.

५) वयोगट ३५ वर्षा पुढील :- या वयोगटाची एकूण वारंवारिता ३ शेकडा प्रमाण २.५ आहे. या वयोगटातील प्रौढांची वारंवारिता वरिल सर्व वयोगटाच्या वारंवारिते पेक्षा कमी आहे.

अनुसूची प्रश्न क्र. २ :- प्रौढ शिक्षण वर्गात शिक्षण घेणा-या प्रौढांची काल
याच्या आधारे :- मर्यादा या तपशीलाचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता असे दिसून आले की, प्रौढांनी प्रौढ शिक्षण वर्गात एक वर्षाच्या कालावधीसाठी प्रवेश घेतला.

प्रौढांच्या वर्गातील प्रवेश कारणांचा स्तंभालेख

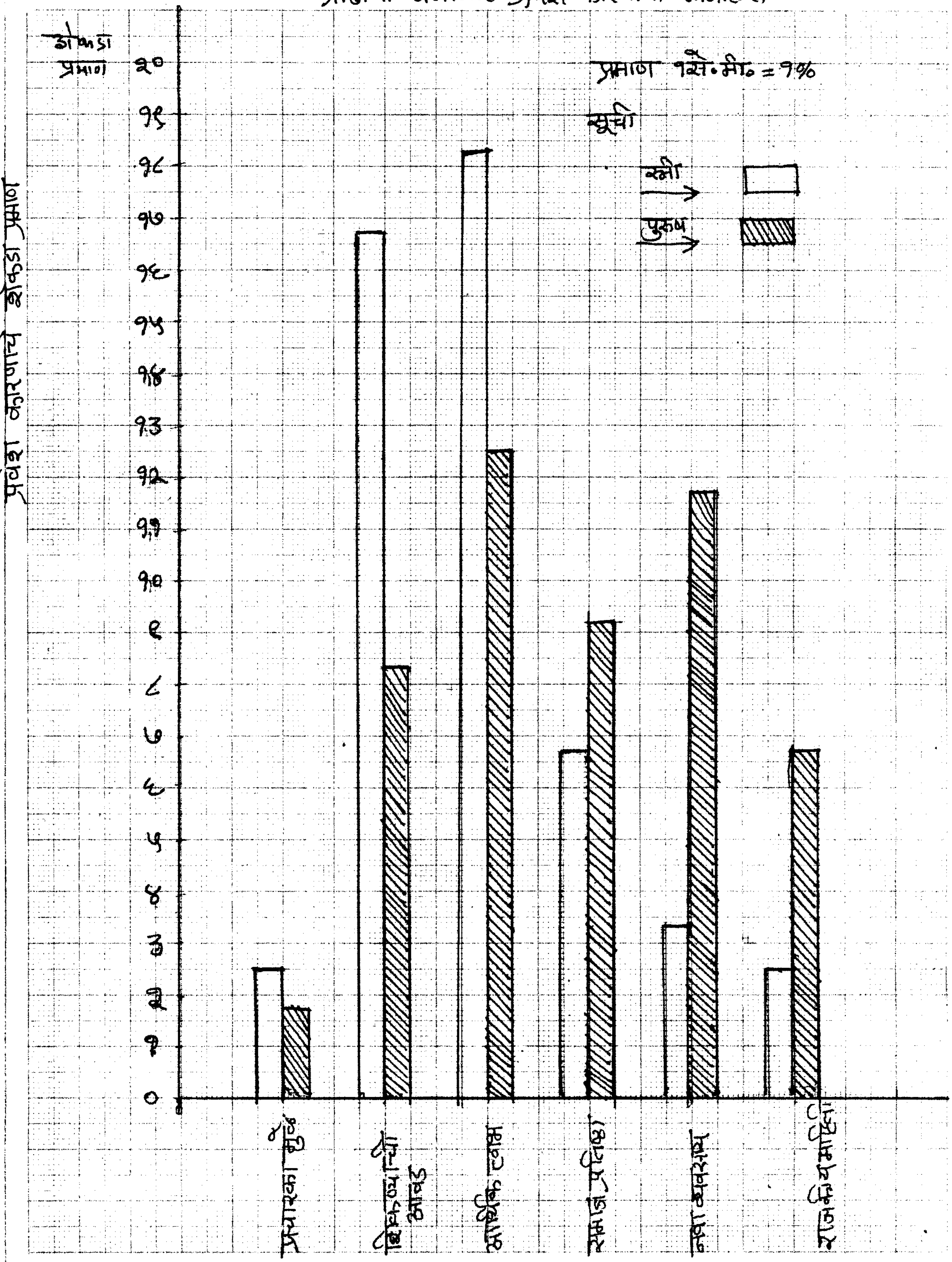

कोष्टक क्र. ६.६:- प्रौढांनी प्रौढ शिक्षण वर्गात प्रवेश घेतलेल्या कारणांचा तपशील.

प्रौढांच्यासाठी अनुसूची प्रश्न क्र. ३ याच्या आधारे

अ.नं.	कारणे.	स्त्री.		पुरुष		वारंवारिता	शेकडा प्रमाण
		एकूण	शे. प्रमाण	एकूण	शे. प्रमाण		
१)	प्रचारक घरी आला म्हणून	३	२.५	२	१.६७	०५	४.१७
२)	शिकण्याची आवड होती म्हणून	२०	१६.६७	१०	८.३३	३०	२५.००
३)	आर्थिक लाभ व्हावा म्हणून	२२	१८.३३	१५	१२.५	३७	३०.८३
४)	समाजात प्रतिष्ठा मिळावी म्हणून	०८	६.६७	११	९.१६	१९	१५.८३
५)	नवा व्यवसाय/धंदा करता येईल.	४	३.३३	१४	११.६७	१८	१५.००
६)	राजकीय माहिती मिळावी म्हणून	३	२.५	८	६.६७	११	९.१७
७)	इतर						
८)	एकूण	६०	५०	६०	५०	१२०	१००.००

कोष्टक क्र. ६.६ प्रौढांनी प्रौढ शिक्षण वर्गात प्रवेश घेण्याची कारणे याचा तपशील या बाबतचा आहे. याचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता खालील बाबी दिसून आल्या.

१) प्रचारक घरी आला. - या कारणामुळे प्रौढ शिक्षण वर्गात प्रवेश घेण्या-या मध्यें.

स्त्री प्रौढांची संख्या ३, शेकडा प्रमाण २.५ आहे.
पुरूष प्रौढांची संख्या २, शेकडा प्रमाण १.६७ आहे.
यात स्त्री प्रौढाचे प्रमाण पुरूष प्रौढा पेक्षा शेकडा ०.८३ ने जास्त आहे.

२) शिकण्याची- आवड या कारणामुळे प्रौढ शिक्षण वर्गात प्रवेश घेण्या-या मध्यें

स्त्री प्रौढांची संख्या २० शेकडा प्रमाण १६.६७ आहे.
पुरूष प्रौढांची संख्या १० शेकडा प्रमाण ८.३३ आहे.
यात स्त्री प्रौढाचे प्रमाण पुरूष प्रौढा पेक्षा शेकडा ८.३४ ने जास्त आहे.

३) आर्थिक लाभ व्हावा -या कारणामुळे प्रौढ शिक्षण वर्गात प्रवेश घेणा-या मध्यें.

स्त्री प्रौढांची संख्या २२, शेकडा प्रमाण १८.३३ आहे.
पुरूष प्रौढांची संख्या १५, शेकडा प्रमाण १२.५ आहे.
यात स्त्री प्रौढाचे प्रमाण पुरूष प्रौढांच्या पेक्षा शेकडा ५.८३ ने जास्त आहे.

४) समाजात प्रतिष्ठा मिळावी. -या कारणामुळे प्रौढ शिक्षण वर्गात प्रवेश घेण्या-या मध्ये

स्त्री प्रौढांची संख्या ८, शेकडा प्रमाण ६.६७ आहे.
पुरूष प्रौढांची संख्या ११, शेकडा प्रमाण ९.१६ आहे.
यात स्त्री प्रौढाचे प्रमाण पुरूष प्रौढा पेक्षा शेकडा २.४९ ने कमी आहे.

५) नवा व्यवसाय धंदा करता येईल - या कारणामुळे प्रौढ शिक्षण वर्गात प्रवेश घेणा-या मध्यें

स्त्री प्रौढाची संख्या ४, शेकडा प्रमाण ३.३३ आहे.

पुरूष प्रौढाची एकूण संख्या १४ शे. प्रमाण ११.६७ आहे.

यात स्त्री प्रौढाचे प्रमाण पुरूष प्रौढा पेक्षा शेकडा ८.३४ नेकमी आहे.

६) राजकीय माहिती मिळावी. - या कारणामुळे प्रौढ शिक्षण वर्गात प्रवेश घेण्या-या मध्यें.

स्त्री प्रौढांची संख्या ३, शेकडा प्रमाण २.५ आहे

पुरूष प्रौढांची संख्या ८, शेकडा प्रमाण ६.६७ आहे.

यात स्त्री प्रौढाचे प्रमाण पुरूष प्रौढा पेक्षा शेकडा ४.१७ ने कमी आहे.

प्रौढांनी प्रौढ शिक्षण वर्गात का प्रवेश घेतला याचा एकंदर वारंवारिता याचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता त्यात खालील बाबी दिसून आल्या.

१) प्रचारक घरी आला. - या कारणामुळे प्रौढ शिक्षण वर्गात येणा-या प्रौढांची एकूण वारंवारिता ५ शेकडा प्रमाण ४.१७ आहे.

हे प्रमाण - शिकण्याची आवड होती या कारणाच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा २०.८३ ने,

आधिक लाभ व्हावा या कारणाच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा २६.६६ ने,

समाजात प्रतिष्ठ मिळावी या कारणाच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ११.६६ ने,

नवा व्यवसाय/ धंदा करता येईल या कारणाच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा १०.८३ ने,

राजकीय माहिती मिळावी या कारणाच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ५ ने कमी आहे.

२) शिकण्याची आवड होती. - या कारणामुळे प्रौढ शिक्षण वर्गात प्रवेश घेणा-या प्रौढांची-

एकूण वारंवारिता३० श. प्रमाणे २५ आहे.

हे प्रमाण - प्रचारक घरी आला या कारणाच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा २०.८३ ने,

समाजात प्रतिष्ठ मिळावी या कारणाच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ९.१७ ने,

नवा व्यवसाय/ धंदा करता येईल या कारणाच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा १० ने,

राजकीय माहिती मिळावी या कारणाच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा १५.८३ ने जास्त आहे.

आर्थिक लाभ व्हावा या कारणाच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ५.८३ ने कमी आहे.

३) आर्थिक लाभ व्हावा. - या कारणामुळे प्रौढ शिक्षण वर्गात प्रवेश घेणा-या प्रौढांची एकूण.

वारंवारिता ३७, शेकडा प्रमाण ३०.८३ आहे.

हे प्रमाण - प्रचारक घरी आला या कारणाच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा २६.६६ ने,

शिकण्याची आवड या कारणाच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ५.८३ ने,

समाजात प्रतिष्ठ मिळावी या कारणाच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा १५ ने,

नवा व्यवसाय/ धंदा या कारणाच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा १५.८३ ने,

राजकीय माहिती मिळावी या कारणाच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा २१.६६ ने जास्त आहे.

४) समाजात प्रतिष्ठा मिळावी. - या कारणामुळे प्रौढ शिक्षण वर्गातप्रवेश घेणा-या प्रौढाची एकूण वारंवारिता १९ शेकडा प्रमाण १५.८३ आहे.

हे प्रमाण - प्रचारक घरी आला या कारणाच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ११.६६ ने,
नवा व्यवसाय/ धंदा करता येईल या कारणाच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ०.८३ ने,
राजकीय माहिती मिळावी या कारणाच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ६.६६ ने जास्त आहे.
शिकण्याची आवड होती या कारणाच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ९.१७ ने,
आर्थिक लाभ व्हावा या कारणाच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा १५ ने कमी आहे.

५) नवा व्यवसाय / धंदा करता येईल. - - या कारणामुळे प्रौढ शिक्षण वर्गात प्रवेश घेतलेल्या प्रौढांची एकूण.
वारंवारिता १८,शेकडा प्रमाण १५ आहे.
प्रचारक घरी आला या कारणाच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा १०.८३ ने
राजकीय माहिती मिळावी या कारणाच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ५.८३ ने जास्त आहे.
शिकण्याची आवड होती या कारणाच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा १० ने,
आर्थिक लाभ व्हावा या कारणाच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा १५.८३ ने
समाजात प्रतिष्ठ मिळावी या कारणाच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ०.८३ ने कमी आहे.

BARR. BALASAHEB KHARDEKAR LIBRARY
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR.

६) राजकीय माहिती - या कारणामुळे प्रौढ शिक्षण वर्गात प्रवेश
मिळावी. घेणा-या प्रौढांची एकूण
वारंवारिता ११, शेकडा प्रमाण ९.१७ आहे.

हे प्रमाण - प्रचारक घरी आला या कारणाच्या वारंवारिते
पेक्षा शेकडा ५ ने जास्त आहे.
शिकण्याची आवड होती या कारणाच्या
वारंवारिते पेक्षा शेकडा १५.८३ ने
आर्थिक लाभ व्हावा या कारणाच्या वारंवारिते
पेक्षा शेकडा २१.६६ ने,
समाजात प्रतिष्ठा मिळावी या कारणाच्या
वारंवारिते पेक्षा शेकडा ६.६६ ने,
नवा व्यवसाय/ धंदा करता येईल या कारणाच्या
वारंवारिते पेक्षा शेकडा ५.८३ ने कमी आहे.

कोष्टक क्र. ६.७ :-प्रौढ शिक्षण वर्गात प्रौढांची नियमित अनियमित उपस्थिती याचा तपशील.

प्रौढांच्यासाठी अनुसूची प्रश्न क्र. ४ याच्या आधारे

अ.नं.	उपस्थिती	स्त्री		पुरुष		वारंवारिता	शेकडा प्रमाण
		एकूण	शेकडा	एकूण	शेकडा		
१)	नियमितपणे येणारे	१३	१०.८३	१५	१२.५	२८	२३.३३
२)	कधी कधी येणारे	४१	३४.१७	३७	३०.८३	७८	६५.००
३)	न येणारे गैरहजर	०६	०५.००	०८	०६.६७	१४	११.६७
४)	इतर	--	---	--	---	--	---
५)	एकूण	६०	५०.००	६०	५०.००	१२०	१००.००

कोष्टक क्र. ६.७ प्रौढांची नियमित व अनियमित उपस्थिती या बाबतचा आहे. याचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता. खालील बाबी दिसून आल्या.

१) नियमित पणे- प्रौढ शिक्षण वर्गात उपस्थित राहणा-या स्त्री प्रौढांची संख्या १३, शे.प्रमाण १०.८३ आहे. पुरुष प्रौढांची संख्या १५,शे.प्रमाण १२.५ आहे. यात स्त्री प्रौढ पेक्षा पुरुष प्रौढांच्या उपस्थितीचे प्रमाण शेकडा १.६७ जास्त आहे.

२) कधी कधी येणारे- प्रौढ शिक्षण वर्गात कधी कधी उपस्थित राहणा-या स्त्री प्रौढांची संख्या ४१, शे.प्रमाण ३४.१७ आहे. पुरुष प्रौढांची संख्या ३७ शे. प्रमाण ३०.८३ आहे

यात स्त्री प्रौढापेक्षा पुरुष प्रौढाच्या कधी कधी उपस्थितीचे प्रमाण शेकडा ३.३४ ने जास्त आहे.

३) न येणारे गैरहजर - या मध्ये स्त्री प्रौढांची संख्या ६ शे.प्र.५.०० आहे.
पुरुष प्रौढांची संख्या ८ शे. प्रमाण ६.६७ आहे.
यात स्त्री प्रौढा पेक्षा पुरुष प्रौढाचे प्रमाण १.६७ ने जास्त आहे.

प्रैाढ शिक्षण वर्गात प्रौढांची नियमित अनियमित उपस्थिती या तपशीलाच्या वारंवारितेचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता खालील बाबी दिसून आल्या -

१) नियमितपणे- येणारे प्रैाढ याची एकूण वारंवारिता २८ शेकडा प्रमाण २३.३३ आहे.

हे प्रमाण - कधी कधी वर्गाला येणारे यांच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ४१.६७ ने कमी आहे.
न येणारे यांच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ११.६६ ने जास्त आहे.

२) कधी कधी - प्रौढ शिक्षण वर्गाला येणारे प्रौढ यांची वारंवारिता ७८ शेकडा प्रमाण ६५ आहे.

हे प्रमाण - "नियमितपणे येणारे "या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ४१.६७ ने आणि ज येणारे यांच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ५३.३३ ने जास्त आहे.

३) न येणारे - प्रौढ शिक्षण वर्गाला न येणारे प्रौढ यांची वारंवारिता १४ शेकडा प्रमाण ११,६७ आहे.

हे प्रमाण - नियमितपणे वर्गाला येणारे यांच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ११.६६ ने कधी कधी वर्गाला येणारे यांच्या वारंवारिता पेक्षा शेकडा ५३.३३ ने कमी आहे.

अनुसूची प्रश्न क्र.५ :-प्रौढ शिक्षण वर्गाला अनियमित व कधीच न
याच्या आधारे येणारे प्रौढ यांच्या अनुपस्थितीचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता. खालील बाबी आढळून आल्या.

१) घरकाम - या कारणामुळे गैरहजर राहणा-या प्रौढांची एकूण संख्या ४ शेकडा प्रमाण ३.३३

२) मजूरीला जाणे- या कारणामुळे गैरहजर राहणा-या प्रौढांची एकूण
आवश्यक संख्या ७३ शेकडा प्रमाण ६०.८३

३) आर्थिक फायदा:- या कारणामुळे गैरहजर राहणा-या प्रौढांची एकूण
होत नाही. संख्या १० शेकडा प्रमाण ८.३३.

४) वडिलधा-याची:-या कारणामुळे गैरहजर राहणा-या प्रौढांची (स्त्री)
बंदी एकूण संख्या २ शेकडा प्रमाण १.६८.

५) शेती/ :- या कारणामुळे गैरहजर राहणा-या प्रौढांची एकूण संख्या
व्यवसाय ३ शेकडा प्रमाण २.५ आहे.

कोष्टक क्र. ६.८ :-प्रौढ शिक्षण केंद्रातील प्रौढांना मिळणा-या साहित्य उपलब्धते संबंधीचा तपशील.

प्रौढांच्यासाठी अनुसूची प्रश्न क्र. ६ याच्या आधारे.

अ. नं.	शैक्षणिक साहित्य उपलब्धता	स्त्री प्रौढ एकूण	स्त्री प्रौढ शे. प्रमाण	पुरुष प्रौढ एकूण	पुरुष प्रौढ शे. प्रमाण	वारंवारिता	शेकडा
१)	साहित्य नियमित मिळते.	३५	२९.१६	३६	३०	७१	५९.१६
२)	साहित्य मिळत नाहीत.	xx	xx	xx	xx	xx	
३)	साहित्य कधी कधी मिळते.	१५	१२.५	११	९.१६	२६	२१.६६
४)	काहीच सांगत नाहीत.	१०	८.३४	१३	१०.८४	२३	१९.१८
५)	एकूण.	६०	५०.००	५०.००	१२०	१२०	१००.००

कोष्टक क्र. ६.८ प्रौढांना प्रौढ शिक्षण वर्गात मिळणारे साहित्य याच्या उपलब्धते संबंधीचा तपशील याचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता खालील बाबी दिसून आल्या-

१) शै. साहित्य:- असे म्हणारे प्रौढ यात-

नियमित मिळते स्त्री प्रौढांची संख्या ३५ शेकडा प्रमाण २९.१६ आहे. पुरुष प्रौढांची संख्या ३६ शेकडा प्रमाण ३० आहे. यात स्त्री प्रौढाचे प्रमाण पुरुष प्रौढा पेक्षा शेकडा ०.८४ ने कमी आहे.

२) साहित्य मिळत नाही. - असे म्हणणा-या स्त्री प्रौढांची संख्या शून्य शेकडा प्रमाण शून्य आहे. पुरुष प्रौढांची संख्या शून्य प्रमाण शून्य.

३) शै.साहित्य - असे म्हणणारे प्रौढ यात.

कधी-कधी मिळते - स्त्री प्रौढांची संख्या १५ शेकडा प्रमाण १२.५ आहे. पुरुष प्रौढांची संख्या ११ शे. प्रमाण ९.१६ आहे. यात स्त्री प्रौढाचे प्रमाण पुरुष प्रौढा पेक्षा शेकडा ३.३४ ने जास्त आहे.

४) काहीच सांगत नाहीत. - शैक्षणिक साहित्य उपलब्धते संबंधी गप्प बसणारे प्रौढ यात

स्त्री प्रौढांची संख्या १0,शेकडा प्रमाण ८.३४ आहे. पुरुष प्रौढांची संख्या १३,शे.प्रमाण १0.८४ आहे. यात स्त्री प्रौढाचे प्रमाण पुरुष प्रौढा पेक्षा पेक्षा शेकडा २.५ ने कमी आहे.

शैक्षणिक साहित्य उपलब्धते संबंधीचा एकूण वारंवारिता याचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता खालील बाबी दिसून आल्या -

१) साहित्य नियमित- मिळते. - असे म्हणणारे प्रौढ यांची एकूण वारंवारिता ७१ शेकडा प्रमाण ५९.१६ आहे.

हे. प्रमाण - शै. साहित्य कधी -कधी मिळते असे म्हणणा-या प्रौढांच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ३७.५ ने , शै. साहित्य बद्दल गप्प बसतात याच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ३९.९८ ने जास्त आहे.

२) शै. साहित्य मिळत नाही. - असे म्हणणा-या प्रौढांची एकूण संख्या शून्य शेकडा प्रमाण शून्य आहे.

३) शै. साहित्य कधी-कधी मिळते - असे म्हणणा-या प्रौढांची एकूण वारंवारिता२६, शेकडा प्रमाण २१.६६ आहे.

हे प्रमाण	- शै. साहित्य नियमित मिळते याच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ३७.५ ने शै. साहित्या बद्दल गप्प बसणारे प्रौढ याच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ३९.९८ ने जास्त आहे.
४) कांहीच सांगत नाहीत.	- शै. साहित्य उपलब्धतेसंबंधी गप्प बसणारे प्रौढ यांची एकूण वारंवारिता २३, शेकडा प्रमाण १९.१८ आहे.
हे प्रमाण	- शै. साहित्य नियमित मिळते यांच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ३९.९८ ने शै. साहित्य कधी-कधी मिळते याच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा २.४८ ने कमी आहे.
अनुसूची प्रश्न क्र.७ याच्या आधारे	- प्रौढ शिक्षण वर्गातील प्रौढांना कोण कोणते साहित्य मिळते यांच्या तपशीलाचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता असे दिसून आले की, प्रौढांना पाटी-पेन्सील, पुस्तके, हे शैक्षणिक साहित्य मिळते. आठ महिन्याच्या कालावधीनंतर प्रौढांना वर्तमान पत्रे, लहान लहान पुस्तके, वाचण्यासाठी मिळतात.

कोष्टक क्रमांक ६.९:-प्रौढांना मिळणारे शैक्षणिक साहित्य प्रौढांना.

उपयोगी वाटते, किंवा नाही या संबंधीचा तपशील.

प्रौढांच्यासाठी अनुसूची प्रश्न क्र. ८ याच्या आधारे

अ.नं.	उपयोगीता.	स्त्री प्रौढ एकूण	स्त्री प्रौढ शे.प्रमाण	पुरुष प्रौढ एकूण	पुरुष प्रौढ शे प्रमाण	वारंवारिता	शेकडा सरासरी
१.	उपयोगी वाटते	४०	३३.३४	४६	३८.३३	८६	७१.६६
२.	उपयोगी वाटत नाही.	xx	xx	xx	xx	xx	xx
३.	कधी-कधी उपयोगी वाटते	११	९.१६	९	७.५०	२०	१६.६७
४.	काहीच सांगत नाही.	९	७.५०	५	४.१७	१४	११.६७
५.	एकूण.	६०	५०.००	६०	५०.००	१२०	१००.००

कोष्टक क्र.९.९ :- प्रौढांना मिळणारे शैक्षणिक साहित्य, प्रौढांना उपयोगी वाटते, किंवा नाही यांच्या तपशीलाचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता असे दिसून आले की,

१) उपयोगी वाटते :- असे म्हणणारे एकूण प्रौढ यात स्त्री प्रौढांची संख्या ४० शेकडा प्रमाण ३३.३४ आहे. पुरुष प्रौढांची संख्या ४६ शेकडा प्रमाण ३८.३३ आहे. यात स्त्री प्रौढांचे प्रमाण पुरूष प्रौढा पेक्षा शेकडा ४.९९ ने कमी आहे.

२) उपयोगी नाही - असे म्हणणारे स्त्री पुरुष प्रौढ यांची संख्या
शून्य प्रमाण शून्य आहे.

३) काही प्रमाणात - असे म्हणणारे एकूण प्रौढ यात
उपयोगी वाटते - स्त्री प्रौढांची संख्या ११ शेकडा प्रमाण ९.१६ आहे.
पुरुष प्रौढांची संख्या ९ शेकडा प्रमाण ७.५ आहे.
यात स्त्री प्रौढाचे प्रमाण पुरुष प्रौढा पेक्षा
शेकडा १.६६ ने जास्त आहे.

४) काहीच सांगत - गप्प बसणारे प्रौढ यात
नाहीत. स्त्री प्रौढांची संख्या ९ शेकडा प्रमाण ७.५ आहे.
पुरुष प्रौढांची संख्या ५ शेकडा प्रमाण४.१७ आहे.
यांत स्त्री प्रौढाचे प्रमाण पुरुष प्रौढा पेक्षा शेकडा
३.३३ ने जास्त आहे.
प्रौढांना मिळणारे शैक्षणिक साहित्य त्यांना

उपयोगी वाटते का ? या तपशीलाच्या वारंवारितेचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता असे दिसून आले की,

१) शै. साहित्य :- असे म्हणणा-या प्रौढांची एकूण वारंवारिता ८६
उपयोगी वाटते:- शेकडा प्रमाण ७१.६६ आहे.
हे प्रमाण - कांही प्रमाणात उपयोगी वाटते यांच्या वारंवारिते
पेक्षा शेकडा ५४.९९ ने,
गप्प बसणारे याच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा
५९.९९ ने जास्त आहे.

२) शै. साहित्य :- असे म्हणणा-या प्रौढाची एकूण वारंवारिता शून्य
उपयोगी नाही. प्रमाण शून्य आहे.

३) काही प्रमाणात :- असे म्हणणारे प्रौढ यांची
शै.साहित्य उपयोगी वारंवारिता २० शेकडा प्रमाणे १६.६७ आहे.

हे प्रमाण - गप्प बसणारे प्रौढ यांच्या वारंवारिते पेक्षा
शेकडा ५ ने जास्त आहे.
साहित्य उपयोगी आहे. असे म्हणणारे प्रौढ यांच्या
वारंवारिते पेक्षा शेकडा ५४.९९ ने कमी आहे.

४) काहींच सांगत - यातील प्रौढांची एकूण
नाहीत. वारंवारिता १४, शेकडा प्रमाण ११.६७ आहे.

हे प्रमाण - शै. सा. उपयोगी पडते असे म्हणणारे याचा
वारंवारिते पेक्षा शेकडा ५९.९९ ने,
काही प्रमाणात उपयोगी वाटते असे म्हणणारे
यांच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ५ ने कमी आहे.

कोष्टक क्र. ६.१० संघटकांच्या शिकविण्या बाबतचा प्रौढाचा प्रतिसाद.

प्रौढांच्यासाठी अनुसूची प्रश्न क्र.९ याच्या आधारे.

अ.नं.	प्रतिसाद	एकूण	शे. प्रमाण	एकूण	शे. प्रमाण.	वारं वारता	शेकडा सरकारी
१.	होय.	४५	३७.५	४५	३७.५	९०	७५.००
२.	काही प्रमाणात	९	७.५	६	०५.००	१५	१२.५०
३.	नाही.	१	०.८४	२	१.६६	०३	२.५०
४.	काहीच सांगता येत नाही.	५	४.१६	७	५.८४	१२	१०.००
५.	एकूण	६०	५०.००	६०	५०.००	१२०	१००.००

कोष्टक क्र. ६.१० संघटकांनी प्रौढांना शिकविलेले समजते.
किंवा नाही यात प्रौढांचा प्रतिसाद तपशीलाचा अभ्यास
अभ्यासकाने केला असता असे दिसून आले की,

१) संघटकांनी शिकविलेले- असे म्हणणारे प्रौढ यात
समजते. स्त्री प्रौढांची संख्या ४५, शेकडा प्रमाण ३७.५ आहे.

पुरुष प्रौढांची संख्या ४५, शेकडा प्रमाण ३७.५ आहे यात स्त्री प्रौढ व पुरुष प्रौढ यांचे प्रमाण समान आहे.

२) संघटकांनी शिकविलेले -असे म्हणणारे प्रौढ यात
काही प्रमाणात. स्त्री प्रौढांची संख्या ९, शेकडा प्रमाण ७.५ आहे.

पुरुष प्रौढांची संख्या ६, शेकडा प्रमाण ५.00 आहे.

यांत स्त्री प्रौढाचे प्रमाण पुरुष प्रौढा पेक्षा शेकडा २.५ ने जास्त आहे.

३) संघटकानी शिकविलेले- असे म्हणणारे प्रौढ यात
समजत नाही. स्त्री प्रौढाची संख्या १, शेकडा प्रमाण ०.८४ आहे.

पुरुष प्रौढांची संख्या २, शेकडा प्रमाण १.६६ आहे.

यात स्त्री प्रौढाचे प्रमाण, पुरुष प्रौढा पेक्षा शेकडा ०.८२ ने कमी आहे .

४) संघटकाना शिकविलेले- यामधील प्रौढात
समजते का ? या बाबत स्त्री प्रौढाची संख्या ५, शेकडा प्रमाण ४.१६
गप्प बसलेले आहे.

पुरुष प्रौढाची संख्या ७, शेकडा प्रमाण ५.८४ आहे.

यात स्त्री प्रौढाचे प्रमाण पुरुष प्रौढांच्या प्रमाणा पेक्षा शेकडा १.६८ ने कमी आहे.

संघटकांनी प्रौढांना शिकविलेले समजते काय ? या बाबतच्या तपशीलाच्या वारंवारितेचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता खालील बाबी दिसून आल्या.

१) संघटकांनी शिकविलेले -असे म्हणणा-या प्रौढांची एकूण
   समजते. वारंवारिता ९० शेकडा प्रमाण ७५ आहे.
   हे प्रमाण - काही प्रमाणात समजते या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ६२.५ ने समजत नाही या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ७२.५ ने काही सांगत नाही या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ६२ ने जास्त आहे.

२) संघटकांनी शिकविलेले- असे म्हणणा-या प्रौढांची एकूण
   कांही प्रमाणात समजते- वारंवारिता १५ शेकडा प्रमाण १२.५ आहे.
   हे प्रमाण - समजत नाही या वारंवारिते पेक्षा शेकडा १० ने.
   काहीच सांगत नाही. या वारंवारिते पेक्षा शेकडा २.५ ने जास्त आहे.
   संघटकांनी शिकविलेले समजते या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ६२.५ ने कमी आहे.

३) संघटकांनी शिकविलेले- असे म्हणणा-या प्रौढांची एकूण
   समजत नाही. वारंवारिता ३ शेकडा प्रमाण २.५ आहे.
   हे प्रमाण शिकविलेले समजते या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ७२.५ ने,
   काही प्रमाणात समजते या वारंवारिते पेक्षा शेकडा १० ने
   काहीच सांगत नाही या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ७.५ ने कमी आहे.

४) संघटकांनी शिकविलेले-समजते या बाबत काहीच सांगत नाही.	असे म्हणाणा-या प्रौढाची एकूण वारंवारिता १२ शेकडा प्रमाण १० आहे.
हे प्रमाण	- शिकविलेले समजते या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ६५ ने, शिकविलेले काही प्रमाणात समजते या वारंवारिते पेक्षा शेकडा २.५ ने कमी आहे. शिकविलेले समजत नाही या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ७.५ ने जास्त आहे.
अनुसूची प्रश्न क्र. १० यांच्या आधारे	-- संघटक प्रौढांना कोणकोणते विषय शिकवितात या तपशीलाचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता असे दिसून आले की, संघटक प्रौढांना आरोग्य, व्यवसाय मार्गदर्शन अन्नधान्य, भाजीपाला, याची माहिती देतात. गणित, बाराखडी, तोंडी व लेखी वाचन शिकवितात.

कोष्टक क्र. ६.११ - संघटकाचे प्रौढांना नोकर/व्यवसाय या बाबत मार्गदर्शन तपशील.

प्रौढांच्यासाठी अनुसूची प्रश्न क्र. ११ याच्या आधारे.

अ.नं.	नोकरी/व्यवसाय	स्त्री		पुरुष		वारं	शेकडा
		एकूण	शे.प्रमाण	एकूण	शे.प्र.	वारता	सरासरी
१)	होय	२७	२२.५०	३५	२९.१७	६२	५१.६७
२)	कधी कधी	१२	१०.००	१६	१३.३३	२८	२३.३३
३)	नाही.	२१	१७.५०	९	७.५०	३०	२५.००
४)	एकूण	६०	५०.००	६०	५०.००	१२०	१००.००

कोष्टक क.६.११ हा संघटकाचे नोकरी/व्यवसाय इ. बाबतचे मार्गदर्शन या संबंधी आहे याचा अभ्यास करताना अभ्यासकाला असे दिसून आले की,

१) संघटक मार्गदर्शन करतात असे म्हणणा-या

स्त्री प्रौढांची संख्या २७ शे. प्रमाण २२.५ आहे.
पुरुष प्रौढांची संख्या ३५ शे. प्रमाण २९.१७ आहे.
यात स्त्री प्रौढाचे प्रमाण पुरुष प्रौढा पेक्षा शेकडा ६.६७ ने कमी आहे.

२) संघटक, कधीकधी मार्गदर्शन करतात.- असे म्हणणा-या

स्त्री प्रौढांची संख्या १२ शे. प्रमाण १० आहे.
पुरुष प्रौढांची संख्या १६ शे. प्रमाण १३.आहे.
यात स्त्री प्रौढाचे प्रमाण पुरुष प्रौढांच्या प्रमाणा पेक्षा शेकडा ३.३३ ने कमी आहे.

३) संघटक मार्गदर्शन करीत नाही. असे म्हणा-या-

स्त्री प्रौढांची संख्या २१ शे. प्रमाण १७.५० आहे.

पुरुष प्रौढांची संख्या ९ शे. प्रमाण ७.५० आहे.

यांत स्त्री प्रौढाचे प्रमाण पुरुष प्रौढा पेक्षा शेकडा १० ने जास्त आहे.

संघटक प्रौढांना नोकरी -व्यवसाय या बाबतचे मार्गदर्शन या तापशीलाच्या वारंवारितेचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता खालील बाबी दिसून आल्या.

१) मार्गदर्शन करतात - यातील प्रौढांची एकूण

होय — वारंवारिता ६२ शेकडा प्रमाण ५१.६७ आहे.

हे प्रमाण - कधी-कधी मार्गदर्शन करतात या वारंवारिते पेक्षा शेकडा २८.३४ ने मार्गदर्शन करित नाहीत या वारंवारिते पेक्षा शेकडा २६.६७ ने जास्त आहे.

२) मार्गदर्शन५ - यातील प्रौढांची एकूण

कधी-कधी करतात वारंवारिता २८ शेकडा प्रमाण २३.३३ आहे.

हे प्रमाण - मार्गदर्शण करतात होय या वारंवारिते पेक्षा शेकडा २८.३४ ने,

मार्गदर्शन करीत नाही या वारंवारिते पेक्षा शेकडा १.६७ ने कमी आहे.

३) मार्गदर्शन करीत- यातील प्रौढांची एकूण

नाही — वारंवारिता ३० शेकडा प्रमाण २५ आहे.

हे प्रमाण - कधी-कधी मार्गदर्शन करतात याच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा १.६७ ने जास्त आहे.

मार्गदर्शन करतात याच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा २६.६७ ने कमी आहे.

अनुसूची प्रश्न क्र. १२ यांच्या आधारे — प्रौढ माहिती व शिक्षण प्रसारणाची साधने टि. व्ही रेडिओ यांचा उपयोग करतात किंवा नाही , या तपशीलाचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता असे दिसून आले की,

प्रौढ रेडिओ वरलि " प्रौढांची माहिती व शिक्षण हे कार्यक्रम फुरसतीच्या वेळी ऐकतात. टि. व्ही वरिल प्रौढाचे कार्यक्रम दुपारचे असल्यामुळे प्रौढांना पहायला मिळत नाही. टि. व्ही ग्राम पंचायत कार्यालयात आहे अशा चार केंद्रावरील प्रौढांनी वरील उत्तर दिले.

अनुसूची प्रश्न क्र. १३ याच्या आधारे — प्रौढ शिक्षणामुळे होणारे फायदे या तपशीलाचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता त्याला खालील बाबी दिसून आल्या.

प्रौढ शिक्षणामुळे, प्रौढांना.

१) वाचता येते लिहिता येते. एस्. टी. च्या बोर्ड वाचता येतो.

२) रेशन कार्डवर मिळणारे धान्य समजते.

३) मुलाचे प्रगतीपत्रक थोडे समजते.

४) दुधाचा हिशोब, घर भाडे, भाजीपाला या बाबतचा व्यवहार समजतो.

५) आरोग्य संबंधीची माहिती कळते.

६) प्रौढांना सही करता येते.

अनुसूची प्रश्न क्र. १४ याच्या आधारे — प्रौढ शिक्षण वर्गास येताना प्रौढांना आलेल्या अडचणी यांच्या तपशीलाचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता खालील बाबी दिसून आल्या

अभ्यासकाने १२० प्रौढांच्या अडचणीचा अभ्यास केला

१) गैरसोयीची वेळ व अडचण ३१ प्रौढांनी सांगितली.

२) वडीलधा-यांची मनाई ही अडचण २ प्रौढांनी सांगितली.

३) टिंगल टवाळी ही अडचण ५ प्रौढांनी सांगितली.

४) घरकाम आणि मजूरी ही अडचण ८२ प्रौढांनी सांगितली.

अनुसूची प्रश्न क्र. १५ - यांच्या आधारे — प्रौढ शिक्षण वर्गात येणारे प्रौढ यांच्या पोटा पाण्याचा प्रश्न या बाबतच्या तपशीलाचा अभ्यास केला असता असे दिसून आले की, प्रौढ आपला पोटापाण्याचा प्रश्न मोल मजूरी सालाने नोकरी करुन सोडवितात. कंत्राट पध्दतीने कोणीही काम करित नसल्याचे आढळले.

अनुसूची प्रश्न क्र. १६ - यांच्या आधारे — प्रौढ शिक्षण वर्गात शिक्षण घेणारे प्रौढ यांच्या अपेक्षांचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता खालील बाबी दिसून आल्या.

१) मुलांना मोफत शिक्षण द्यावे.

२) सरकारी योजनांचा लाभ व्हावा.

३) ग्रामीण भागात शिक्षणाची सोय व्हावी.

४) या अपेक्षा सर्वसाधारण सर्व प्रौढांनी व्यक्त केल्या आणि

१) पैसे द्यावेत.

२) नोकरी द्यावी.

३) कायद्याबाबत योग्य सल्ला मोफत मिळावा.

या मध्ये एकमत झाले नाही याचा तपशील.

कोष्टक क्र. ६.१२ :- प्रौढांच्या अपेक्षा याचा तपशील या बाबत

प्रौढांच्यासाठी अनुसूची प्रश्न क्र. १६ याच्या आधारे.

अ.नं.	अपेक्षा	स्त्री प्रौढ एकूण	स्त्री प्रौढ शेकडा	पुरुष प्रौढ एकूण	पुरुष प्रौढ शेकडा	वारंवारिता	शेकडा सरासरी
१)	पैसे द्यावेत.	१४	११.६७	४	३.३३	१८	१५.००
२)	नोकरी द्यावी.	२६	२१.६६	२१	१७.५	४७	३९.१७
३)	कायदा बाबत. मोफत सल्ला द्या--वा.	२०	१६.६७	३५	२९.१७	५५	४५.८३
४)	इतर.	xx	xx	xx	xx	xx	xx
५)	एकूण	६०	५०.००	६०	५०.००	१२०	१००.००

कोष्टक क्र. ६.१२ प्रौढ शिक्षण वर्गातील प्रौढांच्या अपेक्षाचा तपशील या बाबतचा आहे. अभ्यासकाने अभ्यास केला असता खाली बाबत दिसून आल्या

१) पैसे द्यावेत - अशी सोय अपेक्षा असणारे प्रौढ यात स्त्री प्रौढांची संख्या १४ शे. प्रमाणे ११.६७ आहे.
पुरुष प्रौढांची संख्या ४ शे. प्रमाण ३.३३ आहे.
यात स्त्री प्रौढाचे प्रमाण पुरुष प्रौढा पेक्षा शेकडा ८.३४ ने जास्त आहे.

२) नोकरी द्यावी- अशी अपेक्षा असणारे प्रौढ यात.
स्त्री प्रौढांची संख्या २६ शे.प्रमाण २१.६६ आहे.
पुरुष प्रौढांची संख्या २१ शे. प्रमाण १७.५० आहे.
यात स्त्री प्रौढाचे प्रमाण पुरुष प्रौढापेक्षा शेकडा ४.१६ जास्त आहे.

३) कायधाबाबत योग्य सल्ला मिळावा- मोफत मिळावा अशी अपेक्षा असणारे यात.

स्त्री प्रौढांची संख्या २० शो प्रमाण १६.६७ आहे.
पुरुष प्रौढांची संख्या ३५ शो. प्रमाण २९.१७ आहे.
या मध्यें स्त्री प्रौढाचे प्रमाण पुरुष प्रौढा पेक्षा शेकडा १२.५ ने कमी आहे.

कोष्टक क्र. ६.१२ मधील प्रौढांच्या अपेक्षाचा तपशील यांच्या वारंवारितेचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता खालील बाबी दिसून आल्या-

१) पैसे धावेत - अशी अपेक्षा असणारे प्रौढ यांची एकूण वारंवारिता १८ शेकडा प्रमाण १५ आहे.

हे प्रमाण - नोकरी धावेत या वारंवारिते पेक्षा शे. २४.१७ ने मोफत सल्ला या वारंवारिते पेक्षा शो. ३०.८३ ने कमी आहे.

२) नोकरी धावी - अशी अपेक्षा असणारे प्रौढ यांची एकूण वारंवरिता ४७ शेकडा प्रमाण ३९.१७ आहे.

हे प्रमाण -- पैसे धावेत या वारंवारिते पेक्षा शेकडा २४.१७ ने जास्त आहे. मोफत सल्ला या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ६.६६ ने कमी आहे.

३) कायधाबाबत - अशी अपेक्षा असणारे प्रौढ यांची मोफत सल्ला मिळावा एकूण वारंवारिता ५५ शेकडा प्रमाण ४५.८३ आहे.

हे प्रमाण - पैसे धावेत या वारंवारिते पेक्षा शो. ३०.८३ ने, नोकरी धावी या वारंवारिते पेक्षा शो. ६.६६ ने जास्त आहे.

अनुसूची प्रश्न क्र. १७:-प्रौढ शिक्षण वर्गातील प्रौढांना प्रौढ शिक्षणाचा
यांच्या आधारे व्यवहारात होणारा उपयोग या तपशीलाचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता असे दिसून आले की,

१) पत्र वाचणे- लिहिणे

२) मुलांचे प्रगती पुस्तक पाहणे.

३) शिधा पत्रिका तपासणी

४) वजन माप

५) पैशाचा हिशोब

६) झाडे लावा गरजेचे वाटते.

या क्षेत्रात प्रौढ-शिक्षणाचा उपयोग होतो.

अनुसूची प्रश्न क्र. १८:- प्रौढांच्याकडे असलेल्या कला गुणांचा अभ्यास
यांच्या आधारे अभ्यासकाने केला असता खालील बाबी दिसून आल्या

१) गायन भजन- हा कला गुण-२२ प्रौढाच्या आहे.

२) किर्तन - हा कला गुण -१ प्रौढात आहे.

३) वादन - हा कला गुण -२ प्रौढात आहे.

४) शिवण कला - हा कला गुण-११ प्रौढांत आहे.

५) भरत काम- हा गुण- २२ प्रौढात आहे.

६) चित्रकला- हा कला गुण -५ प्रौढात आहे.

७) गोष्टी सांगणे - हा कला गुण-२२ प्रौढात आहे.

८) वरील कोणतेही कला गुण नसलेल्या प्रौढांची संख्या ३५ आहे.

अनुसूची प्रश्न क्र. १९:-प्रौढ शिक्षणाचा कार्यक्रमाच्या उपयुक्ततेचा अभ्यास
यांच्या आधारे अभ्यासकाने केला असता अभ्यासकाला असे दिसून आले की, अभ्यास केलेल्या १20 प्रौढांना हा प्रौढ शिक्षक योजना कार्यक्रम उपयुक्त वाटला.

कोष्टक क्रमांक ६.१३

संघटकांच्या वयोगट स्तंभालेख

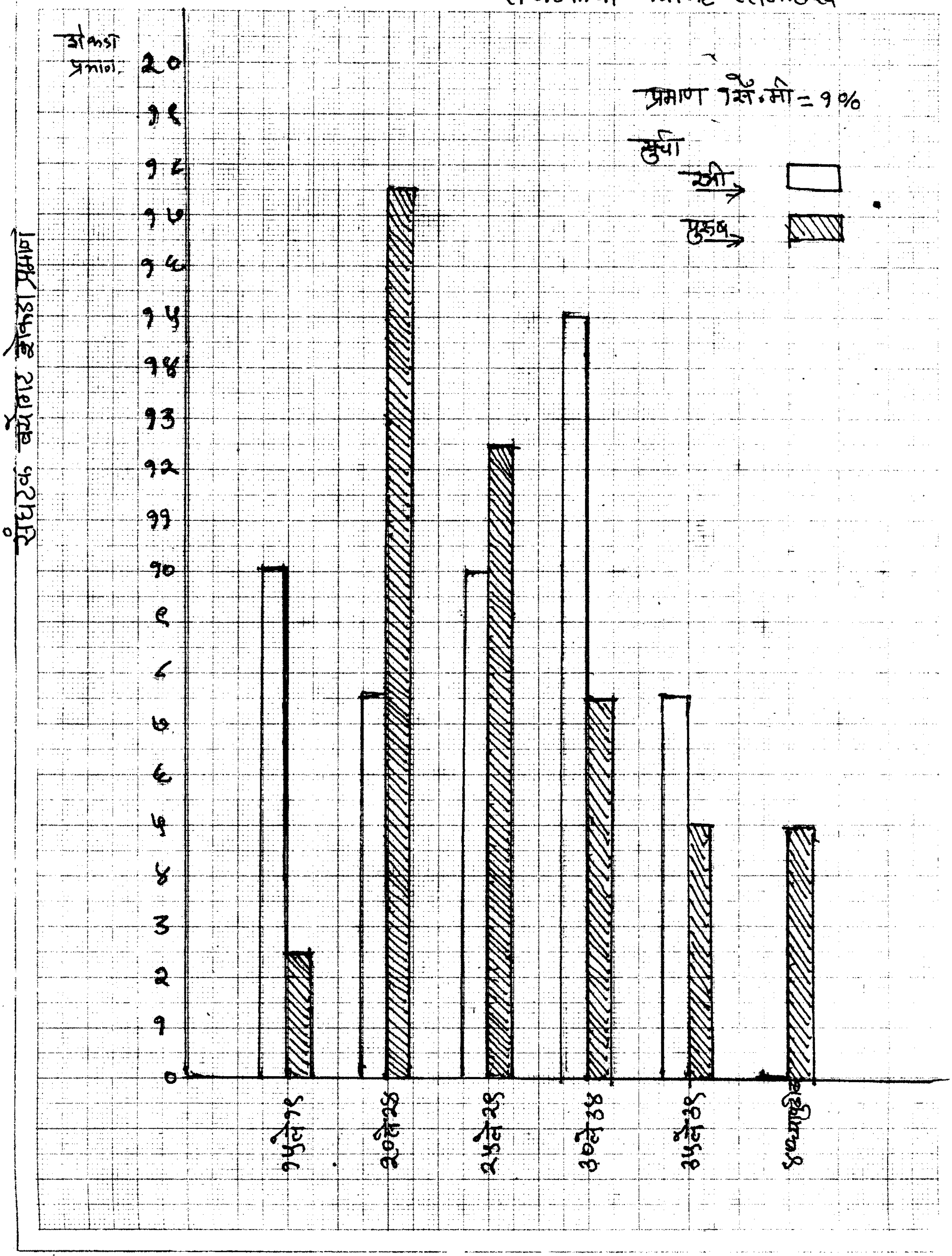

औसा तालुक्यातील प्रौढ शिक्षण कार्यक्रमाच्या केंद्राचा चिकित्सक अभ्यास.

कोष्टक क्र. ६.१३:- संघटकांची वयोगटानुसार वर्गवारी याचा तपशील.

संघटक प्रश्नावली प्रश्न क्र. १ याच्या आधारे

अ.नं.	वयोगट.	स्त्री संघटक एकूण	स्त्री संघटक शे. प्रमाण	पुरूष संघटक एकूण	पुरूष संघटक शे. प्रमाण.	वारंवारिता	शेकडा सरासरी
१.	१५ ते १९	४	१०	१	२.५	५	१२.५
२.	२० ते २४	३	७.५	७	१७.५	१०	२५.०
३.	२५ ते २९	४	१०	५	१२.५	९	२२.५
४.	३० ते ३४	६	१५	३	७.५	९	२२.५
५.	३५ ते ३९	३	७.५	२	५.०	५	१२.५
६.	४० च्या पुढील	x	x	२	५.०	२	५.०
७.	एकूण	२०	५०.००	२०	५०.००	४०	१००.००

कोष्टक क्र. ६.१३:- संघटकांची वयोगटानुसार वर्गवारी यात केलेली आहे. यात प्रौढ शिक्षण वर्गातील प्रौढाना शिकविणा-या संघटकांच्या वयोगटाचा अभ्यास अभ्यासकाने केलेला आहे. यात अभ्यासकाला खालील बाबी दिसून आल्या

१) वयोगट १५ ते १९:- संघटकांच्या या वयोगटातील एकूण संघटका पैकी-
स्त्री संघटकाची संख्या ४,शे. प्रमाण १० आहे.
पुरूष संघटकाची संख्या १,शे.प्रमाण २.५ आहे.
यात स्त्री संघटकापेक्षा पुरूष संघटकाचे प्रमाण शेकडा ७.५ ने कमी आहे.

२) वयोगट २० ते २४:- या वयोगटाच्या संघटका मध्ये-
स्त्री संघटकांची संख्या ३,शे. प्रमाण ७.५ आहे.
पुरूष संघटकाची संख्या ७,शे.प्रमाण१७.५ आहे.

हे प्रमाण स्त्री संघटकाच्या प्रमाणा पेक्षा पुरुष संघटकाचे प्रमाण शे. १0 ने जास्त आहे.

३)वयोगट २५ ते२९:-या वयोगटातील संघटका मध्यें -

स्त्री संघटकाची संख्या ४,शे.प्रमाण १0 आहे.
पुरुष संघटकाची संख्या ५, शे.प्रमाण १२.५ आहे.
यात हे प्रमाण स्त्री संघटका पेक्षा पुरुष संघटकाचे प्रमाण शेकडा २.५ ने जास्त आहे.

४) वयोगट३0 ते३४:- या वयोगटातील संघटका मध्यें -

स्त्री संघटकाची संख्या ६,शे. प्रमाण १५ आहे
पुरुष संघटकाची संख्या ३, शे.प्रमाण७.५ आहे.
यात हे प्रमाण स्त्री संघटका पेक्षा पुरुष संघटकाचे प्रमाण शेकडा ७.५ ने कमी आहे.

५)वयोगट ३५ते ४0:- या वयोगटातील संघटका मध्यें -

स्त्री संघटकांची संख्या ३,शे. प्रमाण ७.५ आहे.
पुरुष संघटकांची संख्या २,शे.प्रमाण ५ आहे.
यात स्त्री संघटकाचे प्रमाण पुरुष संघटकांच्या प्रमाणा पेक्षा शेकडा २.५ ने जास्त आहे.

६) वयोगट ४0वर्षा-या वयोगटातील संघटका मध्यें -
पुढील.

स्त्री संघटकांची संख्या शून्य, शे. प्रमाण शून्य आहे.
पुरुष संघटकांची संख्या २,शे.प्रमाण ५ आहे.
यात स्त्री संघटकांच्या प्रमाणा पेक्षा पुरुष संघटकाचे प्रमाण शेकडा ५ ने जास्त आहे.

संघटकांची वयोगटानुसार वर्गवारी याच्या वारंवारतेचा तपशील याचा अभ्यास करता अभ्यासकाला असे दिसून आले की,-

१) १५ ते १९ वर्ष - या वयोगटातील संघटकांची-
वारंवारता ५, शो. प्रमाण १२.५ एवढे आहे.
हे प्रमाण - वयोगट २० ते २४ या वारंवारितेपेक्षा शे १२.५ ने
वयोगट २५ ते २९ आणि
वयोगट ३० ते ३४ या वारंवारिते पेक्षा शे. १० ने
कमी आहे.
वयोगट ३५ ते ३९ या वारंवारितेच्या बरोबरीचे आहे.
वयोगट ४० वर्षे पुढील या वारंवारते पेक्षा शे ७.५ ने
जास्त आहे.

२) २० ते २४ वर्षे - या वयोगटातील संघटकांची -
वारंवारता १० शो. प्रमाण २५ आहे.
हे प्रमाण - वयोगट १५ ते १९ वर्षे या वारंवारितेपेक्षा शे. १२.५ने,
वयोगट २४ ते २९वर्षे या वारंवारितेपेक्षा शे. २.५ ने,
वयोगट ३० ते ३४ वर्षे या वारंवारितेपेक्षा शे. २.५ने,
वयोगट ३५ ते ३९ वर्षे या वारंवारितेपेक्षा शे. १२.५ने,
वयोगट ४० वर्षा पुढील या वारंवारितेपेक्षा शे. २० ने,
जास्त आहे.

३) २५ ते २९ वर्षे - या वयोगटातील संघटकांची-
वारंवारिता ९ शो. प्रमाण २२.५ आहे.
हे प्रमाण - वयोगट ३० ते ३४ वर्षे या वारंवारितेच्या समान आहे.
वयोगट १५ ते १९ वर्षे या वारंवारितेपेक्षा शे. १० ने,
वयोगट ३५ ते ३९ वर्षे या वारंवारितेपेक्षा शे. १० ने,
वयोगट ४० वर्षे पुढील या वारंवारिपेक्षा शे. १७.५ ने,
जास्त आहे.
वयोगट २० ते २४ वर्षे या वारंवारितेपेक्षा शे. २.५ ने
कमी आहे.

४) ३० ते ३४ वर्षे या वयोगटातील संघटकांची -
वारंवारता ९ शे. प्रमाण २२.५ आहे.

हे प्रमाण - वयोगट २५ ते २९ वर्षे या वारंवारितेच्या समान आहे.
वयोगट १५ ते १९ वर्षे या वारंवारितेपेक्षा शे. १० ने,
वयोगट ३५ ते ३९ वर्षे या वारंवारितेपेक्षा शे. १० ने,
वयोगट ४० वर्षे पुढील या वारंवारितेपेक्षा शे. १७.५ ने,
जास्त आहे.
वयोगट २० ते २४ वर्षे या वारंवारितेपेक्षा शे. २.५ ने
कमी आहे.

५) ३५ ते ३९ वर्षे -या वयोगटातील संघटकांची -
वारंवारता ५ शे. प्रमाण १२.५ आहे.

हे प्रमाण वयोगट १५ ते १९ वर्षे या वारंवारितेच्या समान आहे.
वयोगट ४० वर्षे पुढील या वारंवारितेपेक्षा शे. ७.५ ने,
जास्त आहे.
वयोगट २० ते २४ वर्षे या वारंवारितेपेक्षा शे. १२.५ ने,
वयोगट २५ ते २९ वर्षे या वारंवारितेपेक्षा शे. १० ने
वयोगट ३० ते ३४ वर्षे या वारंवारितेपेक्षा शे. १० ने
कमी आहे.

६) ४० वर्षे पुढील - या वयोगटातील संघटकांची -
वारंवारता २ शे. प्रमाण ५ आहे.

हे प्रमाण वयोगट १५ ते १९ वर्षे या वारंवारितेपेक्षा शे. ७.५ ने,
वयोगट २० ते २४ वर्षे या वारंवारितेपेक्षा शे. २० ने,
वयोगट २५ ते २९ वर्षे या वारंवारितेपेक्षा शे. १७.५ ने,
वयोगट ३० ते ३४ वर्षे या वारंवारितेपेक्षा शे. १७.५ ने,
वयोगट ३५ ते ३९ वर्षे या वारंवारितेपेक्षा शे. ७.५ ने,
कमी आहे.

कोष्टक क्रमांक ६.१४ संघटकांचा स्त्री-पुरुष वर्गवारीचा तपशील.

संघटक प्रश्नावली प्र.क्र.१ याच्याआधारे.

अ.नं.	लिंग	एकूण	वारंवारता	शेकडा प्रमाण
१.	स्त्री.	२०	२०	५०
२.	पुरुष.	२०	२०	५०
३.	एकूण	४०	४०	१००

कोष्टक क्र. ६.१४ :- यात "संघटकांचा स्त्री-पुरुष वर्गवारीचा तपशील" या बाबतचा आहे. अभ्यासकाने निवडलेल्या संघटकांचा तपशील -

१) स्त्री- स्त्री संघटकांची एकूण संख्या २० शेकडा प्रमाण ५० आहे.

२) पुरुष - पुरुष संघटकांची एकूण संख्या २० शेकडा प्रमाण ५० आहे.

या मध्ये स्त्री व पुरुष संघटक यांचे प्रमाण समान आहे.

कोष्टक क्रमांक ६.१५

प्रौढ शिक्षण केंद्राचे वर्ग – जागेचा स्तंभालेख

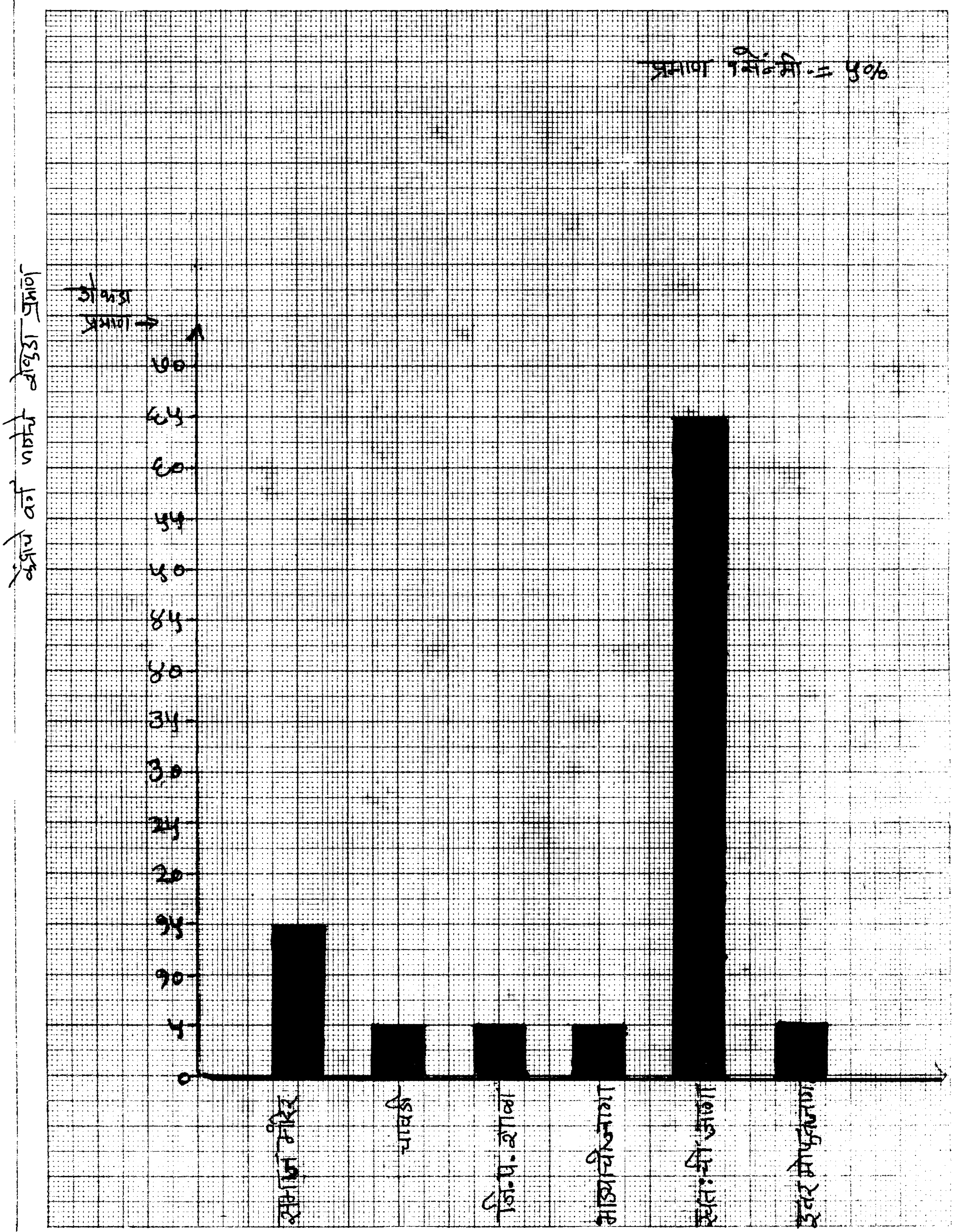

कोष्टक क्रमांक :६.१५:-प्रौढ शिक्षण केंद्राचे वर्ग यांच्या जागेचा तपशील-

संघटक प्रश्नावली प्रश्न क्र. ३ यांच्या आधारे.

अ. नं.	केंद्राची जागा.	स्त्री केंद्र एकूण	स्त्री केंद्र शेकडा	पुरुष केंद्र एकूण	पुरुष केंद्र शेकडा	वारं वारता	शेकडा सरासरी
१.	समाज मंदिर	२	५.०	४	१०	६	१५
२.	चावडी.	×	×	२	५	२	५
३.	जि.प. शाळा.	१	२.५	१	२.५	२	५
४.	भाडयाची जागा.	१	२.५	१	२.५	२	५
५.	स्वत:ची जागा.	१५	३७.५	१०	२७.५	२६	६५
६.	इतर (मोफत जागा) जन शिक्षण निलयम वाचनालय.	१	२.५	१	२.५	२	५
७.	एकूण.	२०	५०.००	२०	५०.००	४०	१००

कोष्टक क्रमांक६.१५:- प्रौढ शिक्षण केंद्राची जागा या बाबत.-

अभ्यासकाने २० स्त्री केंद्रे आणि २० पुरुष केंद्रे अशा एकून ४० केंद्राचा अभ्यास केला. या अभ्यासात अभ्यासकाला खालील बाबी दिसून आल्या.

१) समाज मंदिर :- या जागेत चालविले जाणारे प्रौढ शिक्षण वर्ग या पैकी स्त्री वर्गाची संख्या २ शेकडा प्रमाण ५ आहे. पुरुष वर्गाची संख्या ४ शेकडा प्रमाण १० आहे. या जागेत चालणा-या स्त्री वर्गा पेक्षा पुरुष वर्गाचे प्रमाण शेकडा ५ ने जास्त आहे.

२) चावडी - या जागेत चालविले जाणारे प्रौढ शिक्षण वर्ग या पैकी स्त्री वर्गाची संख्या शून्य शेकडा प्रमाण शून्य आहे. पुरुष वर्गाची संख्या २ शेकडा प्रमाण ५ आहे. या जागेत चालणा-या स्त्री वर्गा पेक्षा पुरुष वर्गाचे प्रमाण शेकडा ५ ने जास्त आहे.

३) जि.प. शाळा - या जागेत चालविले जाणारे प्रौढ शिक्षण वर्ग या पैकी स्त्री वर्गाची संख्या १, शे. प्रमाण २.५ आहे. पुरुष वर्गाची संख्या १, शे. प्रमाण २.५ आहे. या जागेत चालणा-या स्त्री पुरुष वर्गाचे प्रमाण समान आहे.

टीप:- जि.प. जिल्हा परिषद शाळा.

४) भाडयाची जागा - या जागेत चालविले जाणारे प्रौढ शिक्षण वर्ग या पैकी स्त्री वर्गाची संख्या १ शे. प्रमाण २.५ आहे. पुरुष वर्गाची संख्या १ शे. प्रमाण २.५ आहे. या जागेत चालणा-या स्त्री -पुरुष वर्गाचे प्रमाण समान आहे.

५) स्वत:ची जागा - या जागेत चालविले जाणारे प्रौढ शिक्षण वर्ग या पैकी स्त्री वर्गाची संख्या १५ शे. प्रमाण ३७.५ आहे. पुरुष वर्गाची संख्या ११, शे. प्रमाण २७.५ आहे. या जागेत चालणा-या स्त्री वर्गाचे प्रमाण पुरुष वर्गा पेक्षा शेकडा १0 ने जास्त आहे.

६) मोफत जागा - या जागेत चालविले जाणारे प्रौढ शिक्षण वर्ग या पैकी स्त्री वर्गाची संख्या १ , शेकडा प्रमाण २.५ आहे. पुरुष वर्गाची संख्या१, शेकडा प्रमाण २.५ आहे. या जागेत चालणा-या स्त्री- पुरुष वर्ग याचे प्रमाण समान आहे.

टीप:- मोफत जागा- जन शिक्षण वाचनालय आणि प्रतिष्ठीत व्यक्ती यांची जागा.

प्रौढ शिक्षण केंद्राचे वर्ग चालविले जाणा-या जागांचा तपशील एकंदर याची वारंवारितेचा तपशील पाहताना अभ्यासकाला असे दिसून आले की:-

१) समाज मंदिर - या जागेत चालविले जाणारे प्रौढ शिक्षणाचे वर्ग याची वारंवारिता ६, शेकडा प्रमाण १५ आहे.

हे प्रमाण - चावडी, जि.प. शाळा, भाडयाची जागा, आणि मोफत जागा यात भरणा-या वर्गाच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा १० ने जास्त आहे.

स्वत: ची जागा या जागेत भरणा-या वर्गाच्या वारंवारितेपेक्षा शेकडा ५० ने कमी आहे.

२) चावडी. - या जागेत चालविले जाणारे प्रौढ शिक्षणाचे वर्ग यांची वारंवारिता २, शेकडा प्रमाण ५ आहे.

हे प्रमाण - जि.प. शाळा, भाडयाची जागा, मोफत जागा, यांच्या शेकडा प्रमाणाशी समान आहे.

" समाज मंदिर " या जागेत चालविले जाणारे प्रौढ शिक्षणाचे वर्ग यांच्या वारंवारितेपेक्षा शेकडा १० ने आणि.

" स्वत: ची जागा" या जागेत चालविले जाणारे प्रौढ शिक्षणाचे वर्ग यांच्या वारंवारितेपेक्षा शेकडा ६० ने कमी आहे.

३) जि.प.शाळा - या जागेत चालविले जाणारे प्रौढ शिक्षणाचे वर्ग यांची एकूण वारंवारिता २, शेकडा प्रमाण ५ आहे.

हे प्रमाण - चावडी, भाडयाची जागा, मोफत जागा, यांच्या शेकडा प्रमाणाशी समान आहे.

" समाज मंदीर" या जागेत चालविले जाणारे प्रौढ-

- शिक्षणाचे वर्ग यांच्या वारंवारतेपेक्षा शेकडा १० ने, आणि
" स्वता:ची जागा" या जागेत चालविले जाणारे प्रौढ शिक्षकाचे वर्ग यांच्या वारंवारतेपेक्षा शेकडा ६० ने कमी आहे.

४) स्वता:ची जागा - या जागेत चालविले जाणारे प्रौढ शिक्षणाचे वर्ग यांची एकूण वारंवारता २६ शेकडा प्रमाण ६५ आहे.

हे प्रमाण — चावडी, जि.प. शाळा, भाडयाची जागा मोफत जागा, या जागेत चालविले जाणारे प्रौढ शिक्षणाचे वर्ग यांच्या एकूण वारंवारतेपेक्षा शेकडा ६० ने जास्त आहे.
समाज मंदिर या जागेत चालविले जाणारे प्रौढ शिक्षणाचे वर्ग यांच्या एकूण वारंवारतेपेक्षा शेकडा ५० ने जास्त आहे.

५) मोफत जागा - या जागेत चालविले जाणारे प्रौढ शिक्षणाचे वर्ग यांची एकूण वारंवारता २ शेकडा प्रमाण ५ आहे.

हे प्रमाण - "चांवडी" जि.प. शाळा, भाडयाची जागा, यांच्या एकूण वारंवारतेच्या प्रमाणाशी समान आहे.
समाज मंदिर या जागेत चालविले जाणारे प्रौढ शिक्षणाचे वर्ग यांच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा १० ने, आणि स्वता:ची जागा या जागेत चालविले जाणारे प्रौढ शिक्षणाचे वर्ग यांच्या वारंवारते पेक्षा ७ ने कमी आहे.

कोष्टक क्र. ६.१६:- संघटकांची धर्मानुसार वर्गवारी याचा तपशील.

संघटक प्रश्नावली प्रश्न क्र. ४ याच्या आधारे

अ. नं.	धर्म.	स्त्री संघटक		पुरुष संघटक		वारंवारिता	शेकडा.
		एकूण	शे. प्रमाण	एकूण	शे. प्रमाण		
१.	हिंदू	१८	४५	१८	४५	३६	९०
२.	मुस्लीम	२	५	१	२.५	३	७.५
३.	ख्रिश्चन	x	x	x	x	x	x
४.	नव बौध्द	x	x	१	२.५	१	२.५
५.	इतर.	x	x	x	x	x	x
६.	एकूण.	२०	५०	२०	५०	४०	१००

कोष्टक क्र.:६.१६:- संघटकाची धर्मानुसार वर्गवारी या बाबत आहे. याचा अभ्यासकाने अभ्यास केला असता असे दिसून आले की

१) हिंदू- धर्म - या धर्मातील संघटका पैकी,
स्त्री संघटकांची संख्या १८ शे. प्रमाण ४५ आहे.
पुरुष संघटकांची संख्या १८ शे. प्रमाण ४५ आहे.
यात स्त्री व पुरुष संघटकाचे प्रमाण समान आहे.

२) मुस्लीम धर्म - या धर्मातील संघटका पैकी,
स्त्री संघटकांची संख्या २ शे. प्रमाण ५ आहे.
पुरुष संघटकांची संख्या १ शे. प्रमाण २.५ आहे.
यात स्त्री संघटकाचे प्रमाण पुरुष संघटका पेक्षा शेकडा २.५ ने जास्त आहे.

३) ख्रिश्चन धर्म - या धर्मातील संघटका पैकी एकही स्त्री-पुरुष संघटक ख्रिश्चन धर्माचा आढळला नाही.

४) नव बौध्द - या धर्मातील संघटका पैकी,

स्त्री संघटकांची संख्या शून्य, शेकडा प्रमाण शून्य आहे.

पुरुष संघटकांची संख्या १, शेकडा प्रमाण २.५ आहे.

यात स्त्री संघटकांच्या प्रमाणा पेक्षा पुरुष संघटकाचे प्रमाण शेकडा २.५ ने जास्त आहे.

संघटकांची धर्मानुसार वर्गवारी यांच्या वारंवारितेचा अभ्यास करताना अभ्यासकाला असे दिसून आले की,

१) हिंदु धर्म - या धर्माच्या संघटकांची एकूण वारंवारिता ३६, शे. प्रमाणे ९० आहे.

हे प्रमाण - मुस्लीम धर्मा पेक्षा शेकडा ८२.५, आणि नव बौध्द धर्मा पेक्षा शेकडा ८७.५ ने, जास्त आहे.

२) मुस्लीम धर्म - या धर्माच्या संघटकांची एकूण वारंवारिता ३ शे. प्रमाण ७.५ आहे.

हे प्रमाण हिंदु धर्मा पेक्षा शे. ८२.५ ने कमी आहे. नव बौध्द धर्मा पेक्षा शेकडा ५ ने, जास्त आहे.

३) नव बौध्द - या धर्माच्या संघटकांची एकूण वारंवारिता १ शेकडा प्रमाण २.५ आहे.

हे प्रमाण - हिंदु धर्मा या वारंवारितातेपेक्षा शेकडा ८७.५ने, आणि मुस्लीम धर्म या वारंवारितेपेक्षा शे. ५ ने, कमी आहे.

४) ख्रिश्चन धर्म - या धर्माचा एकही संघटक अभ्यासकाला आढळला नाही.

कोष्टक क्र.:६.१७:-संघटकांचा मागास बिगर मागास या वर्गवारीचा तपशील.

संघटक प्रश्नावली प्रश्न क्र. ५ याच्या आधारे.

अ.नं.	जात	स्त्री संघटक एकूण	स्त्री संघटक शे. प्रमाण	पुरुष संघटक एकूण	पुरुष संघटक शे.प्रमाण	वारंवारिता	शेकडा सरासरी
१.	मागास.	८	२०	११	२७.५	१९	४७.५
२.	बिगर मागास	१०	२५	०७	१७.५	१७	४२.५
३.	इतर मुस्लीम नव बौध्द	२	५	२	५.०	०४	१०.०
४.	एकूण.	२०	५०	२०	५०.०	४०	१००.०

कोष्टक क्रमांक:६.१७:- संघटकांचा मागास बिगर मागास या वर्गवारीचा तपशील याचा अभ्यास करताना अभ्यासकाला अडचणी आल्या, तेंव्हा खालील प्रमाणे वर्गवारी अभ्यासकाने केली.

१) मागास वर्गीय २) बिगर मागास वर्गीय ३)इतर मुस्लीमन-नवबौध्द- अशा वर्गवारी केली. याचा अभ्यास करताना असे दिसून आले की, :-

१) मागास वर्गीय - प्रौढ शिक्षण केंद्र चालविणा-या संघटकांच्या मागास वर्गीय स्त्री संघटकांची एकूण संख्या ८, शेकडा प्रमाण २० आहे.

मागास वर्गीय पुरुष संघटकांची एकूण संख्या ११, शेकडा प्रमाण २७.५ आहे.

या मध्यें मागास वर्गीय स्त्री संघटकाचे प्रमाण, मागास वर्गीय पुरुष संघटकापेक्षा शेकडा ७.५ ने कमी आहे.

२) बिगर मागास वर्गीय. - प्रौढ शिक्षण केंद्र चालवणा-या बिगर मागास वर्गीय संघटकापैकी -

बिगर मागास वर्गीय स्त्री संघटकांची संख्या १०,शे प्रमाण २५ आहे.

बिगर मागास वर्गीय पुरूष संघटकांची संख्या ७, शे प्रमाण १७.५ आहे.

या मध्यें बिगर मागास वर्गीय स्त्री संघटकाचे प्रमाण बिगर मागास वर्गीय पुरूष संघटकापेक्षा ७.५ ने जास्त आहे.

३) इतर वर्गीय - प्रौढ शिक्षण केंद्र चालवणा-या इतर वर्गीय संघटकापैकी इतर वर्गीय स्त्री संघटकांची एकूण संख्या २,शे.प्रमाणे ५ आहे. या मध्यें इतर वर्गीय स्त्री व पुरूष संघटकं यांचे प्रमाण समान आहे.

संघटकांच्या एकूण मागास, बिगर मागास- इतर यांच्या वारंवारितेचा अभ्यास करताना अभ्यासकाला खालील बाबी दिसून आल्या -

१) मागास वर्गीय - या संघटकांची एकूण वारंवारिता, १९,शे. ४७.५ आहे.

हे प्रमाण - बिगर मागास संघटकांच्या वारंवारितेपेक्षा शे.५ ने आणि इतर वर्गीय संघटकांच्या वारंवारिते पेक्षा शे. ३७.५ ने जास्त आहे.

२) बिगर मागास वर्गीय - या संघटकांची एकूण वारंवारिता १७ शे. ४२.५ आहे.

हे प्रमाण. मागास वर्गीय संघटकांच्या वारंवारितेपेक्षा शे.५ ने कमी आहे.

आणि इतर वर्गीय संघटकांच्या वारंवारितेपेक्षा शे. ३२.५ने जास्त आहे.

संघटकांचा व्यवसाय स्तंभालेख

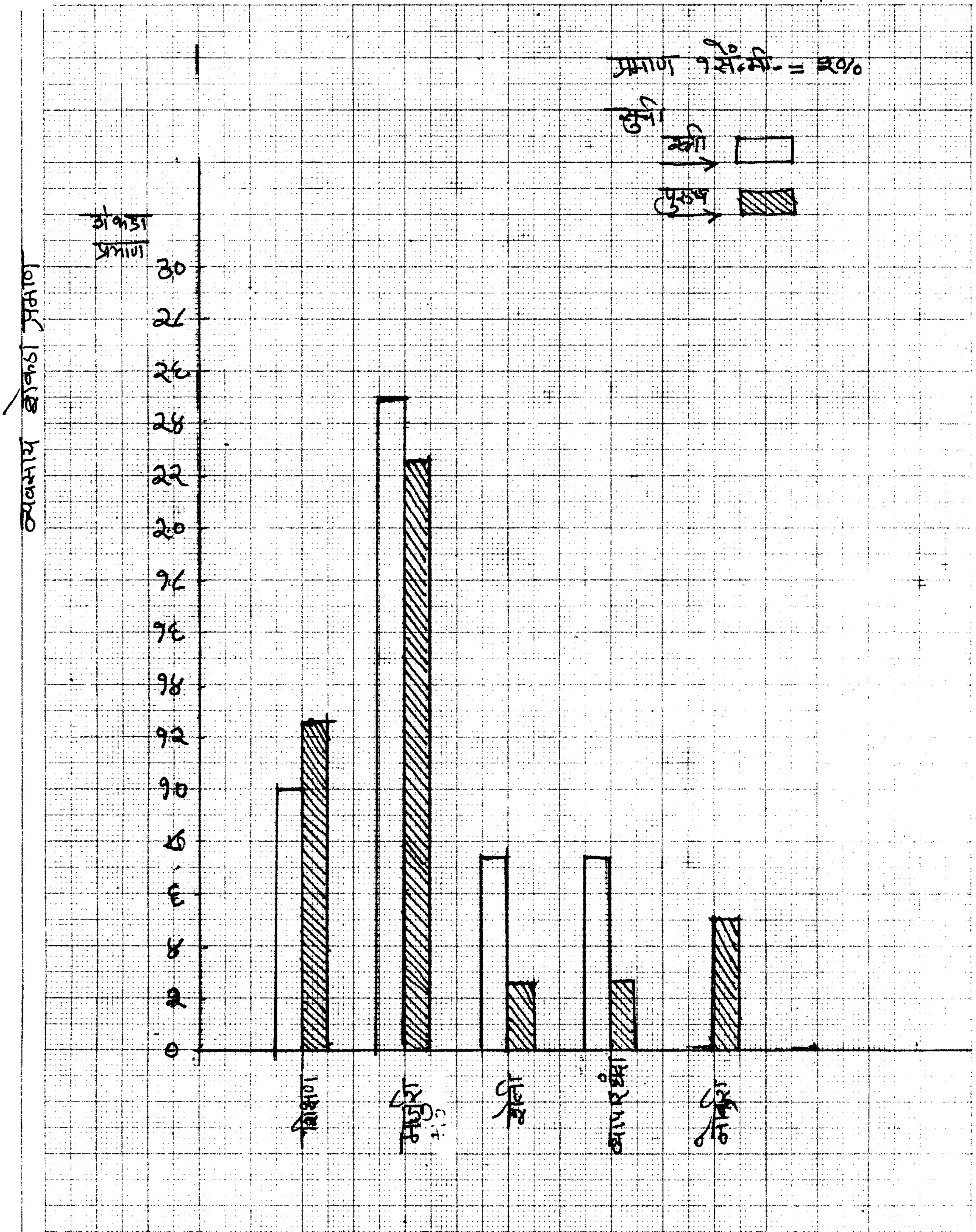

३) इतर वर्गीय - या संघटकांची एकूण वारंवारिता ४ शो. १0 आहे.

हे प्रमाण-मागास वर्गीय संघटकांच्या वारंवारिते पेक्षा

शो. ३७.५ ने आणि

बिगर मागास वर्गीय संघटकांच्या वारंवारिते पेक्षा

शो. ३२.५ कमी आहे.

----xxxxx----

कोष्टक क्रमांक :६.१८:- संघटकांच्या व्यवसाय याचा तपशील.

संघटक प्रश्नावली प्रश्न क्र. क.६ यांच्या आधारे.

अ.नं.	व्यवसाय	स्त्री संघटक.		पुरुष संघटक		वारंवारिता	शेकडा सरासरी
		एकूण	शे. प्रमाण	एकूण	शे. प्रमाण		
१.	शिक्षण	४	१0.00	५	१२.५	९	२२.५
२.	मजूरी.	१0	२५.00	९	२२.५	१९	४७.५
३.	शेती.	३	७.५	३	२.५	६	१५.0
४.	व्यापार/ धंदा	३	७.५	१	२.५	४	१0.0
५.	नोकरी	x	x	२	५.0	२	५.0
६.	इतर.	x	x	x	x	x	x
७.	एकूण.	२0	५0.00	२0	५0.0	४0	१00.0

कोष्टक क्रमांक :-६.१८: संघटकांचा व्यवसाय याचा तपशील या सबंधीचा आहे. त्याच्या व्यवसायाच्या वर्गवारीचा अभ्यास करतांना अभ्यासकाने खालील मुख्य वर्ग पाडले. १) शिक्षण २) मजूरी ३) शेती ४) धंदा = व्यापार ५) नोकरी ६) इतर याचा अभ्यास करत असताना अभ्यासकाला असे दिसून आले की, -

SHIVAJI UNIVERSITY LIBRARY KOLHAPUR

१) शिक्षण - संघटकांचा हा व्यवसाय यात-
स्त्री संघटकांची एकूण संख्या ४ शे. प्रमाण १० आहे.
पुरुष संघटकांचीएकूण संख्या ५ शे. प्रमाण १२.५ आहे.
यात स्त्री संघटकांचे प्रमाण पुरुष संघटकापेक्षा शेकडा २.५ ने कमी आहे.

२) मजुरी - संघटकांचा हा व्यवसाय यात -
स्त्री संघटकांची एकूण संख्या १० शेकडा प्रमाण २५ आहे.
पुरुष संघटकांची एकूण संख्या ९, शे. प्रमाण २२.५ आहे.
यात स्त्री संघटकांचे प्रमाण पुरुष संघटकापेक्षा शेकडा २.५ ने, जास्त आहे.

३) शेती - संघटकांचा हा व्यवसाय यात -
स्त्री संघटकांची एकूण संख्या ३, शेकडा प्रमाण ७.५ आहे.
पुरुष संघटकांची एकूण संख्या ३, शेकडा प्रमाण ७.५ आहे.
यात स्त्री व पुरुष संघटक यांचे प्रमाण समान आहे.

४) धंदा/व्यापार - संघटकांचा हा व्यवसाय यात -
स्त्री संघटकांची एकूण संख्या ३ शेकडा प्रमाण ७.५ आहे.
पुरुष संघटकांची एकूण संख्या १ शेकडा प्रमाण २.५ आहे.
यात स्त्री संघटकांचे प्रमाण पुरुष संघटकाच्या पेक्षा शेकडा ५ ने जास्त आहे.

५) नोकरी - संघटकांचा हा व्यवसाय यात -
स्त्री संघटकांची एकूण संख्या शून्य प्रमाण शून्य आहे,
पुरुष संघटकांची एकूण संख्या २, शेकडा प्रमाण ५ आहे.
यात स्त्री संघटकांच्या प्रमाणा पेक्षा पुरुष संघटकाचे प्रमाण शेकडा ५, ने जास्त आहे.

पुरुष संघटकांची एकूण संख्या २ शेकडा प्रमाणे ५ आहे.
यात स्त्री संघटकांच्या प्रमाण पेक्षा पुरुष संघटकाचे
प्रमाण शेकडा ५ ने, जास्त आहे.

संघटकांच्या व्यवसाय या तपशीलाच्या वारंवारितेचा अभ्यास, अभ्यासकाने केला असता असे दिसून आले की,

१) शिक्षण - संघटकांच्या व्यवसाय " शिक्षणायाची वारंवारिता,
९, शे. प्रमाण २२.५ आहे.
हे प्रमाण - व्यवसाय शेती या वारंवारितेपेक्षा शे. ६०.५ ने,
व्यवसाय धंदा /व्यापार या वारंवारितेपेक्षा शेकडा
१२.५ ने, आणि
व्यवसाय नोकरी या वारंवारितेपेक्षा शे. १७.५ ने,
जास्त आहे.
व्यवसाय मंजुरी या वारंवारितेपेक्षा शे. २५ ने कमी आहे.

२) मजूरी - संघटकांच्या व्यवसाय " मजूरी " याची
वारंवारिता १९, शे. ४७.५ आहे.
हे प्रमाण - व्यवसाय " शिक्षण " या वारंवारितेपेक्षा शे. २५.५ ने,
व्यवसाय शेती या वारंवारितेपेक्षा शे. ३२.५ ने,
व्यवसाय धंदा/ व्यापार या वारंवारितेपेक्षा शे. ३७.५ ने,
जास्त आहे.

३) शेती - संघटकांचा व्यवसाय शेती याची
वारंवारिता ६ शे. १५ आहे.
हे प्रमाण व्यवसाय धंदा/ व्यापार या वारंवारितेपेक्षा शे. ५ ने,
व्यवसाय नोकरी या वारंवारितेपेक्षा शे. १० ने,
जास्त आहे.
व्यवसाय शिक्षण या वारंवारितेपेक्षा शे. ७.५ ने,

व्यवसाय मजूरी या वारंवारितेपेक्षा शे. ३२.५ ने, कमी आहे.

४) धंदा/व्यापार - संघटकांचा व्यवसाय धंदा व्यापार याची.
वारंवारिता ४, शेकडा प्रमाण १० आहे.

हे प्रमाण - व्यवसाय नोकरी या वारंवारितेपेक्षा शे.५ ने जास्त आहे.
व्यवसाय " शिक्षण" या वारंवारितेपेक्षा शे. १२.५ ने,
व्यवसाय " मंजूरी " या वारंवारितेपेक्षा शे. ३७.५ ने,
व्यवसाय शेती या वारंवारितेपेक्षा शे. ५, ने कमी आहे.

५) नोकरी. - संघटकांचा व्यवसाय नोकरी याची.
वारंवारिता २ शेकडा प्रमाण ५ आहे.

हे प्रमाण - व्यवसाय " शिक्षण" या वारंवारितेपेक्षा शे. १७.५ ने,
व्यवसाय " मजूरी " या वारंवारितेपेक्षा शे. ४२.५ने,
व्यवसाय शेती या वारंवारितेपेक्षा शे. १० ने,
तर धंदा/ व्यापार या वारंवारितेपेक्षा शे.५ ने कमी आहे.

संघटक शैक्षणिक पात्रतेचा स्तंभालेख

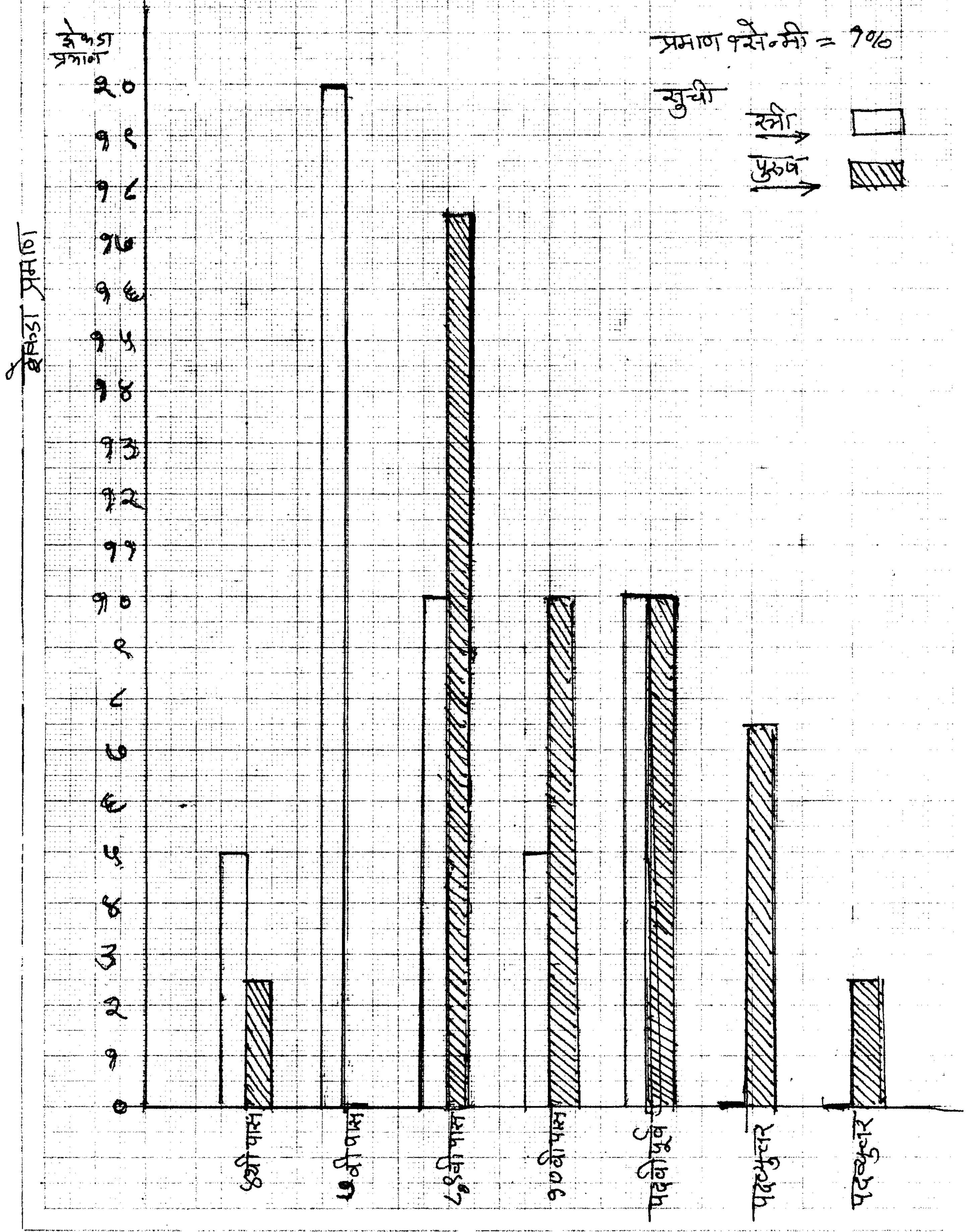

कोष्टक क्र. ६.१९ :- संघटकांच्या शैक्षणिक पात्रतेचा तपशील.

संघटक प्रश्नावली प्रश्न क्र. ७ च्या आधारे.

अ. क्रं.	शिक्षण	स्त्री संघटक एकूण	स्त्री संघटक शे. प्रमाण.	पुरुष संघटक एकूण	पुरुष संघटक शे. प्रमाण	वारंवारिता	शेकडा सरासरी.
१.	इयत्ता ४ थी पास	२	५.००	१	२.५	३	७.५
२.	इयत्ता ७ वी पास	८	२०.००	x	x	८	२०.००
३.	इयत्ता ९वी ८वी पास	४	१०.००	७	१७.५	११	२७.५
४.	इयत्ता १० वी पास	२	५.००	४	१०.०	६	१५.००
५.	१२ वी पास	x		x		x	x
६.	इयत्ता पदवीपूर्व	४	१०.००	४	१०.०	८	२०.००
७.	इयत्ता पदवीधर	x	x	३	७.५	३	७.५
८.	इयत्ता पदव्युत्तर	x	x	१	२.५	१	२.५
९.	इतर	x	x	x	x	x	x
१०.	एकूण	२०	५०.००	२०	५०.००	४०	१००.००

कोष्टक क्र. ६.१९: संघटकांच्या शैक्षणिक पात्रतेचा अभ्यास अभ्यासकाने केला. हा अभ्यास करताना अभ्यासकाने खालील गट पाडले. १) इयत्ता४ थी पास २) इयत्ता ७ वी पास ३) इयत्ता ८ वी, ९ वी पास ४) इयत्ता १० वी पास ५) इयत्ता १२ वी पास ६) पदवीपूर्व ७) पदवीधर ८) पदव्युत्तर ९) इतर.

यामध्ये इयत्ता १२ वी पास या गटातील एकही संघटक अभ्यासकाला दिसून आला नाही तर इतर गटातील संघटकांच्या शैक्षणिक पात्रतेचा अभ्यास करताना अभ्यासकाला असे दिसून आले की,

१) ४ थी पास - ही शैक्षणिक पात्रता असलेल्या संघटकामध्ये
स्त्री संघटकांची संख्या २ श. प्रमाण ५ आहे.
पुरुष संघटकांची संख्या १ श. प्रमाण २.५ आहे.
यात स्त्री संघटकांच्या पेक्षा पुरुष संघटकाचे शेकडा प्रमाणे २.५ ने कमी आहे.

२) ७ वी पास - या शैक्षणिक पात्रतेच्या संघटकांच्यामध्ये स्त्री संघटकांची संख्या ८ श. प्रमाणे २0 आहे. ~~यमन~~
पुरुष संघटकांची संख्या शून्य प्रमाण शून्य आहे.
यात स्त्री संघटकाचे प्रमाणे पुरुष संघटकापेक्षा शेकडा २0 ने जास्त आहे.

३) ८ वी ९ वी - या शैक्षणिक पात्रतेच्या संघटकांच्या मध्ये स्त्री संघटकांची संख्या ४ श. प्रमाण १0 आहे.
पुरुष संघटकांची सख्या ७ श. प्रमाणे १७.५ आहे.
यात स्त्री संघटकांच्या प्रमाणापेक्षा पुरुष संघटकांचे शेकडा प्रमाणे ७.५ ने जास्त आहे.

४) १0 वी पास - या शैक्षणिक पात्रतेच्या संघटकांच्या मध्यें
पुरुष संघटकांची संख्या ४ श. प्रमाण १0 आहे.
यात स्त्री संघटकाचे प्रमाण पुरुष संघटका पेक्षा शेकडा ५ ने कमी आढळले.

६) पदवी पूर्व - या शैक्षणिकपात्रतेच्या संघटकांच्या मध्यें
स्त्री संघटकांची संख्या ४ शे. प्रमाण १0 आहे.
पुरुष संघटकांची संख्या ४ शे. प्रमाण १0 आहे.
यात हे प्रमाण स्त्री पुरुष संघटकांमध्यें समान आहे.

७) पदवीधर - या शैक्षणिक पात्रतेच्या संघटका मध्ये -
स्त्री संघटकांची संख्या शून्य शे. प्रमाण शून्य आहे.
पुरुष संघटकांची संख्या ३ शे. प्रमाण ७.५ आहे.
यात स्त्री संघटकांच्या प्रमाणा पेक्षा पुरुष संघटकाचे प्रमाण शेकडा ७.५ ने जास्त आहे.

८) पदव्युतर - या शैक्षणिक पात्रतेच्या संघटकांच्या मध्ये स्त्री संघटकांची संख्या शून्य शे. प्रमाण शून्य आहे.
पुरुष संघटकांची संख्या १ शे. प्रमाण २.५ आहे.
यात स्त्री संघटकांच्या प्रमाणा पेक्षा पुरुष संघटकाचे प्रमाण शेकडा २.५ ने जास्त आहे.

संघटकांच्या शैक्षणिक पात्रतेच्या वारंवारितेचा अभ्यास, अभ्यासकाने केला असता असे दिसून आले की,

१) ४ थी पास -- या शैक्षणिक पात्रतेच्या एकूण - संघटकांची संख्या ३, शेकडा प्रमाण ७.५ आहे.

हे प्रमाण -- पदव्युत्तर या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शेकडा ५ ने जास्त आहे.
७ वी पास या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शे. १२.५ ने,
८ वी ९ वी पास या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शे. २० ने
१० वी पास या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शेकडा ७.५ ने
पदवीपूर्व या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शेकडा १२.५ ने कमी आहे.
पदवीधर या शैक्षणिक पात्रतेच्या शेकडा प्रमाणाशी समान आहे.

२) ७वी पास - या शैक्षणिक पात्रतेच्या एकूण संघटकांची संख्या ८, शेकडा प्रमाण २० आहे.

हे प्रमाण - ४ थी पास या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शेकडा १२.५ ने,
१० वी पास या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शेकडा ५ ने,
पदवीधर या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शेकडा २.५ ने,
पदव्युत्तर या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शेकडा १७.५ ने जास्त आहे.
८ वी, ९वी पास या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शेकडा ७.५ ने कमी आहे.
पदवीपूर्व या शैक्षणिक पात्रतेच्या शेकडा प्रमाणाशी समान आहे.

३) ८ वी ९ वी- पास. या शैक्षणिक पात्रतेच्या एकूण संघटकांची संख्या ११, शेकडा प्रमाण २७.५ आहे.

हे प्रमाण -- ४ थी पास या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शे. २० ने,
७ वी पास या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा ७.५ ने,
१० वी पास या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शे. १२.५ ने,
पदवीपूर्व या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शे. ७.५ ने,
पदवीधर या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शे. २० ने,
पदव्युत्तर या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शे. २५ ने,
जास्त आहे.

४) १० वी पास - या शैक्षणिक पात्रतेच्या एकूण संघटकांची संख्या ६, शेकडा प्रमाण १५ आहे.

हे प्रमाण - ४ थी पास या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शे. ६.५ ने
पदवीधर या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शे. ७.५ ने

पदव्यूत्तर या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शे.५ ने
जास्त आहे.
७ वी पास या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शे. ४.५ ने,
८ वी ९ वी पास या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा
शे. १२.५ ने,
पदवीपूर्व या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शे. ५ ने कमी
आहे.

५) १२ वी पास - या शैक्षणिक पात्रतेच्या एकही संघटक नाही.

६)पदवीपूर्व - या शैक्षणिक पात्रतेच्या एकूण
संघटकांची संख्या ८ शेकडा प्रमाण २० आहे.

हे प्रमाण - ४ थी पास या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शे. १२.५ ने,
१० वी पास या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शे. ५ ने,
पदवीधर या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शेकडा १७.५ ने
जास्त आहे.
८ वी ९ वी पास या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शे.
७.५ ने कमी आहे.
७ वी पास या शैक्षणिक पात्रतेच्या शेकडा प्रमाणाशी
समान आहे.

७) पदवीधर - या शैक्षणिक पात्रतेच्या एकूण
संघटकांची संख्या ३, शेकडा प्रमाण ७.५ आहे.

हे प्रमाण ४ थी पास या शैक्षणिक पात्रतेचया शेकडा प्रमाणाशी
समान आहे.
७ वी पास या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शेकडा
१२.५ ने,
८ वी ९ वी पास या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शे.
२० ने.

१० वी पास या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शेकडा
७.५ ने,
पदवीपूर्व या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शे. १२.५ ने,
कमी आहे.
पदव्यूत्तर या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शे. ५ ने
जास्त आहे.

८) पदव्यूत्तर - या शैक्षणिक पात्रतेच्या एकूण
संघटकांची संख्या १ शेकडा प्रमाण २.५ आहे.

हे प्रमाण - ४ थी पास या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शेकडा
५ ने ,
७ वी पास या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शे. १७.५
ने,
८ वी.९ वी पास या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शे,
२५ ने,
१० वी पास या शैक्षणिक पात्रतेपेक्षा शेकडा
१२.५ ने,
पदवीपूर्व या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शेकडा १७.५ ने,
पदवीधर या शैक्षणिक पात्रते पेक्षा शेकडा ५ ने,
कमी आहे.

कोष्टक क्र. ६.२० वार्षिक उत्पन्नाचा तपशील.

संघटकक प्रश्नावली प्रश्न क्र.८ याच्या आधारे.

अ.नं.	वार्षिक उत्पन्न.	स्त्री संघटक एकूण	स्त्री संघटक शे. प्रमाण	पुरुष संघटक एकूण	पुरुष संघटक शे.प्रमाण	वारं वारिता	शेकडा सरासरी
१.	रु. ५०० ते १०००	६	१५.००	४	१०.००	१०	२५.००
२.	रु. १००१ ते १५००	३	७.५	५	१२.५	८	२०.००
३.	रु. १५०१ ते२०००	६	१५.००	१	२.५	७	१७.५
४.	रु. २००१ ते २५००	x	x	१	२.५	१	२.५
५.	रु. २५०१ ते ३०००	३	७.५	४	१०.५	७	१७.५
६.	रु. ३००१ ते ३५००	x	x	२	५.०	२	५.०
७.	रु. ३५०१ ते ४०००	x	x	x	x	x	x
८.	रु. ४००१ ते ४५००	२	५.०	३	७.५	५	१२.५
९.	रु. ४५०१ च्या पुढे	x	x	x	x	x	x
१०.	एकूण	२०	५०.००	२०	५०.००	४०	१००.००

कोष्टक क्र. ६.२० संघटकांच्या वार्षिक उत्पन्नाचा तपशील या बाबतचा आहे याचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता खालील बाबी दिसून आल्या.

१) वार्षिक उत्पन्न :-या वार्षिक उत्पन्नाच्या वर्गवारीत-

रु. ५०० ते १०००/- स्त्री संघटकांची संख्या ६,शे. प्रमाण १५ आहे.
पुरुष संघटकांची संख्या ४, शे. प्रमाण १० आहे.
यात स्त्री संघटकाचे वार्षिक उत्पन्नाचे शे. प्रमाण पुरुष संघटकांच्या वार्षिक उत्पन्ना पेक्षा शे.५ ने जास्त आहे.

२) वार्षिक उत्पन्न -या वार्षिक उत्पन्नाच्या वर्गवारीत.

रु. १००१ ते १५०० स्त्री संघटकांची संख्या ३ शे.प्रमाण ७.५ आहे.
पुरुष संघटकांची संख्या ५ शे. प्रमाण १२.५ आहे.
यात स्त्री संघटकाचे वार्षिक उत्पन्नाचे शे प्रमाण पुरुष संघटकांच्या वार्षिक उत्पन्ना पेक्षा शे.५ ने कमी आहे.

४) वार्षिक उत्पन्न- या वार्षिक उत्पन्नाच्या वर्गवारीत -

रु. १५०१ते२००० - स्त्री संघटकांची संख्या ६, शे. प्रमाण १५ आहे.
पुरुष संघटकांची संख्या १,शे प्रमाण २.५ आहे.
यात स्त्री संघटकांच्या वार्षिक उत्पन्नाचे शे. प्रमाण पुरुष संघटकांच्या वार्षिक उत्पन्नाच्या पेक्षा शे. १२.५ ने जास्त आहे.

४) वार्षिक उत्पन्न - या वार्षिक उत्पन्नाच्या वर्गवारीत-

रु. २००१ ते २५०० स्त्री संघटकांची संख्या शून्य शे. प्रमाणात शून्य आहे.
पुरुष संघटकांची संख्या १, शे. प्रमाण २.५ आहे.
यात स्त्री संघटकाचे वार्षिक उत्पनाचे शे. प्रमाण पुरुष संघटकांच्या वार्षिक उत्पन्नाच्या शे. २.५ ने कमी आहे.

५) वार्षिक उत्पन्न-या वार्षिक उत्पन्नाच्या वर्गवारीत -

रु. २५०१ ते ३००० स्त्री संघटकांची संख्या ३ शे. प्रमाण ७.५ आहे.
पुरुष संघटकांची संख्या ४ शे. प्रमाण १० आहे.
यात स्त्री संघटकाचे वार्षिक उत्पन्नाचे शे प्रमाण पुरुष संघटकांच्या वार्षिक उत्पन्नाच्या शे. २.५ ने कमी आहे.

६) वार्षिक उत्पन्न - या वार्षिक उत्पन्नाच्या वर्गवारीत -
रू. ३००१ ते ३५०० स्त्री संघटकांची संख्या शून्य शे. प्रमाण शून्य आहे.
पुरूष संघटकांची संख्या २ शे. प्रमाण ५ आहे.
यात स्त्री संघटकांच्या वार्षिक उत्पन्नाच्या शे. प्रमाणा पेक्षा पुरुष संघटकांच्या वार्षिक उत्पन्नाचे शे. प्रमाण ५ ने जास्त आहे.

७) वार्षिक उत्पन्न - या वार्षिक उत्पन्नाच्या वर्गवारीत -
रू. ३५०१ ते ४००० एकही स्त्री संघटक आणि पुरूष संघटक दिसून आला नाही.

८) वार्षिक उत्पन्न - या वार्षिक उत्पन्नाच्या वर्गवारीत
स्त्री संघटकांची संख्या २ शे. प्रमाण ५ आहे.
पुरुष संघटकांची संख्या ३ शे. प्रमाण ७.५ आहे.
यात स्त्री संघटकांच्या वार्षिक उत्पन्नाच्या शे प्रमाणा पेक्षा पुरूष संघटकांच्या वार्षिक उत्पन्नाचे शे. प्रमाण २.५ ने जास्त आहे.

९) वार्षिक उत्पन्न - इतर या वार्षिक उत्पन्नाच्या वर्गवारीत एकही
रू. ४५०१ ते च्या पुढे. स्त्री संघटक व पुरूष संघटक दिसून आला नाही.

प्रौढ शिक्षण केंद्र चालविणारे संघटक यांच्या वार्षिक उत्पन्नाच्या एकूण वारंवारितेचा अभ्यास करताना अभ्यासकाला खालील बाबी दिसून आल्या.

१) वार्षिक उत्पन्न - या वार्षिक उत्पन्नाच्या वर्गवारीची एकूण
रू. ५०० ते १०००- वारंवारिता १० शे. प्रमाण २५ आहे.
हे प्रमाण - वार्षिक उत्पन्न रू. १००१ ते १५०० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शेकडा ५ ने,

वार्षिक उत्पन्न रु.१५०१ ते २००० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शे. १.५ ने,

- वार्षिक उत्पन्न रु.२००१ ते २५०० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शे. २.५ ने.
- वार्षिक उत्पन्न रु.२५०१ ते ३००० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा ७.५ ने,
- वार्षिक उत्पन्न रु. ३००१ ते ३५०० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शे. २० ने,
- वार्षिक उत्पन्न रु. ४००१ ते ४५०० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शे. १२.५ ने जास्त आहे.

२) वार्षिक उत्पन्न रु.१००१ ते १५०० हे प्रमाण - या वार्षिक उत्पन्नाच्या वर्गवारीची एकूण वारंवारिता ८ शे प्रमाण २० आहे.

वार्षिक उत्पन्न रु. ५०० ते १००० याच्या वारंवारिते पेक्षा शे. ५ ने कमी आहे.

- वार्षिक उत्पन्न रु. १५०१ ते २५०० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शे. १७.५ ने,
- वार्षिक उत्पन्न रु. २५०१ ते ३००० याच्या एकूण वारंवारितेपेक्षा शे. १५ ने,
- वार्षिक उत्पन्न रु. ३००१ ते ३५०० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शे. १५ ने,
- वार्षिक उत्पन्न रु. ४००१ ते ४५०० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शे. ७.५ ने जास्त आहे.

३) वार्षिक उत्पन रु. १५०१ ते२०००- हे प्रमाण - या वार्षिक उत्पन्नाच्या वर्गवारीची हे एकूण वारंवारिता ७ शे. प्रमाण १७.५ आहे.

- वार्षिक उत्पन्न रु.५०० ते १००० याच्या एकूण वारंवारितेपेक्षा शे. ७.५ ने आणि

- वार्षिक उत्पन्न रु. १००१ ते १५०० यांच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शे. २.५ ने कमी आहे.

हे प्रमाण - वार्षिक उत्पन्न रु. २००१ ते २५०० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शे. १५ ने,

- वार्षिक उत्पन्न रु. ३००१ ते ३५०० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शे. १२.५ ने,

- वार्षिक उत्पन्न रु. ४००१ ते ४५०० याच्या एकूण

- वारंवारिते पेक्षा शे. ५ ने जास्त आहे.

हे प्रमाण - वार्षिक उत्पन्न रु. २५०० ते ३००० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा समान आहे.

४) वार्षिक उत्पन्न रु. २००१ ते २५०० - या वार्षिक उत्पन्नाच्या वर्गवारीची एकूण वारंवारिता १ शे. प्रमाण २.५ आहे.

हे. प्रमाण वार्षिक उत्पन्न शे. रु. ५०० ते १००० याच्या एकूण वारंवारीति पेक्षा शे. २२.५ ने,

- वार्षिक उत्पन्न रु. १००१ ते १५०० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शे. १७.५ ने,

- वार्षिक उत्पन्न रु. १५०१ ते २००० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शे. १५ने,

- वार्षिक उत्पन्न रु. २५०१ ते ३००० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शे. १५ ने.

- वार्षिक उत्पन्न रु. ३०० १ ते ३५०० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शे. २.५ ने,

- वार्षिक उत्पन्न रु. ४००१ ते ४५०० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शे. १० ने कमी आहे.

५) वार्षिक उत्पन्न. -या वार्षिक उत्पन्नाच्या वर्गवारीची एकूण
रु. २५०१ ते ३०००-वारंवारिता ७ शो. प्रमाण १७.५ आहे.

हे प्रमाण वार्षिक उत्पन्न रु.५०० ते १००१ याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शो. ७.५ ने,

- वार्षिक उत्पन्न रु. १००१ ते १५०० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शो. २.५ ने, कमी आहे
- वार्षिक उत्पन्न रु.२००१ ते २५०० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शो. १५ ने,
- वार्षिक उत्पन्न रु. ३००१ ते ३५०० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शो. १२.५ ने,
- वार्षिक उत्पन्न रु.४००१ ते ४५०० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शो. ५ ने जास्त आहे.
- वार्षिक उत्पन्न रु. १५०१ ते २००० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा च्या समान आहे.

६) वार्षिक उत्पन्न - या वार्षिक उत्पन्नाच्या वर्गवारीची एकूण
रु.३००१ ते ३५००-वारंवारिता २ शो. प्रमाण ५ आहे.

हे प्रमाण -वार्षिक उत्पन्न रु.२००१ ते २५०० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शो. २.५ ने जास्त आहे.

- वार्षिक उत्पन्न शो. ५०० ते १००० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शो. २०ने,
- वार्षिक उत्पन्न रु. १००१ ते १५०० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शो. १५ ने,
- वार्षिक उत्पन्न रु. १५०१ ते २००० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शो. १२.५ ने,
- वार्षिक उत्पन्न रु. १५०१ ते २०० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शो. १२.५ ने,

- वार्षिक उत्पन्न रु. २५०१ ते ३००० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा १२.५ ने,
- वार्षिक उत्पन्न रु. ४००१ ते ४५०० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शे. ७.५ ने कमी आहे.

७)वार्षिक उत्पन्न रु. ४००१ ते४५०० हे प्रमाण
- या वार्षिक उत्पन्नाच्या वर्गवारीची एकूण वारंवारिता ५ शे. प्रमाण १२.५ आहे.
- वार्षिक उत्पन्न रु. २००१ ते २५०० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शे. १० ने,
- वार्षिक उत्पन्न रु. ३००१ ते ३५०० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शे. ७.५ ने जास्त आहे.
- वार्षिक उत्पन्न पेक्षा रु. ५०० ते १००० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शे. १२ ने.
- वार्षिक उत्पन्न रु. १००१ ते १५०० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शे. ५ ने.
- वार्षिक उत्पन्न रु. २५०१ ने ३००० याच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शे. ५ ने कमी आहे.

८) वार्षिक उत्पन्न - रु. ३५०१ ते ४००० आणि इतर रु. ४५०१ च्या पुढे वार्षिक उत्पन्न असलेला एकही स्त्री संघटक व पुरुष संघटक आढळला नाही.

प्रश्नावली प्रश्न क्र. १:- याच्या आधारे — अभ्यासकाने संघटकाचे प्रशिक्षण या तपशीलाचा अभ्यास केला असता. असे दिसून आले की संघटकाचे प्रशिक्षण झालेले आहे.

संघटक

प्रश्नावली प्रश्न क्र. २:- यांच्या आधारे — अभ्यासकाने संघटक हे पद अशा व्यक्तीने स्विकारल्या मागच्या कारणांच्या तपशीलाचा अभ्यास केला असता अभ्यासकाला असे दिसून आले की,

१) आर्थिक प्राप्ती व्हावी २) निर्वाहाचे पूरक साधन म्हणून संघटकाचे काम स्विकारलेले आहे.

कोष्टक क्र. ६.२१ — संघटकांचा प्रौढ शिक्षण वर्गाला शिकविण्याचा अनुभव याचा तपशील.

संघटक प्रश्नावली प्रश्न क्र. ३ याच्या आधारे.

अ.नं.	अनुभव	स्त्री संघटक एकूण	स्त्री संघटक शे.प्रमाण	पुरुष संघटक एकूण	पुरुष संघटक शे.प्रमाण	वारंवारिता	शेकडा सरासरी
१.	अननुभवी	४	१०.००	३	७.५	०७	१७.५
२.	१ वर्ष	१	२.५	२	५.०	०३	७.५
३.	२ वर्षे.	३	७.५	१	२.५	०४	१०.०
४.	३ वर्षे.	३	७.५	०७	१७.५	१०	२५.०
५.	४ वर्षे.	२	५.०	३	७.५	०५	१२.०
६.	५ वर्षे.	७	१७.५	४	१०.०	११	२७.५
७.	इतर	×	×	×	×	×	×
८.	एकूण	२०	५०.००	२०	५०.००	४०	१००.००

कोष्टक क्र. ६.२१:- संघटकांचा प्रौढ शिक्षण वर्गाला शिकविण्याचा अनुभव याचा तपशील " या संबंधी आहे. याचा अभ्यास करताना अभ्यासकाला खालील बाबी दिसून आल्या :-

१) अनुभवी - संघटकांची ही वर्गवारी पाहता यात
स्त्री संघटकांची संख्या ४ शे. प्रमाण १० आहे.
पुरुष संघटकांची संख्या ३ शे. प्रमाण ७.५ आहे.
यात स्त्री संघटकांचे प्रमाण पुरुष संघटकांच्या पेक्षा शे. २.५ ने जास्त आहे.

२) १ वर्षे. - अनुभव ही वर्गवारी पाहता यात
स्त्री संघटकांची संख्या १ शे. प्रमाण २.५ आहे.
पुरुष संघटकांची संख्या २ शे. प्रमाण ५ आहे.
यात स्त्री संघटकांचे प्रमाण पुरुष संघटकांच्या प्रमाणा पेक्षा शे. २.५ ने कमी आहे.

३) २ वर्षे. - अनुभव ही वर्गवारी पाहता यात -
स्त्री संघटकांची संख्या ३ शे. प्रमाण ७.५ आहे.
पुरुष संघटकांची संख्या १ शे. प्रमाण १२.५ आहे.
यात स्त्री संघटका पेक्षा पुरुष संघटकांचे प्रमाण शे. ७ ने जास्त आहे.

४) ३ वर्षे. - अनुभव ही वर्गवारी पाहता यात
स्त्री संघटकांची संख्या ३ शे. प्रमाण ७.५ आहे.
पुरुष संघटकांची संख्या ७ शे. प्रमाण १७.५ आहे.
यात स्त्री संघटका पेक्षा पुरुष संघटकांचे प्रमाण शे. १०.० ने जास्त आहे.

५) ४ वर्षे - अनुभव ही वर्गवारी पाहता यात -
स्त्री संघटकांची संख्या २ शे. प्रमाण ५ आहे.
पुरूष संघटकांची संख्या ३, शे. प्रमाण ७.५ आहे.
यात स्त्री संघटकांच्या प्रमाणा पेक्षा पुरूष संघटकाचे प्रमाण शे. २.५ जास्त आहे.

६) ५ वर्षे. - अनुभव ही वर्गवारी पाहता यात -
स्त्री संघटकांची संख्या ७, शे. प्रमाण १७.५ आहे.
पुरूष संघटकांची संख्या ४ शे.प्रमाण १० आहे.
यात स्त्री संघटकांचे प्रमाण पुरूष संघटका पेक्षा शे ७.५ ने जास्त आहे.

संघटकांच्या प्रौढ शिक्षण वर्गाला शिकविण्याचा अनुभव याचा तपशील याच्या एकूण वारंवारितेचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता त्यात खालील बाबी दिसून आल्या.

१) अननुभवी - संघटकांची ही वर्गवारी याची एकूण वारंवारिता ७ शे प्रमाण १७.५ आहे.

हे प्रमाण १ वर्षे अनुभवयाच्या वारंवारिते पेक्षा शे. १० ने,
२ वर्षे अनुभव याच्या वारंवारिते पेक्षा शे. ७.५ ने,
४ वर्षे अनुभव याच्या वारंवारिते पेक्षा शे. ५ ने,
जास्त आहे.
३ वर्षे अनुभव याच्या वारंवारिते पेक्षा शे.७.५ ने,
५ वर्षे अनुभव याच्या वारंवारिते पेक्षा शे. १० ने,
कमी आहे.

२) १ वर्षे अनुभव संघटकांची ही वर्गवारी याची एकूण वारंवारिता ३ शे. प्रमाण ७.५ आहे.

हे प्रमाण अननुभवी याच्या वारंवारिते पेक्षा शे. १० ने
२ वर्षे अनुभव याच्या वारंवारिते पेक्षा शे. २.५ ने,

३ वर्षे अनुभव याच्या वारंवारिते पेक्षा शो. १७.५ ने,
४ वर्षे अनुभव याच्या वारंवारिते पेक्षा शो. ५ ने,
५ वर्षे अनुभव याच्या वारंवारिते पेक्षा शो. २० ने,
कमी आहे.

३) २ वर्षे अनुभव – संघटकांची ही वर्गवारी याची एकूण वारंवारिता ४ शो. प्रमाण १० आहे.

हे प्रमाण १ वर्षे अनुभव याच्या वारंवारिते पेक्षा शो. २.५ ने,
जास्त आहे.
अनुनभव या वारंवारिते पेक्षा शो. ७.५ ने,
३ वर्षे अनुभव या वारंवारिते पेक्षा शो. १५ ने,
४ वर्षे अनुभव या वारंवारिते पेक्षा शो. २.५ ने,
५ वर्षे अनुभव या वारंवारिते पेक्षा शो. २० नें,
कमी आहे.

४) ३ वर्षे अनुभव संघटकांची ही वर्गवारी यांची एकूण वारंवारिता १० शो, प्रमाण २५ आहे.

हे प्रमाण अनुनभव या वारंवारिते पेक्षा शो. ७.५ ने,
१ वर्षे अनुभव या वारंवारिते पेक्षा शो. १५ ने,
२ वर्षे अनुभव या वारंवारिते पेक्षा शो. १५ ने,
४ वर्षे अनुभव या वारंवारीते पेक्षा शो. १२.५ ने,
जास्त आहे.
५ वर्षे अनुभव या वारंवारिते पेक्षा शो. २.५ ने,
कमी आहे.

५) ४ वर्षे अनुभव संघटकांची ही वर्गवारी याची एकूण वारंवारिता ५ शो, प्रमाण १२.५ आहे.

हे प्रमाण १ वर्षे अनुभव या वारंवारिते पेक्षा शो. ५ ने,
२ वर्षे अनुभव या वारंवारिते पेक्षा शो. २.५ ने
जास्त आहे.

तर.

अनुनभवी याच्या वारंवारिते पेक्षा शे.५ ने,
३ वर्षे अनुभव या वारंवारिते पेक्षा शे. १२.५ ने,
५ वर्षे अनुभव या वारंवारिते पेक्षा शे.१५ ने,
कमी आहे.

६) ५ वर्षे अनुभव - संघटकांची ही वर्गवारी याची एकूण .
वारंवारिता ११ शे. प्रमाण २७.५ आहे.

हे प्रमाण अनुनभवी या वारंवारिते पेक्षा शे.१0 ने,
१ वर्षे अनुभव या वारंवारिते पेक्षा शे २0 ने,
२ वर्षे अनुभव या वारंवारिते पेक्षा शे. १७ ने,
३ वर्षे अनुभव या वारंवारिते पेक्षा शे. २.५ ने,
४ वर्षे अनुभव या वारंवारिते पेक्षा शे. १५ ने,
जास्त आहे.

प्रश्नावली प्रश्न क्र.४:- संघटकांचे प्रशिक्षण मोफत झाले आहे काय ?
यांच्या आधारे या संबंधीच्या तपशीलाचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता असे दिसून आले की, संघटकांचे प्रशिक्षण मोफत झालेले आहे.

प्रश्नावली प्रश्न क्र.५ - प्रशिक्षण कालावधी मध्यें संघटकांना पुरेशी माहिती
६ याच्या आधारे :- मिळाली किंवा नाही या तपशीलाचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता असे दिसून आले की, संघटकानां प्रशिक्षण कालावधीमध्यें पुरेसी माहिती मिळाली.

प्रश्नावली प्रश्न क्र.७:-संघटकांना मिळणारे मानधन या बाबतचा तपशीलाचा,
याच्या आधारे अभ्यास अभ्यासकाने केला असता असे दिसून आले की, संघटकांना दरमहा मानधन म्हणून रु.१00 अक्षरी रुपये शंभर अधिक दिवाबत्ती खर्चासाठी म्हणून २0 रु. अक्षरी रुपये वीस असे एकूण रु. १२0 अक्षरी रुपये एकशेवीस दरमहा मिळाले.

कोष्टक क्र. ६. २२:- संघटकांचा नियमित अनियमित मानधन या संबंधीचा तपशील.

संघटक प्रश्नावली प्रश्न क्र. ८ च्या आधारे.)

	स्त्री संघटक		पुरुष संघटक		एकूण वारंवारि	शेकडा सरासरी
१. नियमितपणे मिळते.	१२	३00	१४	३५	२६	६५
२. अनियमित मिळते.	३	७.५	२	0५	0५	१२.५
३. काहीच उत्तर नाही.	५	१२.५	४	१0	९	२२.५
४. एकूण	२0	५0.00	२0	५0.0	४0	१00.0

कोष्टक क्र. ६. २२:- संघटकांना मिळणारे मानधन नियमितपणे मिळते का अनियमित पणे मिळते या संबंधीचा आहे.

संघटकांना मानधन नियमितपणे मिळते का नियमित मिळते या बाबतचा तपशीलाचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता असे दिसून आले की,

१) नियमितपणे :-मानधन नियमितपणे मिळते. असे उत्तर देणा-या संघटकांमध्यें स्त्री संघटकांची संख्या १२ ,शेकडा प्रमाण ३0 आहे. पुरुष संघटकांची संख्या १४, शेकडा प्रमाण ३५ आहे. यात स्त्री संघटकांच्या प्रमाणा पेक्षा पुरुष संघटकाचे प्रमाण शेकडा ५ ने जास्त आहे.

२)अनियमितपणे :- मानधन अनियमितपणे मिळते असे उत्तर देणा-या संघटका मध्यें

स्त्री संघटकांची संख्या ३ शेकडा प्रमाण ७0५ आहे.
पुरुष संघटकांची संख्या २ शेकडा प्रमाण ५ आहे.
यात स्त्री संघटकाचे प्रमाण पुरुष संघटका पेक्षा शेकडा २.५ ने जास्त आहे.

३) काहीच उत्तर दिले नाही- संघटकांना मिळणारे मानधन नियमित अनियमितपणे मिळते याचे उत्तर काहींच दिलेले नाही यात.

स्त्री संघटकांची संख्या ५ शेकडा प्रमाण १२.५ आहे.

पुरुष संघटकांची संख्या ४ शेकडा प्रमाण १० आहे.

यात स्त्री संघटका पेक्षा पुरुष संघटकाचे प्रमाण शेकडा २.५ ने जास्त आहे.

संघटकाना मानधन नियमित अनियमितपणे मिळते या संबंधीच्या वारंवारितेचा अभ्यास करताना अभ्यासकाला खालील बाबी दिसून आल्या

१) मानधन नियमितपणे मिळते असे म्हणणा-याची

एकूण वारंवारिता २६ शेकडा प्रमाण ६५ आहे.

हे प्रमाण मानधन अनियमितपणे मिळते असे म्हणणा-या पेक्षा शेकडा ५० ने आणि काहींच उत्तर दिले नाही. यांच्या प्रमाणा पेक्षा शेकडा ४२.५ ने जास्त आहे.

२) मानधन अनियमितपणे मिळते. असे म्हणणा-याची

एकूण वारंवारिता ५ शेकडा प्रमाण १२.५ आहे.

हे प्रमाण काहींच उत्तर दिले नाही यांच्या प्रमाणा पेक्षा शेकडा १० ने.

नियमितपणे मिळते. यांच्या प्रमाणापेक्षा शेकडा ५२.५ ने कमी आहे.

३) कांहीच उत्तर न देणारे यांची एकूण वारंवारिता ९ शेकडा प्रमाण २२.५ आहे.

हे प्रमाण मानधन नियमितपणे मिळते असे म्हणणा-याच्या पेक्षा शेकडा ४२.५ ने कमी आहे.

मानधन अनियमितपणे मिळते असे म्हणा-या पेक्षा शेकडा १० ने जास्त आहे.

प्रश्नावली प्रश्न क्र.९:- संघटक प्रौढांना कोण कोणते विषय शिकवितात यांच्या आधारे या संबंधीच्या तपशीलाचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता असे दिसून आले की, संघटक प्रौढांना उजळणी, बाराखडी, हिशेब गोष्टी गाणी अंकज्ञान, आरोग्य व्यवसाय हे शिकवितात.

प्रश्नावली प्रश्न क्र.१०:- संघटक प्रौढ शिक्षणाचे वर्ग घेत असताना यांच्या आधारे समाजातील कोणत्या प्रतिष्टीत व्यक्ती संघटकाला वर्ग घेण्यास मदत करतात या तपशीलाचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता असे दिसून आले की, गांवातील सरपंच पोलिस पाटील, ग्राम विकास अधिकारी शिक्षक, परिचारिका, समाज सेवक या प्रतिष्टीत व्यक्ती प्रौढ शिक्षण वर्गाला मदत करतात.

संघटक

प्रश्नावली प्रश्न क्र.११:- गांवातील प्रतिष्टीत व्यक्ती कोणत्या स्वरूपात यांच्या आधारे प्रौढ शिक्षण वर्गाला मदत करतात या तपशीलाचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता असे दिसून आले की,

१) प्रौढांना एकत्र आणणे.

२) वर्गासाठी मोफत जागा मिळवून देणे.

३) दिवाबत्तीची सोय पाहणे.

४) सांस्कृतिक कार्यक्रमाच्या वेळी उपस्थित राहणे.

५) स्त्री प्रौढांना संरक्षण देणे. अशा प्रकारचे मदत करीत.

प्रश्नावली प्रश्न के. १३ व १४ :- प्रौढ शिक्षण केंद्रावर घेतले जाणारे सांस्कृतीक कार्यक्रम या तपशीलाचा अभ्यास करताना अभ्यासकाला असे दिसून आले की, सर्व प्रौढ शिक्षण केंद्रावर सांस्कृतिक कार्यक्रम घेतले जातात.

१) स्वातंत्र्य दिन.

२) प्रजासत्ताक दिन.

३) शिक्षक दिन.

४) टिळक पुण्यतिथी.

५) म. फुले जयंती,

६) म. गांधी जयंती.

७) हळदी कुंकू

८) तिळगुळ समारंभ.

९) कोजागिरी.

१०) ईद.ए मिलाद.

प्रश्नावली प्रश्न क्र. १५ व १५ अ :- सांस्कृतिक कार्यक्रम घेण्यासाठी शासनाकडून अनुदान उपलब्धतेच्या तपशीलाचा अभ्यास करताना अभ्यासकाला असे दिसून आले की, अशा सांस्कृतिक कार्यक्रमांना शासनातर्फे स्वतंत्र अनुदान मिळत नाही. अभ्यासकाला असे दिसून आले की, सांस्कृतिक कार्यक्रमांच्या खर्च संघटक स्वत: करतात. काही प्रसंगी प्रौढांच्या कडून वर्गणी गोळा करुन करतात.

प्रश्नावली प्रश्न क्र. १६ व १७:- महत्वाच्या कामाच्या वेळी संघटक केंद्र
याच्या आधारे =- बंद ठेवतात किंवा नाही या तपशिलाचा अभ्यास
करताना अभ्यासकाला असे दिसून आले की,
महत्वाच्या कामाच्या वेळी केंद्र बंद ठेवले जात
नाही.

अभ्यासकाला असे दिसून आले की, संघटकाला
महत्वाचे काम असेल तर त्याचे जवळचे नातेवाईक
केंद्र चालू ठेवतात.

प्रश्नावली प्रश्न क्र. १८:- संघटकाला केंद्र चालविताना येणा-या
याच्या आधारे :- अडचणी या तपशीलाचा अभ्यास केला
असता.

अभ्यासकाला असे दिसून आले की, केंद्र चालविताना
संघटकाला खालील अडचणी आल्या.

१) प्रौढ वेळेवर उपस्थित रहात नाही.

२) प्रौढ शिक्षणा बद्दल गावक-यांना आकर्षण
वाटत नाही.

३) प्रौढांना बोलावून आणावे लागते.

४) स्त्री प्रौढांना रात्रीच्या वेळी त्यांच्या
घरा पर्यंत नेवून सोडावे लागते.

५) प्रौढ शिक्षण- पुरूष वर्गाला स्त्री
संघटीका असेल तर पुरूष प्रौढ नाराजीने
हजर राहतात.

६) प्रौढ शिक्षणाचे वर्ग यासाठी सरकारी
शाळा/ इमारती/उपलब्ध होत नाही.

७) स्त्री प्रौढांचा वर्ग चालू असेल तर त्यांच्या घरातील व्यक्ती प्रौढाच्या लहान अपत्याला केंद्रावर आणून सोडतात.

८) स्त्री प्रौढ आपल्या लहान आपत्याला बरोबर घेवूनच वर्गाला हजर राहतात.

९) नजरेत भरेल असा फायदा प्रौढाला या वर्गामुळे होईल असे दिसत नाही त्यामुळे ते नाखुष असतात.

१0) प्रौढ शिक्षण केंद्रा तर्फे विशिष्ट कार्यक्रम आयोजित केले तर गावगुंड मवाली इत्यादी लोकांचा त्रास प्रौढांना होतोच शिवाय प्रौढांची विशेषत: स्त्री प्रौढांची टिंगल टवाळी सुरु असते.

प्रश्नावली प्रश्न क्र. १९:- केंद्रावरील प्रौढांच्या पटावरील संख्येचा तपशीला याच्या आधारे याच्या अभ्यास करताना.

अभ्यासकाला असे दिसून आले की, प्रत्येक केंद्रावरील प्रौढांची हजेरी पटावरील संख्या एकूण ३0 आहे.

कोष्टक क्र. ६.२३ :- केंद्रात येणा-या प्रौढांच्या हजेरीची सरासरी उपस्थिती याचा तपशील.

संघटक प्रश्नावली प्रश्न क्र. २० याच्या आधारे.

अ.नं.	इसवी सन	योजना प्रकार	स्त्री प्रौढ		पुरुष प्रौढ.	
			एकूण शे.	प्रमाण	एकूण शे.	प्रमाण.
१.	१९८८-८९	ग्रा.का.प्रौढ शि.	१७२५	६६.३४	१७.५	६७.३०
		राष्ट्रीय प्रौ.शि.	उपलब्ध नाही	उपलब्द नाही	उपलब्द नाही	उपलब्द नाही.
२.	१९८९-९०	ग्रा.का.प्रौ.शि.	१७.५	६७.३०	१७.७५	६८.२६
		राज्य प्रौ.शि.	१६.५	६३.४६	१७.२	६६.१५

टीप :- ग्रा.का.प्रौ. शि. ग्रामीण कार्यात्मक साक्षरता योजना

राष्ट्रीय प्रौढ शि. यो.-राष्ट्रीय प्रौढ शिक्षण योजना विद्यापीठ संलग्न .

राज्य प्रौ. शि. का. - राज्य प्रौढ शिक्षण कार्यक्रम.

कोष्टक क्र. ६.२३ :- प्रौढांची वर्गातील सरासरी हजेरी संबंधीताचा आहे. या तपशीलाचा अभ्यास करताना अभ्यासकाने माहे सप्टेंबर ८८ आणि माहे सप्टेंबर ८९ महिन्यातील कामकाजाचे दिवस पाहिजे. असे एकूण दिवस २६ भरले. आणि याद्वारे केंद्राच्या सरासरी हजेरीचा अभ्यास केला असा अभ्यास करताना अभ्यासकाला असे दिसून आले की,

१) १९८८-८९ ग्रामीण कार्यात्मक साक्षरता योजना या तर्फे चालविले जाणारे वर्ग या वर्गातील प्रौढांची सरासरी उपस्थिती पहाता.
स्त्री प्रौढांची सरासरी उपस्थिती १७.२५ शे. प्रमाण ६६.३४ आहे.
पुरुष प्रौढांची सरासरी उपस्थिती १७.५ शे. प्रमाण ६७.३० आहे.
यात स्त्री प्रौढांची सरासरी हजेरी, पुरुष प्रौढांच्या सरासरी हजेरी पेक्षा शेकडा ०.९६ ने कमी आहे.
राष्ट्रीय प्रौढ शिक्षण कार्यक्रम विद्यापीठ संलग्न यांच्या वर्गाची हजेरी उपलब्ध झाली नाही.

२) १९८९-९० या शैक्षणिक वर्षातील -
ग्रामीण कार्यात्मक साक्षरता योजना याद्वारे चालविले जाणारे प्रौढ शिक्षणाचे वर्ग यातील प्रौढांची सरासरी उपस्थिती पाहता.
स्त्री प्रौढांची सरासरी उपस्थिती १७.५ शेकडा प्रमाण ६७.३० आहे.
पुरुष प्रौढांची सरासरी उपस्थिती १७.७५ अ.शे प्रमाण ६८.३० आहे.
यात स्त्री प्रौढांच्या सरासरी उपस्थिती पेक्षा, पुरुष प्रौढांची सरासरी उपस्थिती शेकडा ०.९६ ने जास्त आहे.
राज्य प्रौढ शिक्षण कार्यक्रम:- या द्वारे चालविले जाणारे प्रौढ शिक्षणाचे वर्ग यातील प्रौढांची सरासरी उपस्थिती पाहता:-
स्त्री प्रौढांची सरासरी उपस्थिती १६.५ शेकडा प्रमाण ६३.४६ आहे.

पुरुष प्रौढांची उपस्थिती १७.२ शेकडा प्रमाण
६६.१५ आहे.
यात स्त्री प्रौढांच्या सरासरी उपस्थिती पेक्षा
पुरुष प्रौढांची उपस्थिती शेकडा २.६९ ने जास्त
आहे.

ग्रामीण कार्यात्मक साक्षरता योजना या तर्फे चालविले जाणारे प्रौढ शिक्षणाचे वर्ग या मधील प्रौढांची सरासरी उपस्थिती पाहता १९८८.८९ मधील सरासरी उपस्थिती ही १९८९.९० च्या सरासरी उपस्थिती पेक्षा :-

स्त्री प्रौढांची सरासरी उपस्थिती शेकडा ०.९६ ने,
पुरुष प्रौढांची सरासरी उपस्थिती शेकडा ०.९६ ने,
म्हणजे समान प्रमाणात सरासरी उपस्थिती वाढलेली
आहे.

१९८९.९० मधील ग्रामीण कार्यात्मक साक्षरता योजना आणि राज्य प्रौढ
शिक्षण कार्यक्रम या द्वारे चालणारे वर्ग यातील
प्रौढांची सरासरी उपस्थिती पाहता -
ग्रामीण कार्यात्मक साक्षरता वर्ग यामधील -
स्त्री प्रौढांची सरासरी उपस्थिती शेकडा ३.८४
ने जास्त आहे.
पुरुष प्रौढांची सरासरी उपस्थिती शेकडा २.११ ने
जास्त आहे.

प्रश्नावली प्रश्न क्र.२१:- प्रौढांशी संघटकाशी वागणे या तपशीलाचा अभ्यास
याच्या आधारे करताना, अभ्यासकाला असे दिसून आले की,
संघटकाशी प्रौढ सहकार्याने, आदराने व चांगले वागतात.

प्रश्नावली प्रश्न क्र. २२ व :- केंद्रावर घेतले जाणारे नवीन प्रकल्प या
२३ याच्या आधारे तपशीलाचा अभ्यास करताना.
अभ्यासकाला असे दिसून आले की, सर्व प्रौढ शिक्षण केंद्रावर नविन प्रकल्प घेतले जातात असे प्रकल्प खालील प्रमाणे घेतले जातात.

१) अल्प बचत योजना.

२) आरोग्य.

३) स्त्री आरोग्य व बाल संगोपन.

४) जनावराचे रोग निदान.

५) कायदे विषयक माहिती.

६) दारुबंदी.

७) व्यावसायीक माहिती.

प्रश्नावली प्रश्न क्र. २४:- केंद्र चालविण्याची वेळ या बाबतचा तपशील
याच्या आधारे :- या संबधीचा अभ्यास करताना.
अभ्यासकाला असे दिसून आले की, प्रौढ शिक्षणाचे वर्ग चालविण्याची वेळ सर्वाची रात्रौ ८ ते 10 वाजेपर्यंत.

प्रश्नावली प्रश्न क्र. २५, २६, २७:- शैक्षणिक साहित्य उपलब्धते संबंधीचा
यांच्या आधारे :- तपशील या संबंधीचा अभ्यास करताना
अभ्यासकाला असे आढळून आलेकी संघटकाला शैक्षणिक साहित्याची अडचण भासत नाही.

प्रश्नावली प्रश्न क्र. २८ :- समूह संपर्क साधनाचा उपयोग या तपशीलाचा संबंधीचा अभ्यास करताना. अभ्यासकाला असे दिसून आले की, संघटक समूह संपर्क साधने म्हणून सहल, सभा, भजन, कीर्तन, रेडिओ याचा वापर करतात.

प्रश्नावली प्रश्न क्र. २९.ते ३०:- केंद्रातील प्रौढाचे मुल्यमापन या तपशीलाचा अभ्यास करताना अभ्यासकाला असे दिसून आले की, प्रौढाचे मुल्यमापन केले जाते. संघटक तोंडी परीक्षा व लेख परीक्षा घेवून प्रौढाचे मुल्यमापन करतात प्रौढाची प्रगती व पत्रक अभ्यासकाला मिळाले नाही.

प्रश्नावली प्रश्न क्र. ३१:- प्रौढ शिक्षण वर्गासाठी स्थानिक पातळीवरील व ३२ समिती बाबतचा तपशील याचा अभ्यास करताना अभ्यासकाला असे आढळून आले की, प्रौढ शिक्षण वर्गाच्या देखरेखीसाठी व सहकार्यासाठी स्थानिक पातळीवर समिती नेमलेली आहे. अभ्यासकाला असे आढळून आलेली स्थानिक पातळीवर नेमलेल्या सदस्यांची पदे :-

अध्यक्ष - १
उपाध्यक्ष - १
सदस्य - ४
संघटक - १

अशी सात लोकांची समिती स्थानिक पातळीवर नेमलेली दिसते.

प्रश्नावली प्रश्न क्र. ३३ :-प्रौढाला प्रेरणा देण्यासाठी दिली जाणारी व ३४ यांच्या आधारे:-बक्षीस या तपशीलाचा अभ्यास करताना अभ्यासकाला असे दिसून आले की, प्रौढांना प्रोत्साहन वर्धक बक्षीसे दिली जातात. ती पुढील प्रमाणे.

१) जिल्हा प्रौढ शिक्षणाधिकारी याच्या कार्यालय तर्फे आदर्श प्रौढांना रु. १००/- चे बक्षीस. यात रु. ५०/- रोख व रु. ५०/- चे बचत प्रमाणपत्र.

२) संघटकातर्फे वही, पेन्सील, पुस्तक शाब्बासकी अशा स्वरूपात प्रोत्साहन वर्धक बक्षीसे दिली जातात.

प्रश्नावली प्रश्न क्र. ३६ व ३७ यांच्या आधारे :- अधिकारी वर्गाची केंद्राला भेट या बाबतचा तपशील याचा अभ्यास करताना अभ्यासकाला असे दिसून आले. की,

१) पर्यवेक्षक केंद्राला महिन्यातून दोनदा

२) सहाय्यक प्रकल्प अधिकारी महिन्यातून एकदा

३) प्रकल्प अधिकारी महिन्यातून एकदा

४) जिल्हा प्रौढ शिक्षणाधिकारी केंव्हाही केंद्राला भेट देतात.

प्रश्नावली प्रश्न क्र. ३८ :- केंद्र सुरु करण्यापूर्वी संघटकांनी केलेली पूर्व तयारी या बाबतचा तपशील याचा अभ्यास करताना अभ्यासकाला असे दिसून आले की, संघटक केंद्र सुरु करण्यापूर्वी खालील कामेक करतात.

१) प्रौढ शिक्षण वर्गास उपलब्ध होवू शकणारे प्रौढ यांची यादी तयार करणे त्यांना भेटने.

२) केंद्राच्या जागेची निवड.

३) प्रारंभिक साहित्य पाटी, पेन्सील, किंवा वही पुस्तके व खडू फळा आणणे.

४) पंचायत समितीचे विकास अधिकारी

५) सरपंच,

६) पोलीस पाटील.

७) मुख्याध्यापक व प्रतिष्टीत व्यक्ती यांचे सहाय्यक घेणे.

प्रश्नावली प्रश्न क्र. ३९:- एक प्रौढ शिक्षण केंद्र चालविण्यास येणारा खर्च याच्या आधारे या बाबतचा तपशील याचा :-

अभ्यासकाने अभ्यास केला असता एका प्रौढ शिक्षणाचा वर्ग चालविण्यास येणारा अंदाजे खर्च रु. २६००/- ते ३०००/- पर्यंत येतो.

प्रश्नावली प्रश्न क्र. ४०:- अधिकारी वर्गा शिवाय इतर व्यक्तीच्या केंद्राना व ४१ यांच्या आधारे :- भेटी या बाबतचा तपशील याचा अभ्यास करताना अभ्यासकाला असे दिसून आले की, प्रौढ शिक्षण अधिकारी वर्ग या शिवाय :-

१) सरपंच २) पोलीस पाटील .

३) शिक्षक/ शिक्षिका, ४) परिचारिका

५) पंचायत समितीचे विकास अधिकारी

हे भेट देतात तसेच संघटकांनी भेट दिलेल्या व्यक्तीसाठी " अभिप्राय " वही ठेवलेली आहे.

प्रश्नावली प्रश्न क्र. ४२:- साक्षरता टिकविण्यासाठी संघटकांनी केलेले प्रयत्न या तपशीलाचा अभ्यास करताना अभ्यासकाला असे दिसून आले की, प्रौढ शिक्षणाचा कालावधी पूर्ण झाल्यानंतर प्रौढांची साक्षरता टिविण्यासाठी लहान लहान गोष्टी रूप पुस्तके वर्तमानपत्रे दिली जातात. जन शिक्षण निलयम द्वारे प्रेरक नेमून प्रौढांना घरोघरी पुस्तके दोन/तीन दिवसाठी दिली जातात.

संघटकांनी चालविलेल्या प्रौढ शिक्षण वर्गाच्या शैक्षणिक प्रगतीचा तपशील.
१९८८-८९.

कोष्टक क्र. ६.२४ -: संघटक प्रश्नावली प्रश्न क्र. ४३ च्या आधारे.

अ. नं.	शैक्षणिक पात्रता	योजना प्रकार	स्त्री प्रौढ एकूण	स्त्री प्रौढ शे. प्रमाण	पुरुष प्रौढ एकूण	पुरुष प्रौढ शे. प्रमाण	एकूण वारंवारिता	शेकडा सरासरी
१.	४ थी पास	ग्रामीण का.सा. योजना.	२१	२.३३	१३	१.४५	४१	४.५५
		रा.प्रौ.शि. योजना. विद्यापीठ सलग्न.	xx		७	०.७८		
२.	७ वी पास	ग्रामीण का.सा. योजना.	xx	xx	xx	xx	xx	xx
		रा.प्रौ.शि. योजना. विद्यापीठसलग्न.	xx	xx	१	०.११	०१	०.११
३.	इतर वरील शैक्षणिक पात्रता प्राप्त न केलेले.	ग्रामीण का.सा. योजना	२७९	३१.००	२८७	३१.८८	८५८	९५.३४
		रा.प्रौढ शि.	१५०	१६.००	१४२	१५.७८		
४.	एकूण		४५०	५०.००	४५०	५०.००	९००	१००.००

कोष्टक क्र. ६.२४ -यात संघटकांनी चालविलेल्या प्रौढ शिक्षण वर्गाचा शैक्षणिक प्रगतीचा तपशील.
या बाबतचा आहे. अभ्यासकाने या
तपशीलाच अभ्यास केला असता खालील बाबी दिसून आल्या.

१) ४ थी पास ग्रामीण कार्यात्मक साक्षरता योजना या द्वारे चालविल्या जाणा-या प्रौढ शिक्षण केंद्रातून ४ थी पास शैक्षणिक पात्रता प्राप्त केलेल्या मध्यें
स्त्री प्रौढांची संख्या २१ शेकडा प्रमाण २.३३
पुरूष प्रौढांची संख्या १३ शेकडा प्रमाण १.४५
राष्ट्रीय प्रौढ शिक्षण योजना याद्वारे चालविल्या जाणा-या केंद्रातून ४ थी पास शैक्षणिक पात्रता प्राप्त केलेल्या मध्यें
स्त्री प्रौढांची संख्या शून्य शेकडा प्रमाण शून्य आहे.
पुरूष प्रौढांची संख्या ७ शेकडा प्रमाण ०.७८ आहे.
या मध्यें .
४ थी पास ग्रा. का.सा.यो. यातील स्त्रियांचे प्रमाण ४ थी पास ग्रा. का. सा. यो. यातील पुरूषांचे पेक्षा शेकडा ०.८८ ने जास्त आहे.
४ थी पास रा. प्रौ. यो. या पेक्षा शेकडा १.५५ ने जास्त आहे.
४ थी पास ग्रा. का. सा. यो. यातील पुरूषाचे प्रमाण रा. प्रा.यो. या पेक्षा शेकडा ०.६७ ने जास्त आहे.
७ वी पास ग्रा. का. सा. यो. यातील स्त्रियांची संख्या शून्य शेकडा प्रमाण शून्य आहे. ७ वी पास रा.प्रौ. यो. यातील पुरुषांची संख्या १ शेकडा प्रमाण ०.११ आहे. हे प्रमाण ७ वी पास ग्रा. का. या. यो. यातील स्त्री व पुरूष यांच्या पेक्षा शेकडा ०.११ जास्त आहे.

३) ४ थी व ७ वी पास :-ग्रा.का. सा. योजना यातील

शैक्षणिक पात्रता प्राप्त न केलेल्या	स्त्री प्रौढांची संख्या २७९ शेकडा प्रमाण ३१.०० आहे.
	पुरुष प्रौढाची संख्या २८७ शेकडा प्रमाण ३१.८८ आहे.
	यात स्त्री प्रौढाचे प्रमाण पुरुष प्रौढा पेक्षा ०.८८ ने कमी आहे.
	रा. प्रौ. शि. योजना यातील
	स्त्री प्रौढांची संख्या १५० शेकडा प्रमान १६.६७ आहे.
	पुरुष प्रौढांची संख्या १४२ शेकडा प्रमाण १५.७८ आहे.
	यांत स्त्री प्रौढाचे प्रमाण पुरुष प्रौढा पेक्षा ०.८९ ने जास्त आहे.

संघटकांनी चालविलेल्या वर्गातील १९८८.८९. मधील प्रौढाची शैक्षणिक पात्रता याची एकूण वारंवारिता पाहता अभ्यासकाला असे दिसून आले की,

	४ थी पास ही शैक्षणिक पात्रता प्राप्त केलेल्या एकूण प्रौढांची संख्या २१ शेकडा प्रमाण ४.५५ आहे.
हे. प्रमाण	७ वी पास ही शैक्षणिक पात्रता प्राप्त केलेल्या एकूण प्रौढा पेक्षा शेकडा ४.४४ ने जास्त आहे.
	४ थी व ७ वी पास ही शैक्षणिक पात्रता प्राप्त न केलेल्या एकूण प्रौढा पेक्षा शेकडा१०.७९ ने, कमी आहे.

७ वी पास ही शैक्षणिक पात्रता प्राप्त
केलेल्या एकूण प्रौढांची संख्या १, शे. प्रमाण
०.११ आहे.

हे प्रमाण

४ थी पास ही शैक्षणिक पात्रता प्राप्त,
केलेल्या एकूण प्रौढा पेक्षा शेकडा ४.४४ ने
कमी आहे.

४ थी व ७ वी पास, शैक्षणिक पात्रता
प्राप्त न केलेल्या एकूण प्रौढा पेक्षा शेकडा
९५.२४ ने कमी आहे.

४ थी व ७ वी पास ही शैक्षणिक पात्रता
प्राप्त न केलेल्या एकूण प्रौढांची संख्या ८५९
शेकडा प्रमाण ६५.३४ आहे.

हे प्रमाण

४ थी पास ही शैक्षणिक पात्रता प्राप्त
केलेल्या एकूण प्रौढा पेक्षा शेकडा ९०.७९ ने
जास्त आहे.

७ वी पास ही शैक्षणिक पात्रता प्राप्त
केलेल्या एकूण प्रौढा पेक्षा शेकडा ९५.२४ ने
जास्त आहे.

१९८४-८५ ते १९८७-८८ या वर्षात संघटकांनी
केलेल्या केंद्राच्या प्रगतीचा तपशील.

४ थी पास :-	३१ स्त्रिया	४१ पुरुष.
७ वी पास :-	× ×	२ पुरुष.

साक्षरता वर्गा मार्फत ४ थी पास व पुढे
व्यवसाय नोकरी करणारे एकूण १० प्रौढ
२ स्त्रिया व ८ पुरुष आहेत.

प्रश्नावली प्रश्न क्र. ४४ याच्या आधारे	अभ्यासकाने, प्रौढांच्यासाठी आखलेला प्रौढ शिक्षणाचा कार्यक्रम या बाबत संघटकांची मते याचा अभ्यास केला असता खालील बाबी दिसून आल्या.

१) हि योजना म्हणजे प्रौढांना विश्वास व गावक-यांची मने जिंकून घेणारी आहे.

२) ग्राम विकासाच्या योजना प्रौढांना लवकर आत्मसात होतात.

३) प्रौढ शिक्षण वर्गामुळे प्रौढांना ४ थी व ७ वी च्या परीक्षेस बसण्याची संधी मिळते

४) प्रमाणिकपणे काम करणा-या संघटकांना योग्य तो मानसन्मान मिळावा.

५) पदवीधर असलेल्या संघटकाचा प्रौढ. शिक्षण वर्ग चालविण्याचा अनुभव ग्राहय मानून बी.एड्. आणि डि. एड्. साठी प्रवेश मिळावा.

६) संघटकांना कायम स्वरुपी काम मिळावे.

७) केंद्र शासनातर्फे दुरदर्शनवर दाखविले जाणारे कार्यक्रम दुपारच्या वेळी न दाखविता सांयकाळी ७.३० नंतर दाखविले जावेत.

८) योजना सुरु झाल्या पासून अंधश्रध्दा व व्यसन मुक्ती रुढी परंपरा इत्यादीचे प्रमाण कमी होण्यास मदत होत आहे.

कोष्ठक क्र. ६.२५ -पर्यवेक्षक म्हणून काम करणाऱ्या व्यक्तींची मागास/बिगर मागास यांची वर्गवारी या बाबतचा तपशील. पर्यवेक्षक मुलाखत प्रश्नावली प्र.क्र.अ. यांच्या आधारे

अ.नं.	वर्गवारी	पर्यवेक्षक एकूण	शेकडा प्रमाण	वारंवारिता	शेकडा सरासरी
१.	मागास	७	७०	७	७०
२.	बिगर मागास	३	३०	३	३०
३.	इतर	x	xx	x	xx
४.	एकूण	१०	१००	१०	१००

कोष्टक क्र. ६.२५ पर्यवेक्षकांच्या मागास- बिगर मागास या संबंधीच्या वर्गवारीचा तपशील या बाबतचा आहे. या तपशीलाचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता खालील बाबी दिसून आल्या.

१. मागास वर्गीय या वर्गातील पर्यवेक्षकांची एकूण संख्या ७, शेकडा प्रमाण ७० आहे.

२. बिगर मागास - या वर्गातील पर्यवेक्षकांची एकूण संख्या ३ शेकडा प्रमाण ३० आहे.

पर्यवेक्षकाची मागास-बिगर मागास या वर्गवारीच्या वारंवारितेचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता खालील बाबी दिसून आल्या.

१. मागास वर्गीय या वर्गवारीतील पर्यवेक्षक एकूण वारंवारिता ७ शेकडा प्रमाण ७० आहे.

हे प्रमाण बिगर मागास पर्यवेक्षक यांच्या एकूण वारंवारितेपेक्षा शेकडा ४० ने जास्त आहे.

BARR. BALASAHEB KHARDEKAR LIBRARY
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR.

पर्यवेक्षक मुलाखत :-
प्रश्नावली प्रश्न अ यांच्या:-
आधारे.

औसा तालुक्यातील प्रौढ शिक्षण केंद्रांचा चिकित्सक अभ्यास या संबंधीचा अभ्यास करतांना औसा तालुक्यातील प्रौढ शिक्षण केद्रांचे पर्यवेक्षक यांच्या स्त्री-पुरुष वर्गवारीचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता असे दिसून आले की, एकही स्त्री पर्यवेक्षक नाही. सर्व पुरुष पर्यवेक्षक आहेत.

कोष्टक क्रमांक ६.२६:- औसा तालुक्यात काम करणा-या पर्यवेक्षकांची शैक्षणिक पात्रता याचा तपशील.
पर्यवेक्षक मुलाखत
प्रश्नावली प्रश्न क्र.
अ याच्या आधारे

अ.नं.	शैक्षणिक पात्रता	एकूण	शेकडा प्रमाण	वारंवारिता	शेकडा सरासरी
१.	पदवीधर	७	७0	७	७0
२.	पदव्यूतर	३	३0	३	३0
	एकूण	१0	१00	१0	१00

कोष्टक क्र.

औसा तालुक्यातील प्रौढ शिक्षण केंद्रावरील पर्यवेक्षक यांच्या शैक्षणिक पात्रते बाबत आहे. या तपशीलाच्या अभ्यास अभ्यासकाने केला असता खालील बाबी दिसून आल्या.

१. पदवीधर	पर्यवेक्षकांची ही शैक्षणिक पात्रता या मध्ये पर्यवेक्षकांची एकूण संख्या ७, शेकडा प्रमाण ७० आहे.
२. पदव्युत्तर	पर्यवेक्षकांची ही शैक्षणिक पात्रता या मध्ये पर्यवेक्षकांची एकूण संख्या ३, शेकडा प्रमाण ३० आहे.

पर्यवेक्षकांची शैक्षणिक पात्रता या वारंवारिताचा अभ्यास करताना अभ्यासकाला खालील बाबी दिसून आल्या.

१. पदवीधर	या शैक्षणिक पात्रतेची एकूण वारंवारिता ७ शेकडा प्रमाण ७० आहे.
हे प्रमाण	पदव्युत्तर या शैक्षणिक पात्रतेच्या एकूण वारंवरिते पेक्षा शेकडा ४० ने जास्त आहे.
२. पदव्युत्तर	या शैक्षणिक पात्रतेची एकूण वारंवारिता ३ शेकडा प्रमाण ३० आहे.
हे प्रमाण	पदवीधर या शैक्षणिक पात्रतेच्या एकूण वारंवारिते पेक्षा शेकडा ४० ने कमी आहे.

कोष्टक क्रमांक ६.२७:- प्रौढ शिक्षण केंद्राची देखरेख करणा-या पर्यवेक्षकांच्या कडे असणा-या केंद्र संख्येचा तपशील.

पर्यवेक्षक मुलाखत प्रश्नावली प्रश्न क्र. १ च्या आधारे

अ. नं.		वर्गसंख्या	पर्यवेक्षक		वारंवारिता	शेकडा
			एकूण	शेकडा प्रमाण.		सरासरी
१.	१०	केंद्र	१	१०	१	१०
२.	३०	केंद्र	५	५०	५	५०
३.	३०	केंद्रापेक्षा जास्त	४	४०	४	४०
४		एकूण	१०	१००	१०	१००

कोष्टक क्र. ६.२७ :- पर्यवेक्षक मुलाखती प्रश्नावली प्रश्न क्र. १ च्या आधारे आहे प्रौढ शिक्षण केंद्राची देखरेख करणा-या पर्यवेक्षकाकडे असणा-या केंद्र संख्येचा तपशील या बाबतचा आहे.

याचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता असे दिसून आले की,

१. १० केंद्राची देखरेख — या वर्गवारी मध्ये पर्यवेक्षकाची एकूण संख्या १ शेकडा प्रमाण १० आहे.

२. ३० केंद्राची देखरेख — या वर्गवारीमध्ये पर्यवेक्षकांची एकूण संख्या ५ शेकडा प्रमाण ५० आहे.

३. ३० केंद्रापेक्षा जास्त केंद्राची देखरेख. — या वर्गवारीमध्ये पर्यवेक्षकाची एकूण संख्या ४ शेकडा प्रमाण ४० आहे.

प्रौढ शिक्षण केंद्राची देखरेख करणा-या पर्यवेक्षकाकडे असणा-या केंद्र संख्येचा तपशील याची वारंवारिता याचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता, खालील बाबी दिसून आल्या.

१. १० केंद्राची देखरेख — या वर्गवारी मध्यें पर्यवेक्षकांची एकूण वारंवारिता १ शेकडा प्रमाण १० आहे.

हे प्रमाण — "३० केंद्राची देखरेख करणारे " या वर्गवारीच्या एकूण वारंवारितेपेक्षा शेकडा ४० ने,
३० केंद्रापेक्षा जास्त केंद्राची देखरेख करणारे" यांच्या एकूण वारंवारितेपेक्षा शेकडा ३० ने, कमी आहे.

२. ३० केंद्राची देखरेख — या वर्गवारी मध्यें पर्यवेक्षकांची एकूण वारंवारिता ५ शेकडा प्रमाण ५० आहे.

हे प्रमाण — " १० केंद्राची देखरेख करणारे " यांच्या एकूण वारंवारितेपेक्षा शेकडा ३० ने, आणि
" ३० केंद्रापेक्षा जास्त केंद्राची देखरेख " यांच्या एकूण वारंवारितेपेक्षा शेकडा १० ने जास्त आहे.

३. ३० केंद्रांच्या पेक्षा:- जास्त केंद्राची देखरेख — या वर्गवारी मध्यें पर्यवेक्षकांची एकूण वारंवारिता ४ शेकडा प्रमाण ४० आहे.

हे प्रमाण — " १० केंद्राची देखरेख याच्या एकूण वारंवारितेपेक्षा शेकडा ३० ने जास्त आहे.
" ३० केंद्राची देखरेख " याच्या एकूण वारंवारितेपेक्षा शेकडा १० ने कमी आहे.

कोष्टक क्र. ६.२८ देखरेख करणा-या पर्यवेक्षकांचा पर्यवेक्षक पदावरील अनुभवाचा तपशील.

अ.नं.	अनुभव	पर्यवेक्षक एकूण	शे. प्रमाण	वारंवारिता	शेकडा सरासरी
१.	अननुभव	xx	xx	xx	xx
२.	१ वर्ष	xx	xx	xx	xx
३.	२ वर्षे	xx	xx	xx	xx
४.	३ वर्षे	६	६0	६	६0
५.	४ वर्षे	२	२0	२	२0
६.	५ वर्षे	२	२0	२	२0
७.	एकूण	१0	१00	१0	१00

कोष्टक क्र. ६.२८ पर्यवेक्षकासाठी मुलाखत प्रश्नावली प्रश्न क्र.२ च्या आधारे पर्यवेक्षकांची अनुभव या तपशीलाचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता खालील बाबी दिसून आल्या.

१. अननुभव — अनुभव नसलेला एकही पर्यवेक्षक नाही.

२. एक वर्ष अनुभव — एक वर्षाचा अनुभव असलेला एकहीपर्यवेक्षक नाही.

३. दोन वर्ष अनुभव — दोन वर्ष अनुभव असलेला एकही पर्यवेक्षक नाही.

४. तीन वर्ष अनुभव — तीन वर्ष अनुभव असलेल्या पर्यवेक्षकांची संख्या ६ शेकडा प्रमाण ६0 आहे.

५. चार वर्ष अनुभव - चार वर्ष अनुभव असलेल्या पर्यवेक्षकांची संख्या २ शेकडा प्रमाण २० आहे.

६. पाच वर्ष अनुभव पाच वर्ष अनुभव असलेल्या पर्यवेक्षकांची संख्या २ शेकडा प्रमाण २० आहे.

पर्यवेक्षकांच्या अनुभवाची वारंवारिता याचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता खालील बाबी दिसून आल्या.

१. अनुभव अनुभव नसलेल्या पर्यवेक्षकांची एकूण वारंवारिता शून्य प्रमाण शून्य आहे.

२. १ वर्ष अनुभव असलेल्या पर्यवेक्षकांची एकूण वारंवारिता शून्य प्रमाण शून्य आहे.

३. २ वर्ष अनुभव नसलेल्या पर्यवेक्षकांची एकूण वारंवारिता शून्य प्रमाण शून्य आहे.

४. ३ वर्ष अनुभव असलेल्या पर्यवेक्षकांची एकूण वारंवारिता ६ शेकडा प्रमाण ६० आहे.

हे प्रमाण ४ वर्षे अनुभव असलेल्या पर्यवेक्षकांच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ४०ने,

५ वर्ष अनुभव असलेल्या पर्यवेक्षकांच्या वारंवारिते पेक्षा शेकडा ६० ने जास्त आहे.

५. ४ वर्ष अनुभव असलेल्या पर्यवेक्षकांची एकूण वारंवारिता २ शेकडा प्रमाण २० आहे.

हे प्रमाण ५ वर्षे अनुभव असलेल्या पर्यवेक्षकांच्या एकूण वारंवारिते च्या समान आहे. ३ वर्षे अनुभव असलेल्या पर्यवेक्षकांच्या एकूण वारंवारितेपेक्षा शेकडा ४० ने कमी आहे.

६. ५ वर्ष	अनुभव असलेल्या पर्यवेक्षकांची एकूण वारंवारिता २ शेकडा प्रमाण २० आहे.
हे प्रमाण	४ वर्ष अनुभव असलेल्या पर्यवेक्षकांच्या वारंवारितेच्या समान आहे.
	३ वर्ष अनुभव असलेल्या पर्यवेक्षकांची वारंवारिता या पेक्षा शेकडा ४० ने कमी आहे.
मुलाखत	
पर्यवेक्षक/प्रश्नावली प्रश्न क्र. ३, ४, ५, ६ याच्या आधारे	पर्यवेक्षकांच्या प्रशिक्षण या बाबतच्या तपशीलाचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता असे दिसून आले की, अभ्यास केलेल्या सर्व पर्यवेक्षकाचे प्रशिक्षण झालेले आहे. प्रशिक्षण १२ दिवसाचे होते, प्रशिक्षण भारतीय शिक्षण संस्था, कर्वे रोड, कोथरूड पूणे येथे झाले. विषय साक्षरता, जाणीव जागृती, कार्यात्मता, लेखन, वाचन, अंकज्ञान, केंद्राची देखरेख, प्रौढाचे मूल्यमापन असे प्रौढांच्या उपयोगी विषय शिकविले.
पर्यवेक्षक/ मुलाखत प्रश्नावली प्र.क्र. ९ यांच्या आधारे	पर्यवेक्षक केंद्राना दर महिन्याच्या १५ दिवसानी केंद्राना भेटी देतात.

पर्यवेक्षक मुलाखत प्रश्नावली प्र.क्र.१० यांच्या आधारे

केंद्र भेटीच्या वेळी पर्यवेक्षकांनी उपलब्ध असणा-या वाहनाची सोय या तपशीला अभ्यास अभ्यासकाने केला असता खालील बाबी दिसून आल्या.

१. राज्य परिवाहन मंडळाची एस.टी. बसची सोय.

२. खाजगी वाहन- प्रसंग पायी जावे लागते.

पर्यवेक्षक मुलाखत प्रश्नावली प्र.क्र.११ यांचया आधारे

पर्यवेक्षकांना केंद्राची देखरेख करतांना कोण कोणत्या बाबी पहाव्या लागतात या तपशीलाचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता खालील बाबी दिसून आल्या.

१. केंद्राची कागदपत्रे, प्रगतीपत्रक पाहणे.

२. गैरहजर राहणा-या प्रौढांच्या साठी असलेली गृहभेट वही तपासणे- शेरा मारणे.

३. प्रौढ शिक्षण समितीची बैठक घेणे.

४. संघटकांचे प्रशिक्षण, मूल्यमापन व कृति शिबिर आयोजित करणे.

५. संघटकांच्या द्वै मासिक सभा घेणे.

६. जिल्हा प्रौढ शिक्षण कार्यालयाकडून येणा-या सूचना कपर्यक्रम यांच्या अंमलबजावणी करणे.

पर्यवेक्षक मुलाखत प्रश्नावली प्र.क्र.१२ यांच्या आधारे

पर्यवेक्षकांना मिळणारे मासिक वेतन, प्रवास भत्ता या बाबतच्या तपशीलाचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता खालील बाबी दिसून आल्या.

१. मासिक वेतन नियमित मिळने.

२. प्रवास भत्ता अपूरा आहे.

पर्यवेक्षक मुलाखत प्रश्नावली प्र.क्र. १४ यांच्या आधारे	संघटकांनी कार्य उत्तम करावे यासाठी त्याना प्रेरणा देण्यासाठी पर्यवेक्षकांनी केलेले कार्य याचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता खालील बाबी दिसून आल्या. १. स्थानिक पातळीवर समिती नेमूण त्याद्वारे उत्कृष्ट संघटक यांना बक्षिस २. जिल्हा प्रौढ शिक्षण विभागातर्फे उत्कृष्ट संघटक निवड करणे.
पर्यवेक्षक मुलाखत प्रश्नावली प्र.क्र. १५ यांच्या आधारे	पर्यवेक्षक म्हणून काम करणा-या पर्यवेक्षकांचे प्रौढ शिक्षण योजना या संबंधीचे मत, व त्यांनी सुचविलेल्या सुधारणा याचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता खालील बाबी दिसून आल्या. १. प्रौढ शिक्षण योजना चांगली आहे. परंतु ग्रामीण भागात कार्य करीत असताना या भागातील लोकांचा प्रतिसाद मिळत नाही. २. देखरेख करावयाच्या केंद्राची संख्या जास्त असल्याने सर्व केंद्राची देखरेख, पाहणी मूल्यांकन करणे अवघड जाते. ३. ग्रामीण भागात असलेली वाहनाची गैरसोय यामुळे केंद्र भेटीत अडचणी येतात. ४. पर्यवेक्षकांकडे स्वत:चे वाहन उपलब्ध नाही ते शासनाने उपलब्ध करुन द्यावे. ५. माहिती व प्रसिध्दी खाते आणि इतर शासकीय कार्यालये यांचे कडून योग्य प्रतिसाद नाही.

६. संघटकाचे मानधन अत्यंत कमी असल्याने तो उत्साहाने काम करत नाही.

७. केंद्रात येणा-या प्रौढांच्यासाठी विशिष्ट अशी बक्षीस योजना, शिष्यवृत्ती, रोजगार हमी इत्यादीचे आयोजन करावे की जेणे करून प्रौढ केंद्रात हजर राहतील.

प्रौढ शिक्षण विभागात कार्यकरणारा अधिकारी वर्ग.

यांच्या मुलाखत प्रश्नावलीच्या आधारे :-

१) या क्षेत्रात काम करणारे अधिकारी वर्ग यांचा हुद्दा :-

अ) जिल्हा प्रौढ शिक्षणाधिकारी जि. लातूर.

ब) प्रकल्प अधिकारी, जिल्हा प्रौढ शिक्षण विभाग जि. लातूर

क) सहाय्यक प्रकल्प अधिकारी
जिल्हा प्रौढ शिक्षण विभाग जि. लातूर.

ड) कार्यक्रमाधिकारी,
राष्ट्रीय प्रौढ शिक्षण विभाग, लातूर.

२) या क्षेत्रात कार्य करणारे अधिकारी वर्ग यांचे प्रशिक्षण झालेले आहे.

३) अधिकारी वर्ग यांचे प्रशिक्षण.

अ) भारतीय शिक्षण संस्था,
कर्वे रोड, कोथरुड, पुणे.

ब) मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद, येथे झाले आहे.

४) औसा तालुक्यातील योजने तर्फे कार्य :-

१) प्रशासकीय जबाबदारी.

२) संघटकाचे प्रशिक्षण शिबीर.

३) संघटकाचे मुल्यमापन व कृतिसत्र शिबीर .

४) प्रौढाचे मेळावे.

५) महिन्या ५ तारखेला पर्यवेक्षक यांची जिल्हा ह बैठक.

६) महिन्याच्या १0 तारखेला प्रत्येक भिागातील संघटकांची बैठक.

ब) राष्ट्रीय प्रौढ शिक्षणयोजना विद्यापीठ सलग्न

१) प्रौढ शिक्षणाचे वर्ग.

२) राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या वतीने साक्षरतेसाठी युवक १0 दिवस महाविद्यालयीन युवकाचे शिबीर.

३) सामुहिक कार्यात्मक साक्षरता कार्यक्रम.

५) केंद्राला पुरविले जाणारे साहित्य.

१) संघटकांची नेमणुक झाल्यानंतर प्रौढांचे वर्ग सुरु होण्यापूर्वी संघटकाने स्वत: येवून आवश्यक साहित्य घेवून जाणे.

२) दिलेल्या साहित्याची नोंद ठेवली जाते.

६) या योजने बद्दलचे मत :-

१) कागदोपत्री संख्यात्मक गुणावर भर न देता गुणात्मक दृष्टीकोन अवलंबला तर फायदा निश्चीत आहे.

२) हल्ली प्रौढ शिक्षणावर होणारी टीका यात सत्यांश आहे. नाकारता येत नाही, परंतु यामुळे तातडीने सुधारणा केल्या जातात.

३) अनौपचारिक शिक्षणाचा एक भाग म्हणून ही योजना चांगली आहे.

४) समाजाचा प्रतिसाद हवा तेवढा नाही. वातावरण निर्मितीसाठी तो आवश्यक आहे.

५) या योजनेला सर्व शासकीय घटकाचे सहाय्य सर्वोतोपरी असावे.

औसा तालुका प्रौढ शिक्षण कार्यक्रम केंद्र स्थळे.

१) अपचुंदा.

२) उम्बडगा.

३) औसा.

४) अंदोरा.

५) किनीथोटे.

६) गोंद्री.

७) जवळी.

८) जयनगर- जैनागरवाडी.

९) तळणी.

१०) बोरगांव.

११) बोरफळ.

१२) बुधडा.

१३) भादा.

१४) भेटा.

१५) मंगरुळ.

१६) यलोरी.

१७) लामजना.

१८) लखनगाव.

१९) सिंदाळवाडी.

२०) सिरसल.

२१) हळदूर्ग.

२२) हसेगांव.

औसा तालुक्यातील निवडलेल्या केंद्रांच्या गावांचा साक्षर-निरक्षर लोकसंख्येचा आलेख. - रेषालेख.

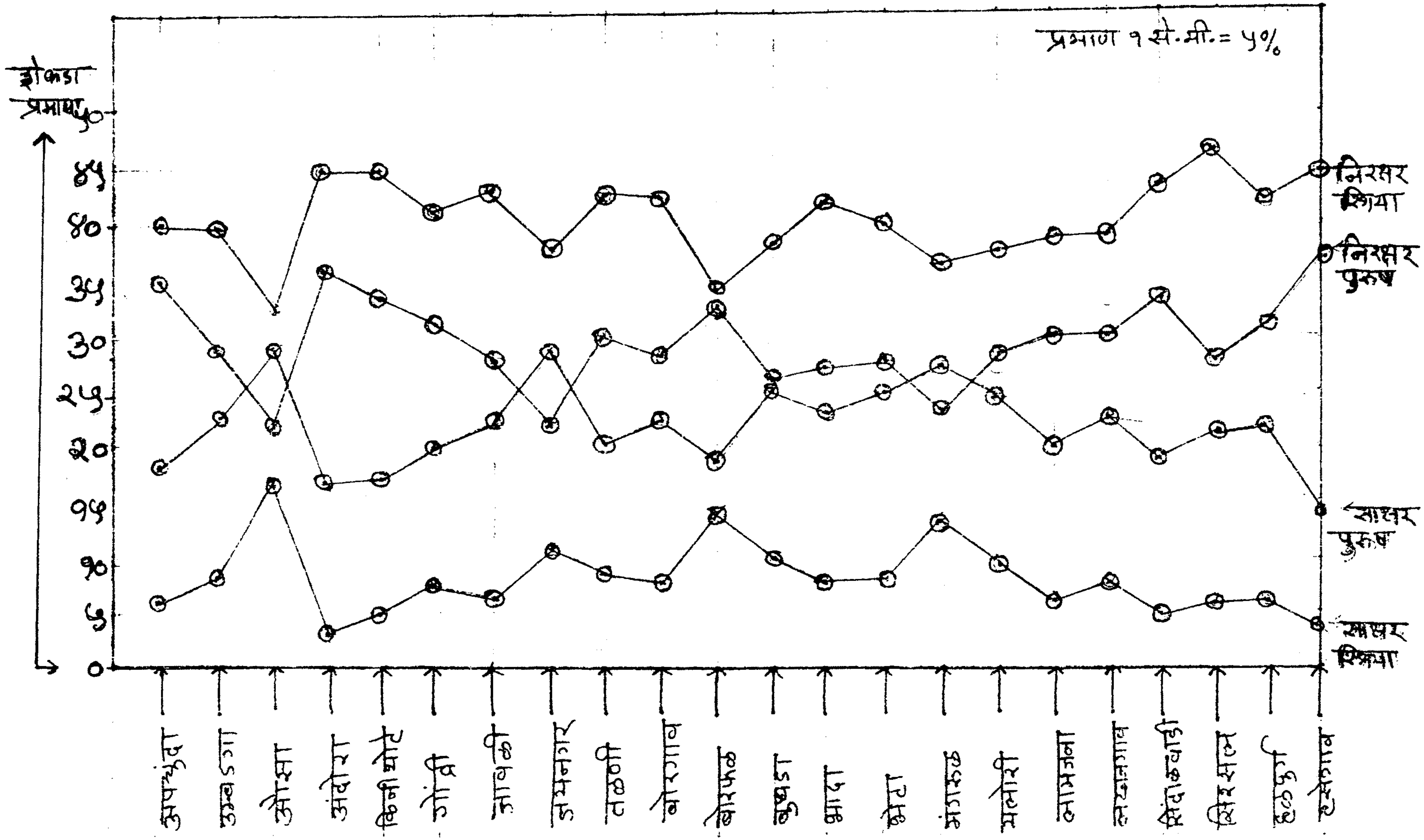

कोष्टक क्र. ६.२१.

औसा तालुका निवड केलेल्या प्रौढ शिक्षण केंद्र स्थळ -

लोकसंख्या - साक्षर निरक्षरतेचा वर्तुळालेख

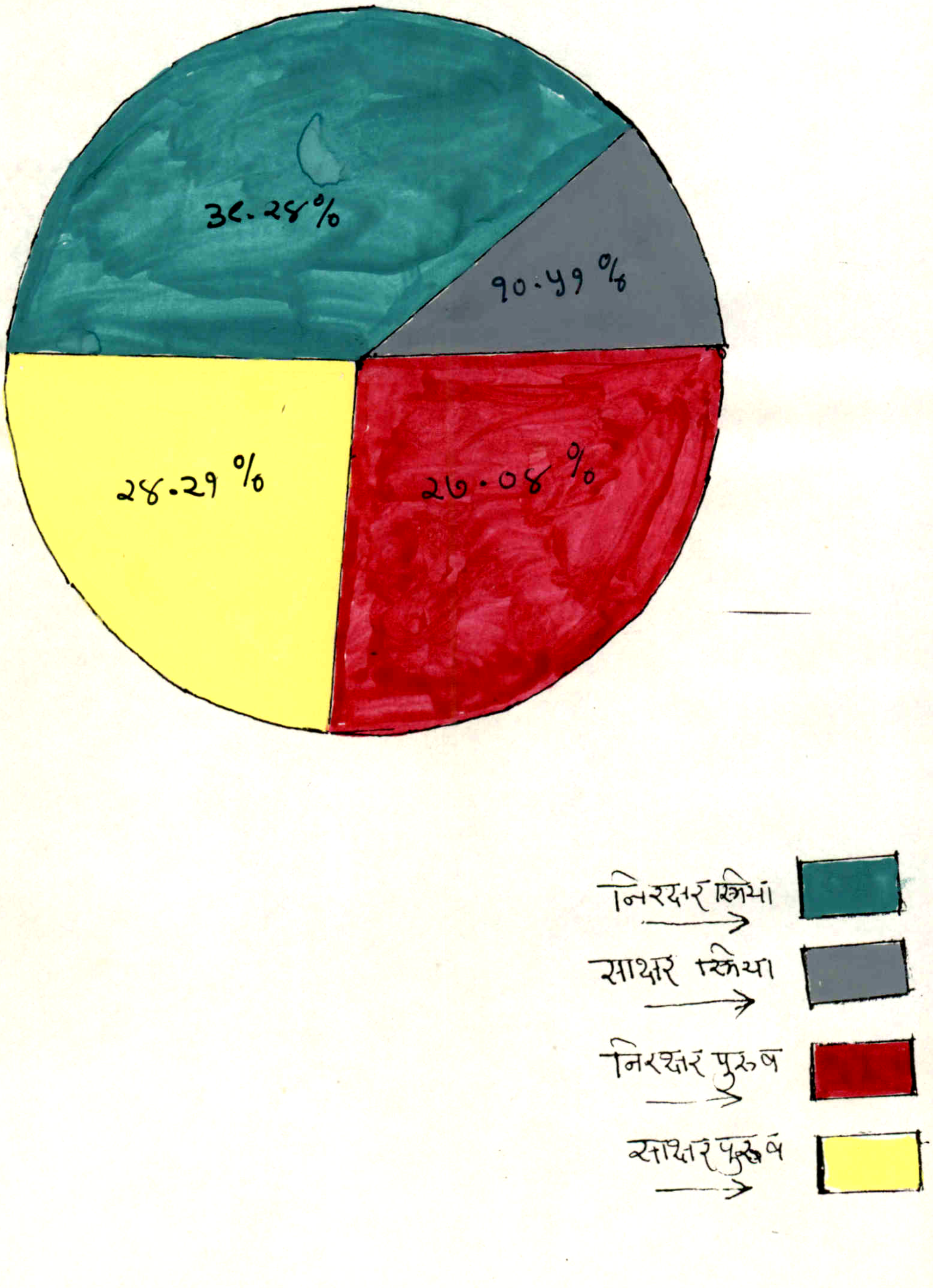

निवड केलेल्या केंद्राच्या गावाचे सर्वेक्षण :-

१) प्रौढ शिक्षण केंद्रे निवड केलेल्या - गावे स्त्री पुरुष एकूण
गांवाची एकूण संख्या २२ २४,७९८ २६,०६४ लोकसंख्या
५०,८६२

२) कोष्टक क्र. ६.२९ निवड केलेल्या केंद्राच्या गावाचा साक्षर-निरक्षरता याचा तपशील.

अ.नं.	तपशील	स्त्री एकूण	स्त्री शे. प्रमाण	पुरुष एकूण	पुरुष शे.प्रमाण	वारंवारिता	शेकडा सरासरी
१)	साक्षर.	५३४६	१०.५१	१२,२९६	२४.२१	१७.६४२	३४.७२
२)	निरक्षर	१९४५२	३८.२४	१३,७६८	२७.०४	३३.२२०	६५.२८
३)	एकूण	२४.७९८	४८.७५	२६.०६४	५१.२५	५०.८६२	१००.००

सांख्यिकीय कार्यालय लातूर - १९८१ जनगनना अहवाला प्रमाणे.

कोष्टक क्र. ६.२९ निवड केलेल्या प्रौढ शिक्षण गावाचा साक्षर निरक्षरता याचा तपशील या बाबतचा आहे. या तपशीलाचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता खालील बाबी दिसून आल्या.

१) साक्षर निवड केलेल्या प्रौढ शिक्षण केंद्राच्या गांवातील एकूण स्त्री साक्षरता संख्या ५३४६ शे. प्रमाण १०.५१ आहे. पुरुष साक्षरता संख्या १२,२९६ शे. प्रमाण २४.२१ आहे. यात साक्षर स्त्रियांचे प्रमाण साक्षर पुरुषांच्या पेक्षा शे. २७.७३ ने कमी आहे.

२) निरक्षर - निवड केलेल्या प्रौढ शिक्षण केंद्राच्या गावातील एकूण
स्त्री निरक्षर याची संख्या १९,४५२ शे, प्रमाण ३८.२४ आहे.
पुरुष निरक्षर संख्या १३,७६८ शे. प्रमाण २७.०४ आहे.
यात निरक्षर स्त्रियांचे प्रमाण निरक्षर पुरुषांच्या पेक्षा शे. ११.२० ने जास्त आहे.
निवड केलेल्या प्रौढ शिक्षण केंद्राच्या गावातील साक्षर निरक्षरता यांची एकूण वारंवारिता अभ्यास अभ्यासकाने केला असता खालील बाबी दिसून आल्या.

१) साक्षर - निवड केलेल्या प्रौढ शिक्षण केंद्राच्या गावातील एकूण साक्षरतेची वारंवारिता १७,६४२ आहे.
शेकडा प्रमाण ३४.७२ आहे.
हे प्रमाण निरक्षरतेच्या एकूण वारंवारितेच्या शेकडा ३०.७६ ने कमी आहे.

२) निरक्षर - निवड केलेल्या प्रौढ शिक्षण केंद्राच्या गावातील एकूण निरक्षरतेची वारंवारिता ३३,२२० आहे.
शेकडा प्रमाण ६५.२८ आहे.
हे प्रमाण साक्षरतेची एकूण वारंवारिता या पेक्षा शेकडा ३०.०७६ ने जास्त आहे.

३) कोष्टक क्र. ६.३० :- निवड केलेल्या प्रौढ शिक्षण केंद्रातील गांवातील पोष्ट सेवा उपलब्धतेचा तपशील.

अ.नं.	पोष्ट सेवा.	एकूण	शेकडा प्रमाण.
अ)	पोष्ट ऑफिस असलेली गावे.	७	३१.८
ब)	औसा तालुक्यातील द्वारा पोस्ट सेवा असलेली गावे.	१२	५४.५
क)	तालुक्या बाहेर द्वारा पोष्ट सेवा असलेली गावे.	३	१३.७
	एकूण	२२	१००.००

निवड केलेल्या प्रौढ शिक्षण केंद्रातील गांवाना उपलब्ध असलेल्या पोष्ट सेवेचा तपशील या बाबतचा आहे याचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता खालील बाबी दिसून आल्या.

अ) पोष्ट सेवा कार्यालये असलेल्या गांवाची एकूण संख्या ७ शे. प्रमाण ३१.८ आहे.

ब) पोष्ट सेवा द्वारी - कार्यालये असलेल्या गांवाची एकूण संख्या १३ शे. प्रमाण ५४.५ आहे.

क) औसा तालुक्याबाहे पोष्ट सेवा द्वारा कार्यालय - असलेल्या गांवाची एकूण संख्या ३ शेकडा प्रमाण १३.७ आहे.

४) टेलीफोन - निवड केलेल्या प्रौढ शिक्षण केंद्रातील २२ गावाना टिलीफोन सोयीच्या उपलब्धतेचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता असे दिसून आले की,

पोष्ट सेवा कार्यालय सात गांवाना आहे. त्याच गावांना टेलीफोन सोय उपलब्ध आहे बाकी. उरलेल्या १५ गावानां सोय उपलब्ध नाही.

५) सहकारी-सोसायटी :- निवड केलेल्या प्रौढ शिक्षण केंद्राच्या २२ गावातील सहकारी सोसायटी या तपशीलाचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता असे दिसून आले की, १९ गांवाना स्वतंत्र सोसायटी सेवा उपलब्ध आहे. तर ३ गांवाना इतरत्र असलेल्या सोसायटी सेवा उपलब्ध होते.

६) बँक :- निवड केलेल्या प्रौढ शिक्षण केंद्राच्या २२ गांवाना आर्थिक व्यवहारासाठी उपलब्ध असलेली बँक सेवा याचा अभ्यास केला असता अभ्यासकाला असे दिसून आले की, फक्त चार गांवाना बँक सेवा उपलब्ध आहे. इतर अठरा गांवाना तालुक्याच्या ठिकाणी अथवा जवळपासच्या बँका शाखेत व्यवहारासाठी जावे लागते. हे प्रमाण जास्त आहे.

७) शैक्षणिक सुविधा :- निवड केलेल्या प्रौढ शिक्षण केंद्राच्या २२ गांवातील शैक्षणिक सुविधा या तपशीलाचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता खालील बाबी दिसून आल्या.

निवड केलेल्या प्रौ. शि. केंद्र स्थाने येथील

कोष्टक क्र. ६-३१. शैक्षणिक सुविधांचा तपशील

अ.नं.	शैक्षणिक सुविधा	एकूण गावे.	शेकडा प्रमाण
१)	इयत्ता ४ थी पर्यंत शाळा	५	२२.७३
२)	इयत्ता ७ वी पर्यंत शाळा	१४	६३.६४
३)	इयत्ता माध्यमिक शाळा	३	९.०९
४)	माध्यमिक , उच्च माध्यमिक महाविद्यालय इत्यादी.	१	४.५४
	एकूण	२२	१००.००

८) स्वस्त धान्य दुकान - निवड केलेल्या प्रौढ शिक्षण केंद्राच्या २२ गावाना स्वस्त धान्य दुकान सुविधा या तपशीलाचा अभ्यास केला असता असे दिसून आले की, केंद्राचे ठिकाण असलेल्या सर्व गावामध्यें स्वस्त धान्य दुकान आहे.

९) पशू तपासणी साय -निवड केलेल्या प्रौढ शिक्षण केंद्राच्या २२ गांवाना पशु तपासणी सुविधा या तपशीलाचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता. तालुक्याचे ठिकाण औसा येथे पशु तपासणी उपचार केंद्र आहे. येथील पशू वैधकीय अधिकारी निवड केलेल्या गांवाना आठवडयातून एक वेळ भेट देतात व पशू तपासणी करतात. पशू रोग निदान व उपचार उप केंद्र ४ गांवाना आहेत.

१0) वाचनालय -निवड केलेल्या प्रौढ शिक्षण केंद्राच्या २२ गावात वाचनालय सुविध या तपशीलाचा अभ्यास अभ्यासकाने केला असता खालील बाबी दिसून आल्या २२ गावा पैकी फक्त ३ गावाना सर्वाजनिक वाचनालयाची सोय आहे. १९ गावाना स्वतंत्र सार्वजनिक वाचनालय नाही. जन शिक्षण निलयम तर्फे चाचा-या वाचनालयाची सुरवात झालेली आहे.

निवड केलेल्या प्रौढ शिक्षण केंद्राच्या २२ गावातील आवश्यक सुविधा या तपशीलाचा अभ्यास केला असता असे दिसून आले की, वरील २२ गावाना खालील सुविधा आहेत.

११) पिण्याच्या पाण्याची बारामाहि सोय आहे.

१२) दिवा बत्ती सोय आहे.

१३) आरोग्य सेवा आहे.

१४) पोलिस पाटील आहे.

१५) सरपंच आहे.

१६) ग्राम विकास अधिकारी आहे.

१७) दळणावळणाची राज्य परिवहन व इतर सोय आहे

१८) जवाहर योजना नटयाने लागू होत आहे.

१९) भजनी मंडळ, तरुण मंडळ, महिला मंडळ, आहेत. क्रीडा मंडळ, तालूक्याचे ठिकाण औसा येथे आहे.
नोंदणी कृत असे एकही मंडळ नाही.

२0) संपूर्ण गांव साक्षर झालेले आहे यासाठी १२ गावाचा ग्राम गौरव १९८७ मध्यें झालेला आहे. १0 गावाचा ग्राम गौरव झालेला अ नाही.

प्रौढ शिक्षण केंद्राचे निरिक्षण :-

अभ्यासकाने " औसा तालुक्यातील प्रौढ शिक्षण कार्यक्रमांच्या केंद्राचा चिकित्सक अभ्यास " या विषयाच्या अनुशंगाने प्रौढ शिक्षणाचे वर्ग ज्या जागेत भरविले जातात त्या संबंधीचा अभ्यास केला. अभ्यासकाने एकूण चाळीस केद्राचा अभ्यास केला त्यात खालील बाबी दिसून आल्या.

१) सर्व संघटकाचे प्रशिक्षण झालेले आहे.

२) संघटकांची शैक्षणिक पात्रता खालील प्रमाणे दिसून आली.

१) ४ थी पास -- एकूण ३ शे. प्रमाण ७.५.

२) ७ वी पास -- एकूण ८ शे. प्रमाण २०.

३) ८ वी, ९वी पास- एकूण ११ शे. प्रमाण २७.५.

४) १0 वी पास -- एकूण ६ शे. प्रमाण १५.

५) पदवीपूर्व -- एकूण ८ शे. प्रमाण २0.

६) पदवीधर -- एकूण ३ शे. प्रमाण ७.५

७) पदव्युतर -- एकूण १ शे. प्रमाण २.५

असे एकूण ४0 संघटक यांची शैक्षणिक पात्रता पुरेशी. असलेले व प्रशिक्षण झालेले. दिसून आले.

३) केंद्र चालविले जाते त्या जागेचा अभ्यास.

१) समाज मंदीर - एकूण केंद्र ६, शे. प्रमाण १५.

२) चावडी - एकूण केंद्र २ शे. प्रमाण ५.

३) जि.प.शाळा - एकूण केंद्र २ शे. प्रमाण ५.

४) भाडयाची जागा-एकूण केंद्र २ शे. प्रमाण ५

५) स्वता:ची जागा एकूण केंद्र २६ शे. प्रमाण ६५.

६) मोफत जागा.

ज. शि. नि. - एकूण केंद्र २ शे. प्रमाण ५.
वाचनालय.

यांचा अभ्यास केला असता खालील बाबी दिसून आल्या.

अ) समाज मंदीर जि.प. शाळा भाडयाची जागा व मोफत जागा या ठिकाणी चालणारे वर्ग येथील वर्गाची जागा प्रशस्त हवेशीर दिवाबत्तीची सोय, बैठक व्यवस्था उत्तम, याप्रकारे दिसून आले.

ब) स्वता: ची जागा - संघटकांच्या स्वत:चे जागेत चालणारे वर्ग यांची संख्या २६ शे. प्रमाण ६५. हे सर्वात अधिक आहे. या ठिकाणी चालणारे वर्ग त्यांची जागा १२x१०" या आकाराची. जमीनीवर फरशी नाही बैठकीसाठी आसन पट्टया ऐवजी साधी सतरंजी होती. हवा पुरेशी येत नव्हती प्रकाशाची सोय होती. ४० वॅटचा विजेचा बल्प लावलेला होता घरामध्यें चालणारे वर्ग यामुळे घरातील लहान आपल्याचा आवाज, येणे जाणे, या बाबी दिसून आल्या.

क) चावडी :- या ठिकाणी चालविले जाणारे वर्ग ही जागा सार्वजनीक, १५x१०" या आकाराची खोली. जमीन शेनमातीने आठवडयातून एकदा साफ केलेली, अशी होती. आसन व्यवस्था नव्हती. दिवाबत्तीची सोय होती. पण ४० वॅटचा विजेचा बल्पदररोज आणावा व न्यावा लागत असे व शैक्षणिक साहित्य ठेवण्यांची सोय दिसून आली नाही.

४) ४० केंद्राना लागणारे शैक्षणिक साहित्य पाटी, पेन्सील, वही, पुस्तके, खडू गुंडाळी फळा, तक्ते, विविध म्हणीचे लिहिलेले तक्ते केंद्रावर दिसून आले.

५) प्रौढ शिक्षणाचे वर्ग रात्रौ ८-३० ते १०-३० असे चालविताना दिसून आले.

६) दिवसभरातील कामे संपवून रात्रौ ८-३० च्या नंतर प्रौढ हळु हळु केंद्रावर जमत असताना दिसून आले.

७) संघटक एकदम विषयाची सुरवात न करता प्रत्येकाशी खेळीमेळीने वागून, प्रौढांशी वैयक्तिक चर्चा करुन, गप्पामारुन, खेळीमेळीच्या वातावरणात शिकविण्यांस सुरुवात करताना दिसून आले.

८) स्त्री प्रौढ केंद्रावर - प्रौढ स्त्रीया आपल्या लहान अपत्याला बरोबर घेवून आलेल्या दिसल्या.
पुरुष केंद्रावरील प्रौढ रमत गमत येत होते. विविध प्रकारच्या गप्पा मारत असताना असे प्रौढ दिसून आले वडीलधा-या मंडळीचा निरोप आला की प्रौढ वर्ग सोडून जात होते. असे दिसले

९) संघटकांचे प्रौढांशी वागणे सौजन्यपूर्ण समजूतदार असे होते.

१०) ४० केंद्रावरील प्रौढांचे संघटकाशी वागणे आदराचे सहकार्याचे चांगले होते असे दिसून आले.